

Så hjälper du med god smak

NYHETER. – Vi satsar på julgodis som gör extra gott. Det säger **Janina Björni** vid Rädda barnen.

Det handlar om specialgjord tryffel och pengarna som man får in på försäljningen går till barn i Nepal för en trygg och bra skola.

SIDAN 16

Jack Mattsson är död

Vännerna minns en "fantastisk människa"

NYHETER. Kompositören och musikern **Jack Mattsson** är död. Natten mot söndagen gick Ålands musikaliska underbarn hastigt bort efter att plötsligt ha drabbats av allvarligt blödande magsår.

Han hade tillsammans med författaren **Lars Huldén** börjat arbeta med ett musikedrama om Joel Pettersson, som man hade tänkt erbjuda som öppningsnummer till invigningen av Alandica Kultur & Kongress när sjukdomen slog till.

– Jack Mattsson lämnar nog en lucka efter sig. Han blir inte lätt att ersätta. Hans musik var lättillgänglig, men ändå personlig, säger professor emeritus **Lars Huldén**.

Musikerkollegan **Guy Karlsson** minns hur han själv hjälptes till rätta av Jack när han började studera vid Sibeliusakademien.

– Han hade ett stort, stort hjärta och var en av de snällaste människor jag nån-

sin mött. Trots att han inte mådde så bra den sista tiden visade han ändå stor omtanke om sina vänner. Han var en fantastisk människa

Jacks forna musiklärare **Kaj-Gustav Sandholm** sörjer en god vän och en fantastisk musiker.

– Han hade en särskild förmåga att skriva sångbara melodier och fånga in det folkliga i sin musik.

SIDORNA 6 OCH 9

Jobbade igen. Nya Åland träffade Jack Mattsson i barnomschmet i Jomala Ulfby för en stor intervju för ett par månader sedan. Efter några tunga år med utbrändhet och depression var han på väg tillbaka mot full aktivitet när han drabbades av akut blödande magsår och avled natten mot söndagen i Helsingfors.

Foto: JONAS EDSVIK

Majoritet mot mer kärnkraft

PEJLING. Kärnkraft skrämmar – speciellt efter haveriet i Tjernobyl – och alternativ som sol och vind lockar.

En majoritet av dem som deltog i Nya Ålands pejling i går stöder inte Ålands elandelslags beslut att ekonomiskt stöda planeringen av ett eventuellt sjätte kärnkraftverk i Finland.

66 personer gillade inte beslutet, 33 var för medan en lapp hamnade på villovägar. Om elpriserna kan sänkas tack vare kärnkraften är den välkommen, sa en herre medan en annan tyckte att den behövs "för att vi skall ha något att elda med".

SIDORNA 4-5

Få små flunsavaccinerade

NYHETER. Det är inte många föräldrar som valt att låta vaccinera sina småbarn mot årets influensa, trots att Folkhälsoinstitutet rekommenderar det. Kampanjen är ny för i år och det är troligen orsaken till den svalt intresset bland småbarnsföräldrarna, tror **Birgitta Hermans**, klinikchef vid Ålands hälso- och sjukvård.

SIDAN 3

Enigt och oenigt om barnbidrag

NYHETER. Det råder total enighet i lagtinget om att barnbidraget skall höjas liksom också utkomststödet och studiepenningen. Det enda man diskuterar är hur. Förslaget går ut på att höja barnbidraget från 5 till över 30 euro i månaden beroende på antalet barn.

SIDAN 10

Oppositionen vill budgetbanta

NYHETER. Om oppositionen fick bestämma skulle budgeten för nästa år krympa med 5 miljoner euro. Man föreslår i finansmotionerna nerskärningar på nästan 7,5 miljoner och nya anslag för knappt 2,5 miljoner.

SIDAN 11

Tjena kompis. Oden tittar nyfiket efter vad hästmassören Mikael Nyqvist egentligen håller på med. Han masserar Odens muskler med hjälp av en maskin.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Oden får hjälp av hästmassören

REPORTAGE. **Mikael Nyqvist** är hästmassör på heltid. Han behandlar hästar både på Åland och i Sverige och han använder sig av tre olika metoder: massage, laser och kiropraktik.

Nya Åland var med när han behandlade hästarna Oden och Volant förra veckan. I ungefär

en timme jobbade han med att avlägsna spänningar i hästarnas muskler och låsningar i deras leder.

– Märker man att hästen är ovillig på något sätt kan det bero på att den har ont. Då kan det vara befogat att få den kollad av en hästmassör

eller kiropraktor, berättar Mikael som är nogg med att berätta att hästar som har ont i lederna också behöver kontrolleras av en veterinär.

– Märker jag att de har något problem med lederna behandlar jag dem inte alls förrän en veterinär har kollat dem.

SIDORNA 12-13

8

kultur

Anna Rydén hör till de många kvinnliga artisterna på Mariehamn Winter Jazz i februari.

16

folk

Dansbandsmusikern **Johan Lindholm** och hans kollegor i Högtryck fick stå bredvid sina barndomsidoler i lördags.

17

folk

Berit Birn blev 5.000 euro rikare när hon fick bingo inom 50 nummer på PAFs bingofinal i lördags.

åland 24

Jan Liljehage satsar på spelande möbler.

Annonsera i den tidning du själv läser!

Nya Åland

EVELYN NYMAN

RÖSTA PÅ Ålands Lucia 2007

PERNILLA BERGMAN

MARIA KOSKINEN

RÖSTA VIA SMS!
Vem vill du se som Ålands Lucia?
Skicka ett SMS med din
kandidats nummer till **173521**
Skriv så här: **RÖSTA LUCIA X**
Byt ut X mot numret på den
kandidat du vill rösta på.
Kostnad 0.95 euro varav 0,52 euro
går till luciainsamlingen.
Omröstningen är i kraft
till och med torsdag 29.11

ANNA AHLSTRÖM

MALIN NYQVIST

JOHANNA SCHULTZ

EMMA HELÉN

Stöd luciainsamlingen med 5 euro. Skicka ett **SMS** med **5 NYAN LUCIA** till **16323**.
Kostnad 5 euro varav 3,20 euro går till luciainsamlingen.

På torra land igen.

Renoveringen av Pommern fortsätter. Under vintern ska skrovet målas och nitar lagas i Algots varv av personal från Stockholms reparationsvarv.

Arkivfoto: JONAS EDSVIK

Pommern dockas nästa vecka

Pommern dockas troligtvis på Algots varv nästa vecka.

Då ska fartyget sandblästras och nitarna i skrovet repareras.

– Allt hänger nu på att Stockholms reparationsvarv, tidigare GV-varvet, beviljas näringsrätt av landskapet, säger intendent **Bertil Byman**, som är mycket tacksam över att Rederi ab Eckerö upplåter varvet för Pommerns skull.

Nu slipper man bogsera fartyget till Sverige för reparation.

Renoveringen av Pommerns skrov, med rostangripna nitar, är ett omfattande projekt. Kostnaderna är budgeterade till 600.000 euro, fördelade på två år, och man har räknat med att det kan dröja ända till slutet av april 2008 innan arbetet är klart.

Skrovet blästras

Hela skrovet ska sandblästras för att man ska se vilka nitar som är skadade. Det bästa vore att byta ut alla nitar och bottenplattor, men det skulle enligt tidigare uppgifter kosta uppemot 12 miljoner euro. Nu lagar och tätar man istället skadade nithuvuden.

Bertil Byman kan inte säga exakt hur många nitar som finns i Pommerns skrov, men det handlar om tusen och åter tusen.

– Vid förra renoveringen av skrovet, 1996, fixades 3.000 nitar, säger han.

Efter reparationerna ska skrovet målas.

Skotskt bygge

Pommern byggdes i den skotska hamnstaden Glasgow 1903. Hennes namn var ursprungligen Mneme, efter minnets gudinna i den grekiska mytologin.

Fram till 1923, då den åländske redaren **Gustaf Erikson** köpte henne, fraktade Pommern salpeter från Chile till Europa.

År 1953 donerades hon till Mariehamns stad av Gustaf Eriksons barn och fyra år senare blev Pommern museifartyg. 2006 besöktes hon av 33.000 personer.

Mariehamns stad stöder fartyget i drift och landskapet finansierar större arbeten. Biljettintäkter från besökare täcker ungefär en tredjedel av kostnaderna.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax

Årets influensa snart här

Influensan har nått Finland, så det dröjer säkert inte så länge förrän den också når Åland. I vinter kommer antagligen också de lite äldre dagisbarnen drabbas mer än normalt, eftersom ett virus som hållit sig borta ett tag nu kommer på återbesök.

Enligt Helsingin Sanomat har Folkhälsoinstitutet nyligen kunnat bekräfta att man fått in fall av personer som insjuknat i influensa. Än så länge har den dock inte nått Åland, men det lär knappast dröja så länge till.

– Det beror på hur mycket folk rör på sig och reser runt, men om ett par veckor kan vi nog räkna med att ha den här på Åland, säger klinikchef **Birgitta Hermans** vid Ålands hälso- och sjukvård.

Hur den kommer se ut råder det däremot lite delade meningar om.

– Från svenskt håll säger man att årets influensa blir allvarligare än ifjol, men enligt finländska läkartidningar kommer den vara som vanligt.

Enligt den finska rikstidningen är det frågan om liknande virustyp som ifjol, men att den trots det kan bjuda på otrevliga överraskningar. Under senaste vinter i Australien – som just gått mot sitt slut – var epidemin särskilt aggressiv och skördade sex barns liv.

– Oj, det låter lite skrämmande. Oftast är det ju lite äldre med dålig motståndskraft som stryker med. Jag känner inte i detalj till de här sex fallen, men jag har jobbat som hälsovårdare i trettio år och jag har aldrig varit med om att ett barn dött av influensa, säger Birgitta Hermans lugnande.

Även äldre barn

Vinterns influensa förväntas drabba lite äldre barn mer än vanligt, eftersom det också finns ett annat virus i omlopp, ett A-virus som hållit sig undan de senaste åren

och som dagens 3–4-åringar därför nu kommer att stöta på för första gången. Viruset verkar drabba barn i dagisåldern värst.

– Det går inte att göra så mycket åt den saken nu, det finns inte vaccin åt dem och det är för sent med nya direktiv.

– I sjukdomsförebyggande syfte är det viktigt att tvätta händerna. Men man kan ju inte undvika att träffa på smittade människor och ibland blir man själv smittad. När barnen väl blivit sjuka är det jätteviktigt att stanna hemma tillräckligt länge med dem, trots att man känner pressen att återgå till jobbet. Barnen behöver vila, och dessutom minskar det smittspridningen, säger Hermans.

Smygande

För många är det lite oklart vad det är för skillnad mellan influensa och vanlig förkylning.

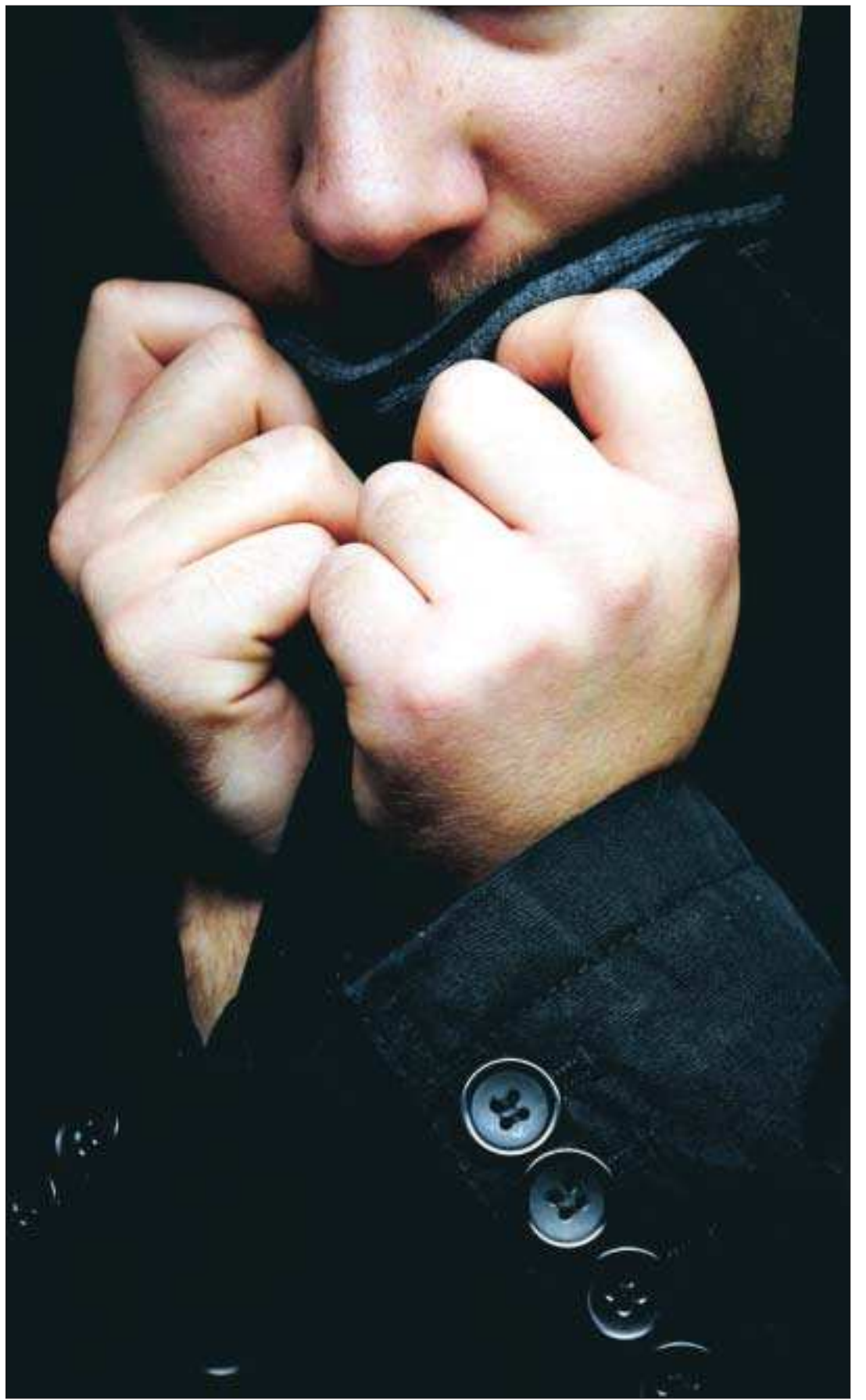
– En vanlig förkylning kan man säga kommer smygande, man känner av retningar eller ömhet i halsen, börjar nysa ovanligt mycket en dag eller känner sig lite allmänt hängig. En influensa däremot klampar på med buller och bång – man får oftast led- och muskelvärk och hög feber.

– Blir man orolig ska man inte tveka att kontakta läkare.

LINA ANTMAN
lina.antman@nyan.ax

Atjoo! Årets influensa är snart här och kan komma att bli som vanligt eller lite allvarigare, beroende på vem man lyssnar på.

Foto: ANDREAS DIENERT

Få småbarn vaccinerade

Det är inte många föräldrar som valt att låta vaccinera sina småbarn mot årets influensa, trots att Folkhälsoinstitutet rekommenderar det.

Kampanjen är ny för i år och det är troligen orsaken till den svala intresset bland småbarnsföräldrarna, tror Birgitta Hermans, klinikchef vid Ålands hälso- och sjukvård.

Endast omkring 20 procent av barnen i åldern 6 månader till 3 år har vaccinerats mot årets influensa, jämfört med 60 procent av den del av den vuxna befolkningen som också erbjuds gratis vaccinering.

– Det är faktiskt mycket mindre än vi hade väntat. Men, det är ett nytt vaccin och det har helt enkelt inte hunnit bli inarbetat, säger klinikchef Birgitta Hermans om tänkbar förklaring till de uteblivna köerna

– Dessutom gissar jag att många föräldrar tycker att

barnen i den här åldern redan får så många vaccinations-sprutor.

I år har vaccinet lanserats i en skild kampanj, men redan nästa år kommer det att ingå i det allmänna vaccinationsprogrammet för barn.

– Men det kommer fortfarande vara frivilligt, liksom all annan form av vaccinering är.

Många fördelar

Från sjukvårdens sida ser man flera fördelar med att låta vaccinera småbarn.

– Ungefär en fjärdedel av de mindre barnen får följd-sjukdomar så som öron- eller lunginflammation efter en influensa.

Vaccinering av småbarn gör också att övriga familjemedlemmar i snitt klarar sig bättre.

– Barn kan sprida influensasmitta upp till två veckor, medan smittotiden för vuxna normalt är begränsad till de 3–4 första dagarna kring sjukdomsutbrottet.

Att drabbas av influensa är inte livshotande för småbarn, som det kan vara för övriga grupper som erbjuds gratis vaccinering.

– Nej, men man bedömer ändå att småbarn mår så dåligt av att drabbas av influensa att det lönar sig att vaccinera dem. Det är heller ingen vits att försöka ”härda sig”, eftersom man inte blir immun mot influensa. Jag rekommenderar varmt att man vaccinerar sina barn.

– Den kommer säkert också att påverka hur influensavaccineringen av småbarn ser ut nästa år. Om effekten är stor, brukar informationen snabbt sprida sig.

Lite tid kvar

För den som har för avsikt att låta vaccinera sitt barn men av någon anledning inte gjort det, finns fortfarande lite tid.

– Egentligen har vi avslutat den första delen med den första sprutan, vi börjar ge

Få vaccinerade. Årets influensa är snart här, men det är få föräldrar som utnyttjat gratis influensavaccinering av barn under tre år. – Barn drabbas hårt och det är onödigt att låta dem lida i onödan, säger klinikchef Birgitta Hermans, här tillsammans med sjuksköterska Siv Erikson.

Arkivfoto: ANDERS SIMS

den andra sprutan om två veckor. Men om det är någon som inte hunnit med rekommenderar jag att man kontaktar sin rådgivning så ska det nog ordna sig.

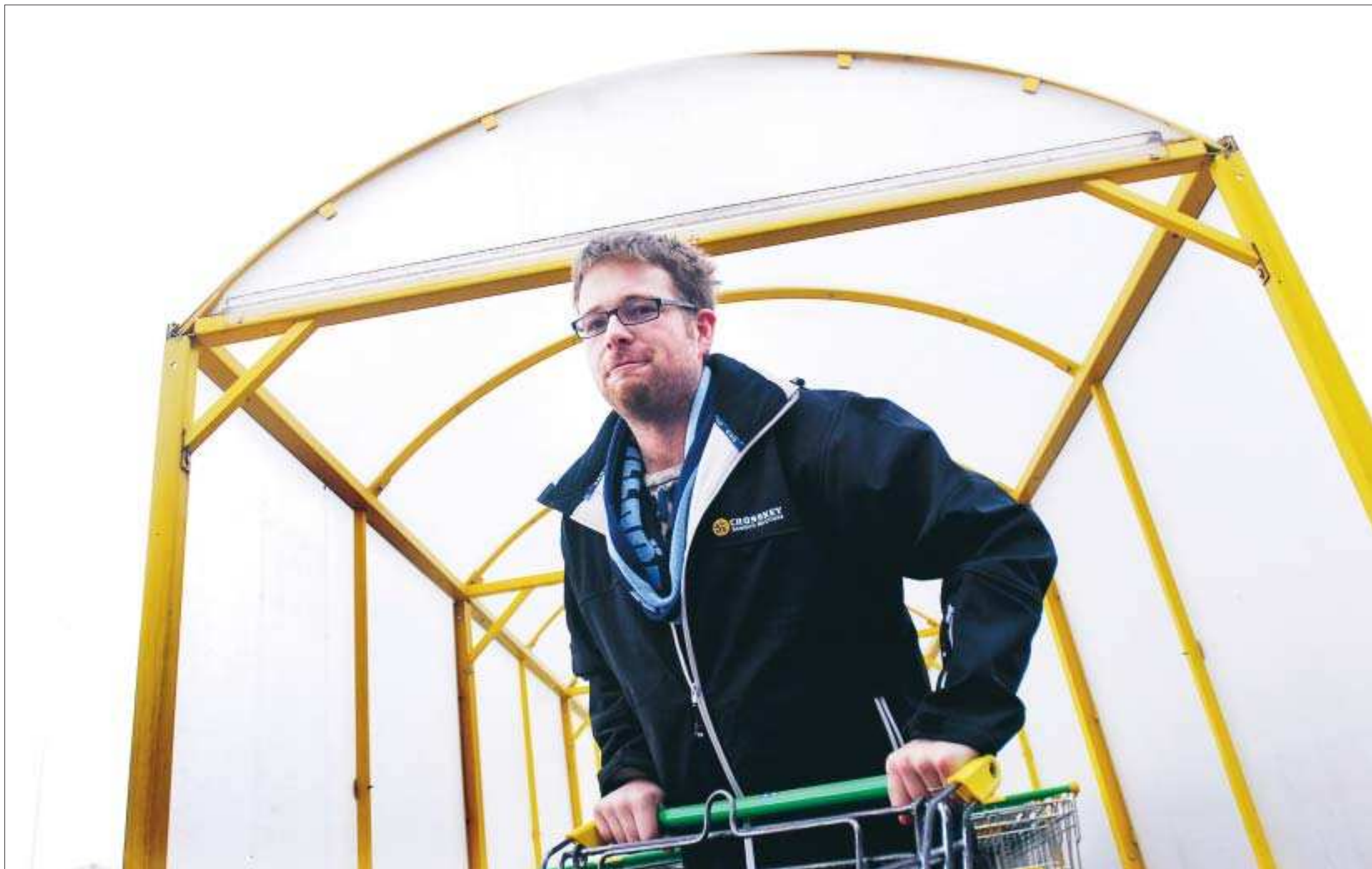
– Men så fort influensan

är här slutar vi vaccinera, så det kan finnas skäl att göra det på en gång i fall man är intresserad.

LINA ANTMAN
lina.antman@nyan.ax

NYAN PEJLAR

Majoritet mot satsningen på

Bevaka sina intressen. – Det är rätt av Ålands elandelslag att hänga på i det här läget och bevaka sina intressen. Hur bolaget skall göra i framtiden kan jag däremot inte uttala mig om, sa Fraenk Andersson från Finström Pettböle som deltog i Nya Ålands pejling i går.

33 för, 66 emot

66 av hundra som deltog i Nya Ålands pejling i går gillar inte Ålands elandelslags beslut att medverka i Fennovoimas kärnkraftsprojekt. 33 tycker att det är rätt handlat medan en lapp hamnade på villovägar.

Nya Åland åkte i går på förmiddagen med sin pejlingslåda till affären Erik Mattsson i Godby. Där tog det knappt en timme för 60 personer att kryssa i sitt svarsalternativ på kupongen.

”Är det rätt eller fel av Ålands

elandelslag att aktivt satsa på utbyggnad av kärnkraft?” Så löd frågan på kupongen och två svarsalternativ gavs – rätt eller fel.

När folk svarade gick de i första hand efter sin inställning till kärnkraften i stort.

– Det finns andra alternativ, vind till exempel, sa **Stefan Wärnhjelm**.

Känns skrämmande

– Efter kärnkraftsolyckan i Tjernobyl när antalet cancerfall ökade skrämmer kärnkraften mig så det känns inte rätt att satsa på mer. Men inte vet jag på rak arm vad vi ska ha i stället, sa **Carina Karlsson** från Saltvik.

Juhani Ilmonen, känd från Fiskekojan, hastade förbi.

– Det är helt rätt. Vi ska ha nåt att elda med, sa han.

En annan herre tyckte att satsningen på kärnkraft är rätt om det kan leda till billigare el och en äldre dam brydde sig över huvud taget inte.

– Jag är för gammal, det spelar mig ingen roll hur det blir, sa hon.

Medis rektor **Leena Raitanen** hörde till dem som kom till Mattssons i går och hon förespråkar inte mer kärnkraft.

– Det känns inte bra med mer kärnkraft, hellre mer vinden-ergi, sa hon.

Inte tvärsäker

Paret **Torolf** och **Berit Söderberg** från Mariehamn tycker att kärnkraften känns för farlig och

vill inte se fler satsningar på den medan **Stig-Erik Sandqvist** från Hammarland funderade en del på tidsperspektivet.

– Jag har ingen tvärsäker åsikt. På kort sikt kan kärnkraft vara bra men inte på lång sikt. Vem vill ha kärnsopor som avger strålning i evinnerliga tider på sin bakgård? Det går inte i dag att säga att all kärnkraft ska avvecklas i morgon, vi måste få fram andra alternativa energikällor som täcker vårt behov. Det måste gå att få fram alternativ till olja och kärnkraft men det är starka krafter som bromsar en sådan utveckling, säger han.

Ingen enkel fråga

I Mariehamn hade folk mer

bråttom, skyndade förbi Sittkoffs köpgalleria på väg mot nya mål. Många viftade bort pejlingslapparna med ett ”har inte tid just nu” men 39 lappar fylldes i och en försvann.

– För mig är valet enkelt men det är ingen enkel fråga, det beror på vilka alternativ man har till kärnkraft, sa **Pär Eriksson**, som var lagtingskandidat för de obundna.

Långt kvar

Beslutet att Ålands elandelslag satsar ekonomiskt på planeringen av ett eventuellt sjätte kärnkraftverk i Finland fattades av styrelsen för elandelslaget efter ett råd-

slag med förvaltningsrådet.

Hur stor summa elandelslaget satsar är dock hemligt.

– Vi visste att beslutet skulle ruska om en hel del. Men det är en lång väg kvar att gå innan planerna blir verklighet, sa elandelslagets styrelseordförande **Jan-Erik Mattsson** (c) i en intervju i Nya Åland i måndags.

HELENA FORSGÅRD
redaktion@nyan.ax

Foto: ANDREAS DIENERT
foto@nyan.ax

Se även
insändarna
på sidan 20!

Skrämmer. Carina Karlsson tycker att kärnkraften skrämmer och ville hellre se en avveckling än en utbyggnad.

Inte tvärsäker. Stig-Erik Sandqvist från Hammarland har ingen tvärsäker åsikt i frågan. Kärnkraft är bra på kort sikt men inte på lång, sa han.

Nej tack! Stefan Wärnhjelm vill inte ha mer kärnkraft.

kärnkraft

Högre elpriser väntar 2008

Den långa regnperioden i Norge i fjol höstas ledde till låga elpriser. Det gynnade Ålands vindkrafts ab som köper el på elbörsen Nord Pool till de priser som gäller från timme till timme.

Ålands elandelslag och Mariehamns stads elverk köper el för ett år åt gången och betalade ett högre medelpris.

Ålands vindkrafts ab:s vd **Erling Gustafsson** har gjort en prisjämförelse för hela senaste år – från november i fjol till och med oktober i år – där han konstaterar att Ålands vindkraft ab:s elpris i medeltal låg drygt 14 euro lägre per megawattimme än Ålands elandelslags pris och drygt 12 euro längre än stadens elverks pris.

– Jag har gjort jämförelsen utgående från de siffror som elandelslaget och elverket presenterat på sina hemsidor, berättar han.

Jämförelsens resultat framgår i tabellen här invid. Men Erling Gustafsson är noga med att påpeka att priserna inte ser ut som i tabellen hela tiden. Elpriset på Nord Pool har varit lågt under året som gått, och det har en naturlig förklaring.

– I höstas regnade det så länge och intensivt i Norge och Sverige att det producerades så mycket vattenkraft att elpriset pressades ner.

Priserna stiger

En annan förklaring är att tilldelningen av utsläppsrätter varit så frikostig att ingen som producerat el med fossilt bränsle har behövt betala just något för dem. Därför har den kol- och oljeproducerade energin varit relativt billig att producera.

Femårsperioden tar slut i slutet av 2008 när nästa period börjar, och då kan man vänta högre elpriser eftersom det blir dyrare att producera el med fossila bränslen.

– Priset har redan börjat

Både för- och nackdelar. Mycket regn i Sverige och Norge ger mer vattenkraft och lägre elpriser.
Foto: STEFAN ÖHBERG

Erling Gustafsson.

stiga. I januari ligger säkert elpriset över 50 euro per megawattimme.

All el köps upp på Nord Pool. rum för prisförhandlingar finns inte – priset beror enbart på när man väljer att köpa om man gör som elandelslaget och stadens elverk och köper för ett helt år framåt till ett fast pris.

Båtskären

Han konstaterar att ett elpris

SÅ KOSTADE ELEN I INKÖP

Tid	ÅVK	ÅEA	ÅEA rörligt	MSE
Nov.06	48,6	42,4	70,0	39,3
Dec.06	34,6	42,4	70,0	39,3
Jan.07	29,3	48,7	43,2	44,3
Feb.07	32,5	48,7	32,7	44,3
Mar.07	25,2	48,7	30,3	44,3
Apr.07	23,8	48,7	26,7	44,3
Maj.07	24,2	48,7	25,8	44,3
Jun.07	29,3	48,7	25,3	44,3
Jul.07	24,1	42,5	29,6	44,3
Aug.07	29,0	42,5	28,6	44,3
Sep.07	35,1	42,5	30,8	44,3
Okt.07	39,9	42,5	37,6	44,3
Medeltal	31,3	45,6	37,6	43,5

Så här har prisbilden sett ut under det gångna året för Ålands vindkraft ab (ÅVK), Ålands elandelslag (ÅEA) och Mariehamns stads elverk (MSE). Priserna i tabellen är utan moms. Ett elpris på 39,9 euro per megawattimme (ÅVK i oktober 2007) blir 48,7 euro när momsen räknas in.

på 40-50 euro per megawattimme inte är högt i dag. Priset måste enligt honom ligga på en sådan nivå att någon på affärsmässiga grunder kan bygga kraftverk.

– För vanliga vindkraftverk som inte är väldigt bra placerade behövs ett elpris på cirka 60 euro per megawattimme.

För Båtskärskraftverken, där förhållandena är extremt bra, klarar vi oss med ett lägre pris.

Nord Pools medelpris i oktober var 37,9 euro per megawattimme.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Unga dömdes i brottshärva

Fyra ungdomar, födda 1984-88, har dömts till fängelsestraff för narkotikabrott, rattfylleri, stöld och häleri.
Straffen är villkorliga.

De många brotten begicks från slutet av 2005 till början av 2007. Det strängaste straffet – 50 dagars fängelse – fick en yngling född 1986 för att ha stulit två tv-apparater, en förstärkare och en videokamera från Ålands TV i oktober 2006.

Han hade krossat fönsterrutan i dörren med en sten och burit ut sakerna i omgångar och

sedan sålt en tv till en annan åtalad i härvan för 50 euro.

En kille född 1987 fick 40 dagars fängelse för narkotikabrott, häleri av oaksamhet, rattfylleri och straffbart bruk av narkotika. Han hade köpt och sålt narkotika och brukat knark på olika fester hemma hos en kompis. Det var också han som köpte den stulna tv-apparaten.

Kompisen, född 1988, dömdes för narkotikabrott – delvis när han var under 18 år – till 25 dagars fängelse. Den fjärde i gänget dömdes till 25 dagsböter för narkotikabrott, sammanlagt 300 euro. (ao)

Älgkrock i Bomarsund

■Två personer och tre hundar klarade sig utan skador vid en älgkrock i Bomarsund på fredagskvällen. Älgen sprang rakt upp på vägen framför bilden. Föraren kastade sig på bromsen, men krocken gick inte att undvika. Vindrutan spräcktes när älgen kastades över fordonet. Bilen fick så omfattande skador att den inte kunde köras därifrån. Polisen kom till platsen och avlivade älgen.

En personbil som stod parkerad på en gård på Norragatan blev påkörd i onsdags. Föraren i det andra fordonet försvann och har inte gett sig tillkänna.

En postlåda till en fastighet på Ödkarbyvägen kördes sönder på fredagen. På gräsmattan framför fastigheten fanns bilspår. En mopedförare gjorde sig samma dag skyldig till en trafikförseelse när föraren hade en passagerare som var över 10 år.

Sex vill styra Jomala kommun

Sex personer har sökt tjänsten som vikarierande kommundirektör i Jomala.

Tita Rinnevaara, pol.mag. från Helsingfors, **Kasimir Kullas**, diplomingenjör från Borgå, **Carolina Sandell**, fil.mag. från Mariehamn, **Ben-Erik Alm**, diplomekonom från Saltvik, **Ola Gottberg**, socionom från Mariehamn och **Sara Karlman**, jur.kand. från Mariehamn.

– Vi är nöjda med ansök-

ningarna och den 19 november kommer det här att tas upp som informationspunkt för kommunstyrelsen. Den 3 december kommer kommunstyrelsen troligtvis att lägga fram ett förslag inför kommunfullmäktige, säger kommunsekreterare **Henrik Häggblom**.

Den person som utses kommer att vikariera **Harry Jansson** som valdes in i lagtinget från och med den här hösten. (ml)

Misshandel och skadegörelse

■En person skall ha blivit sparkad i magen och dragen i håret vid en grill i staden i helgen. Personen anmälde själv ärendet. Polisen utreder.

Någon har snattat en mobiltelefon från en telefonväska.

En paketbil som parkerats i staden har blivit sprayad med

målfärg. Någon har krossat ett fönster till en frisersalong. Och i Saltvik Hamnsundet har någon slagit sönder ett fönster på en sommarstuga. En person blev hundbiten ombord på ett fartyg i helgen. Personen fick lindriga skador. Ärendet rubriceras underlåtelse att vakta djur.

Förtydligande om glasskiosk

■Kiosken i Långnäs hamn – som hälsönämnden stängde under säsongen på grund av höga bakteriehalter i lösglassen – drevs i somras av Svinö stugby,

påpekar de tidigare innehavarna som drev kiosken under namnet Hamnkiosken sommaren 2006 och som inte vill förknippas med innehavarna sommaren 2007.

I Godby. Ulla-Maj Andersson från Sund kom till Erik Mattsson för att handla och deltog samtidigt i Nya Ålands pejling.

En av 99. Joanna Salmén deltog i pejlingen i Godby.

Ja tack! Juhani Ilmonen tycker att Ålands elandelslag fattat ett bra beslut.

Maj-Len Lindholm
Epost: majlen.lindholm@nyan.ax
Telefon: 528 449

familjen

Dagens namn

KRISTIAN, KRISTER

Dop

Charlie Leif Michael Bergman döptes i lördags, den 10 november, i Geta kyrka. Han är son till Jessica Jansson och Kenny Bergman i Västergeta. Dopförrättare var kyrkoherde Ingemar Johansson.

Albin Axel Valdemar Eklund döptes i söndags, den 11 november, i Finströms kyrka. Han är son till Camilla och Conny Eklund i Finström Åttböle. Dopförrättare var kaplan Heikki Turakka.

Oscar Peter Axel Mansén döptes i söndags, den 11 november, i Jomala kyrka. Han är son till Marie Karlsson och Peter Mansén i Jomala Vargsunda. Dopförrättare var prosten Martin Lindholm.

Engla Isabella Karlsson döptes i lördags, den 10 november, i St Görans kyrka i Mariehamn. Hon är dotter till Anita Ann-Charlott Nabb och Niklas Karlsson i Mariehamn. Dopförrättare var pastor Karin Sandholm.

Valter Johan Engman döptes i lördags, den 10 november, i St Görans kyrka i Mariehamn. Han är son till Sofie Elisabeth Granith och Johan Bengt Engman i Mariehamn. Dopförrättare var pastor Maria Båsk.

Ellen Olivia Sofie Sandberg döptes i lördags, den 10 november, i Finströms kyrka. Hon är dotter till Sofie Elisabet Furustrand och Åke Edvard Christoffer Sandberg i Mariehamn. Dopförrättare var pastor Karin Sandholm.

Ida Mathilda Desiré Jansson döptes i lördags, den 10 november, i Hammarlands kyrka. Hon är dotter till Monica Manngård och Mathias Jansson. Dopförrättare var kaplan Peter Karlsson.

Vi firar 1-15 år

Vilma Andersson i Finström Bamböle fyller 8 år i dag, den 13 november. Grattis önskar storasyster Fanny, mamma och pappa, mommo och fammi, Nisse och Luzi. Den 8 november vigdes i Ämbetshuset i Mariehamn **Riitta**

Nygifta

Maria Maikkula och **Arly Toft Olsen** från Saltvik. Makarna behåller sina respektive efternamn. Vigseln förrättades av häradskrivare Sirja Boman.

UNDANBEDES

All eventuell uppvaktning

undanbedes

Bortrest

Lisa

Gratulerar 50 år

JAN "Budda" DANIELSSON

Namn: Jan Åke Danielsson.

Född: den 20 november 1957 i Mariehamn.

Bor: i Jomala Möckelby.

Yrke: rörmontör.

Familj: fru Eva, sönerna

Kevin och **Casper**.

Intressen: motorsport.

Födelsedagen: är bortrest, firar födelsedagen i Florida.

Han är rörmontör med egen firma sedan snart tjugo år tillbaka. Efter yrkesskolan började han jobba i rörbranschen och när han kände sig mogen för det startade han eget 1989, företaget heter Rebellrör.

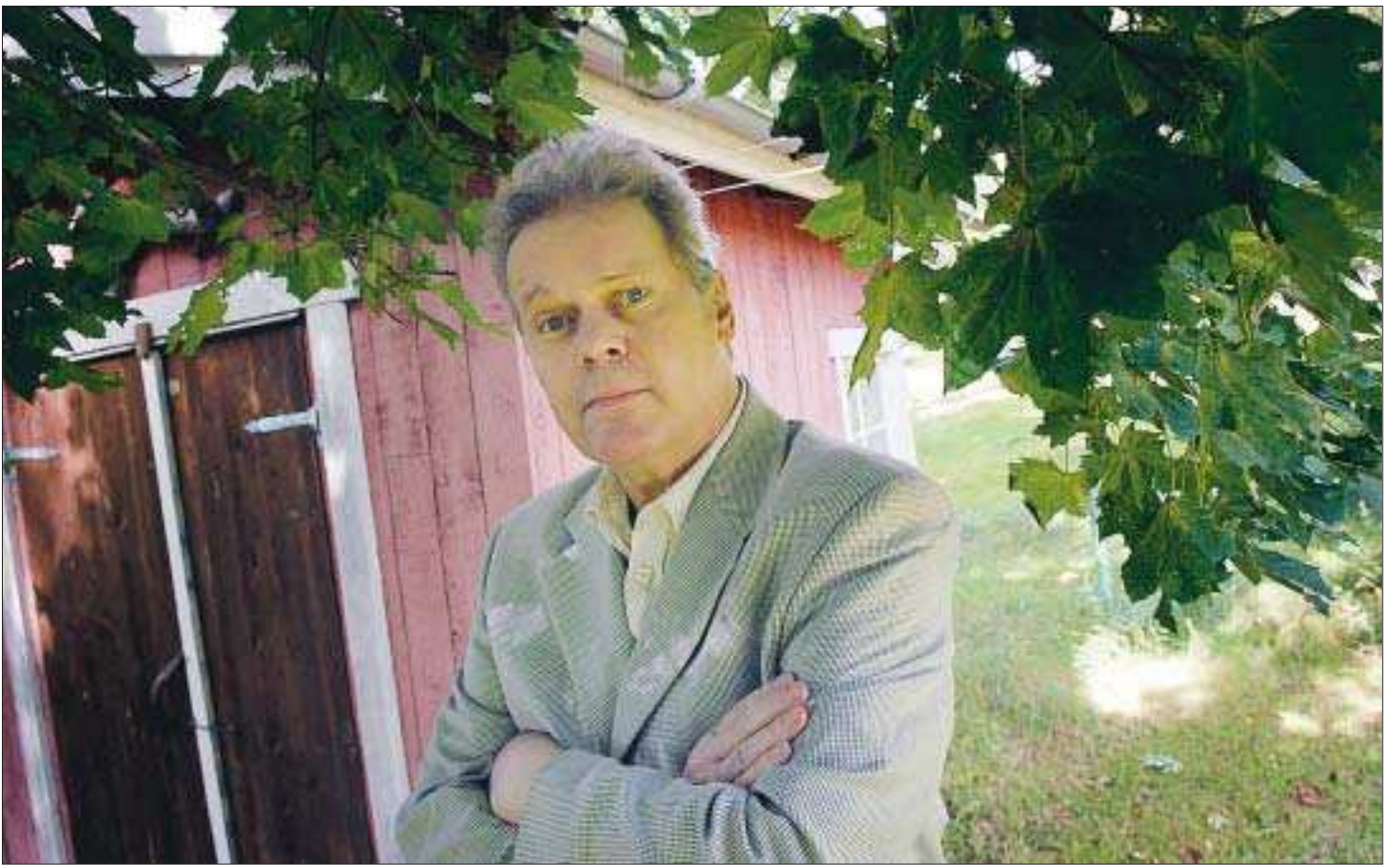
– Det är fullt upp med jobb hela tiden, konstaterar han. Hans stora intresse sedan barnsben är bilar och motorsport. Han har tävlingskort mycket, men inte längre.

– Nej, jag har lagt hjälmen på hyllan, men licensen är nog i kraft ännu, säger Budda. I stället finns han med bakom sonen som tävlar i juniorklassen och går i pappas fotspår. Han är också lagledare i IFK Mariehamn ishockey där ena sonen spelar med.

– Så jag har inga problem med fritiden!

Jan "Budda" Danielsson har också tillhört Jomalas kommunfullmäktige en period. – Det var intressant men gick inte särskilt bra ihop med mitt arbete som egen företagare.

Döda

En stor musikprofil. I slutet av augusti träffade Nya Åland Jack Mattsson vid barndomshemmet i Jomala Ulfsby. Intervjun publicerades den 1 september.

JACK MATTSSON

Kompositören, musikern och kapellmästaren **Jack Christer Randolph Mattsson** i Helsingfors, avled i en plötslig sjukdomsattack på Mejlans sjukhus natten till söndagen, den 11 november 2007. Han var född den 12 december 1954 i Jomala Ulfsby.

En av vårt lilla landskaps största och kända musiker har oväntat lämnat det jordiska livet. En sådan personlighet som Jack Mattssons – brinnande, begåvad, engagerad till tusen, humoristisk och skämtsam, känslig och anspråkslös – lämnar ett mycket stort tomrum i sin familj, bland sina vänner och det finlandssvenska och åländska musiklivet, efter sig.

Jack Mattsson gjorde en strålande musikalisk karriär. I Jomala minns man honom som mycket ung, när han lockade fram underbara toner ur sin

tvärflöjt i Jomala kyrka. Efter skolgång i Ålands lyceum och Ålands sjömannaskola blev det musikstudier vid Sibelius Akademien i Helsingfors.

Han var utbildad kantor-organist och hade även examen i tvärflöjt. Men Jack valde att arbeta som frilansmusiker, han framträdde mycket som konsertflöjtist, som musiker på orgel och piano, småningom som arrangör, dirigent och kapellmästare.

För Finlands svenska tv arbetade han med många tv-produktioner som arrangör och kapellmästare. Vid Svenska teatern i Helsingfors jobbade han musikaliskt med många av deras teaterproduktioner under 80- och 90-talen.

Även otaliga skivinspelningar gjordes med Jack som kapellmästare och arrangör.

Kompositören Jack Mattsson blev åtminstone i sin åländska

hembygd, men även i större sammanhang, mycket uppskattad för sina stora åländska musikverk. Musikteatern Katrīna glömmar ingen. Inte heller Åländskt Requiem, "Vj vandrande själar" eller "Åländsk svit".

Han inspirerades mycket av landsprosten **Valdemar Nymans** texter och skrev därför musik till flera av Nymans verk. Den författare som han under många år samarbetet mycket med är **Lars Huldén**, som bland annat skrev musikteatern Katrīnas texter och den stora satsningen på Svenska teatern, musikteatern "Topelius". Deras mest aktuella gemensamma projekt var ett musikaliskt drama om Joel Petersson som var under arbete.

Jack Mattsson gick med flödande energi in för sina projekt, om det sedan var specialkompositioner eller stora beställningsverk för kör eller orkester.

Han gav allt, levde så med i sina produktioner och brann för sin musik så mycket att han drabbades av utbrändhetssyndrom för några år sedan.

Han var också en känslig personlighet som upplevde naturen, skogen, havet och dofterna starkt och intensivt. Hans stora särintressen var Beatles musik, fiske och cykling.

Som kompositör och musiker har han fått många priser. Han erhöll Ålandsbankens kulturstipendium, Svenska kulturfondens arbetsstipendium, Ålands landskapsstyrelsens kulturpris, Ålands kulturstiftelses pris, Ålands självstyrelses jubileumsmedalj och Finska statens tonkonstkommissions arbetsstipendium.

Närmast sörjande är föräldrarna **Anne-Mi** och **Allen Mattsson**, syskonen **Klas-Göran**, **Kent** och **Anne** med familjer.

Se även sidan 9.

Gratulerar

60 år

SVEN-ÅKE JANSSON

Namn: Sven-Åke Jansson.

Född: den 20 november 1947 i Lumparland Svinö.

Bor: i Hammarland Öra.

Yrke: chaufför.

Familj: hustrun **Christina**, dottern **Ann-Sofie**, barnbarnet **Alva** och katten **Mirre**.

Intressen: fiske, jakt och gamla traktorer.

Födelsedagen: firas på resa i Mexiko.

Efter att ha gått i Ålands yrkesskola i unga år och sedan sysslat med ett och varje anställdes Sven-Åke Jansson på Mariehamns flygfält som chaufför för 37 år sedan. Arbetsuppgifterna blev omväxlande, också snöröj-

ning, brandskydd och andra serviceuppgifter ingår i jobbet.

– Jag skulle bara stanna över sommaren, men det blev en lång sommar, säger Sven-Åke och skrattar.

Nu går han i pension och firar som bäst semester med en långresa till Mexiko över födelsedagen.

Sin fritid tillbringar han helst på Vårdö Ängö, i hemmet där han växte upp. Där ägnar han sig gärna åt både fiske och jakt.

Gamla traktorer, främst "grållar", gillar han att meka med. För närvarande har han tre.

En lite trött, men nöjd, flicka föddes den 1 november kl 05.16. Hon var 49,5 cm lång och vägde 3.580 gram. Nyblivna föräldrar är Ted Holmström och Ingrid Carlberg. Familjen bor på Skrakvägen i Mariehamn.

Foto: JONAS EDSVIK

Full fart på blött disco

Justin Timberlake i högtalarna, discoboll i taket, en jättebläckfisk i bassängen – och en tävling i vatten-rutschkanan.

Så gick det till på Power Clubs pooldisco i lördags.

86 ungdomar hade anmält sig, men det blev ett visst bortfall på grund av sjukdom. Stämningen var ändå hög i Mariebad, när deltagarna busade i vattnet eller chillade i det kvällsöppna kaféet.

Tidtagaruret strulade under vattenrutschtävlingen, men till sist kunde man utse **Pontus Fagerholm** till vinnare, följd av **Robin Karlsson, Isac Holmström, Samuel Nordberg** och **Victor Perämaa**. Bästa tjejer var **Melina Manns** och **Therese Strandholm**. (pd)

Discobadare. Power Clubs partygäng samlades i poolen i lördags.

Foto: POWER CLUB

Lusseelever tvåa i semifinal

Ålands lyceum har med framgång deltagit i EU-frågesporten Euromitta 07.

I frågesporten testas elevernas Europakunskap och tävlingen har funnits sedan 1998. Ålands lyceum har inte deltagit tidigare.

Den 6 september ordnades riksomfattande uttagningar till en frågesporten. Totalt deltog 76 gymnasier och av dem gick 17 vidare till semifinal. Ålands lyceums lag bestående av **Calle Brottenberg, Michele Ferrari** och **Erika Lindholm** var ett av två finlandssvenska lag i tävlingen.

I fredags arrangerades semifinal i Åbo och lyceisterna

mötte fyra andra skolor. Efter en timmes tävlande stod Etelä-Tapiolan lukio som segrare och Ålands lyceum kom på andra plats. Som jury i tävlingen fungerade europaparlamentarikern **Alexander Stubb**.

– Eftersom vi blev tvåa gick vi inte vidare till finalen, men vi är väldigt nöjda ändå, säger läraren **Anders Casén** som tror att Ålands lyceum i framtiden kommer att bli ett återkommande lag i Euromitta.

Ett 45 minuters sammandrag av frågesporten finns på finska YLE:s hemsida: [http://194.252.88.3/rswebtku.nsf/sivut/viihde?opendocument&pageid=Content3B4AE.\(ml\)](http://194.252.88.3/rswebtku.nsf/sivut/viihde?opendocument&pageid=Content3B4AE.(ml))

Goda tvåor. Ålands lyceums lag bestående av Calle Brottenberg, Erika Lindholm och Michele Ferrari kom på en hedrande andra plats i Euromittas semifinal. Under tävlingen träffade de europaparlamentarikern Alexander Stubb som fungerade som domare.

Foto: PRIVAT

Kom ihåg

■ ■ **ABF:** Motionsgymnastik i Strandnäs skola (norra) kl.18.30 alla måndagskvällar med Sinikka Östberg pågår. Kom och prova på! Ev. förr. tel 16 707.

■ ■ **Amnesty Ålandsgruppen:** Möte i Mariehamns stadsbibliotek, musikrummet, tisdag 13.11 kl 18.00. Gamla och nya medlemmar, alla intresserade hjärtligt välkomna!

■ ■ **Busshistoriska sällskapet:** Resa till Stockholms Spårvägmuseum och Hjulmarknaden i Sollentuna lördag 1.12. Resans pris är 25 euro för medlemmar och blivande medlemmar, 40 euro för övriga intresserade. Anmälningar till Williams Buss, tfn 28 040 senast 26.11. Hemsida om resan <http://home.aland.net/bosse/buss-historia.htm> Närmare info Buss-Bosse, tfn 0400 537 131.

■ ■ **Demensföreningen på Åland:** Simning/vattengymnastik för personer med demens och deras anhöriga, söndagen 18.11 kl. 18.00-20.00 i Folkhälsans Allaktivitetshus. Ledare fysioterapeut Gun-Lis Andersson. Aktiv tid i bassängen är cirka 45 minuter. Frågor och nyamälran riktas till demensrådgivare Regina Österlund, Skarpansvägen 30 i Mariehamn, tfn 527 369, GSM 0457-548 3818 eller e-post: regina.osterlund@handicampen.ax. Välkommen!

■ ■ **FRK Jomala avdelning:**

Höstmöte torsdag 15.11 kl 19.00 i Ålands hemgård. Hälsovårdare Marianne Nybyggår informerar om blodtrycket i människokroppen. Du är välkommen att kontrollera ditt blodtryck.

■ ■ **Folkhälsan i Finström:** Ingen Pilates onsdag 14.11 på grund av sjukdom.

■ ■ **Folkhälsan i Saltvik:** Prova på Linedance tisdag 13.11 kl. 20.00 på Rangby skola. OBS! ändrad tid! Välkomna

■ ■ **Hemslöjdsgillet i Mariehamn:** Höstmöte torsdag 22.11 kl 18.30 i stadsbiblioteket. Styrelsen.

■ ■ **Hälsofrämjandet:** Kurs i modern matlagning hos Ritva Björklund i Ödkarby torsdag 15.11 kl 19. Anmälan senast tisdag till Ritva tel. 0457 378 9825.

■ ■ **Ingby och Karrböle bya-lag:** Berättarkväll med Mats Stenlund och Per-Olof Jansson onsdag 14.11 kl 19.00 på Rönngården.

■ ■ **Mariehamns marthaförening:** Månadsmöte tisdag 13.11 kl.13.00 i Villa Carita. Gamla och nya medlemmar välkomna.

■ ■ **Norra Ålands pensionärer:** Vattengymnastiken i Godby sista gången torsdag 15.11 i stället för fredag 16.11, samma tider.

■ ■ **PAM- Ålands Handelsanställda:** Höstmöte på Hotell

Pommern, onsdag 14.11 kl 19.00 Alla hjärtligt välkomna

■ ■ **Power Club:** Höstmöte tisdag 13.11 kl 19.30 på Skarpansvägen 28. Vi bjuder på kaffe, kaka och smörgåstårter. Varmt välkomna!

■ ■ **PusselFamiljen:** Vill du också resa bort och komma tillbaka stärkt, utvilad och full av energi? Kom med på helgläger 24-25.11 till Lemböke lägergård! Frågor och anmälningar: Siv Hallbäck: 0457 524 3733 eller e-posta till siv.hallback@hotmail.com

■ ■ **Strandnäs hem och skola:** Loppmarknad arrangeras i Strandnäs skolas gymnastiksal (södra delen) den 18.11. kl. 13-16.00. Kom och fynda! Är du intresserad av att ha ett eget "loppisbord" kontakta Solveig Tikander, tel 040-758 93 62 eller Asa Grönlund, tel 15 247, senast den 14 november!

■ ■ **Vårt Hjärta:** Öppet hus onsdag 14.11 i HandiCampen klockan 19.00, in via huvudingången. Välkommen du som har hjärt-, kärlsjukdom till en trevlig samvaro och fri diskussion tillsammans med stödpersoner som har tystnadsplikt och egna erfarenheter! Varmt välkomna också du som är anhörig eller vän!

■ ■ **Ålands hotell- och restauranganställda:** Höstmöte på Park hotell, onsdagen den 14.11 kl.18.30. Efter mötet bjuds det på middag med dryck. Därefter går

vi vidare till Paf casino och får lära oss spela poker i deras "pokerskola". Vänligen anmäl dig till ordförande Lasse Åkerlund.

■ ■ **ÅHA - Ålands hälsoalternativ:** Tisdag 13.11 kl 19.00 på Röda Korsgården i Mariehamn håller ÅHA höstmöte med val av ny styrelse (förslag finns). Övrigt program: Ellinor Cullenberg föreläser om "Olikheter är styrkor" och därtill serveras liten vickning under gemytlig samvaro. Alla medlemmar varmt välkomna.

■ ■ **Ålands invalider:** Höstmöte på Odalgården torsdag 22.11 kl 18.30. Stadseenliga förhandlingar. Tranviks Qvinnas underhåller. Servering. Välkomna!

■ ■ **Ålands Slöjd och Konsthantverk:** Höstmöte onsdag 14.11 kl. 18.00 i restaurang Vreten i Folkhälsans allaktivitetshus Skeppargatan 11, Mariehamn. OBS! Platsen! Stadseenliga förhandlingar. Efter mötet får vi höra projektkoordinator Ylva Gestranus-Määttä från föreningen Nylands Hantverk presentera utvecklingsprojektet FRÖ för hantverkare. Alla är hjärtligt välkomna!

■ ■ **Ålands marthadistrikts hemslöjdssektion:** Möte på kansliet onsdagen den 14.11 kl. 11.00. Smörgås med.

■ ■ **Ålands marthadistrikt:** Höstmöte i Ålands museum söndag 18.11 kl 13.00. Årets åländska martha, stadgarna, servering. Välkomna!

OBS! Det händer

TISDAG 13.11 FÖRELÄSNING

■ ■ **I Tiden kl 19.00.** Professor Ulf Teleman talar om "Våra barnbarnbarns svenska - Hur kommer den att låta och vad kommer den att användas till". Ulf Teleman har varit professor både vid Lunds universitet och i Roskilde universitetscenter. Han har skrivit böcker och artiklar om svensk språkvård, språkpolic och språkhistoria i relation till samhällsutveckling och om modersmålsinläring i skolan.

MUSEIGUIDNING

■ ■ **Ålands konstmuseum kl 12.00.** Konstintendent Susanne Procopé Ilmonen och vikarierande utställningsassistenten Heidi guidar i konstmuseets basutställning.

MUSIK

■ ■ **Lumparland Furuborg kl 19.30.** Allsångskväll med Sångkören Triolen och Lumparlandslaget.

NÖJE

■ ■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Bar dj.

STICKCAFÉ

■ ■ **Jomala Rönngården kl 18.00-20.00.** Stickcafé.

TEATER

■ ■ **Mariehamn Uncan kl 9.15 och 10.15.** "Sagan om Tummelisa på Åland". Skådespelare: Jonna Casagrande och Tove Qvickström turnerar med en finurlig och spännande version av H.C. Andersens saga. För barn från 4 år.

TV

■ ■ **Smedsböle och kabelnätet kl 19.30.** Folkis medialinje visar: Fotolinjen har varit på björnsafari. Musikeleverna var med i "Unga band". Konst och hantverk visar hur man färgar tyg (batik) och Tomas Nyholm spelar klassisk gitarr.

ONSDAG 14.11

BINGO

■ ■ **Röda Korsgården kl 14.00.** Pensionärsbingo.

Positionslistan

Birka Cargo Ab Ltd

Baltic Excellent: El Ferrol 13.11, Braviken 20.11.
Birka Exporter: Gävle 13.11, Terneuzen 18.11, Chatham/Harwich 19.11.
Birka Transporter: Paldiski 15.11, Gävle 16.11, Terneuzen 21.11.
Birka Shipper: Terneuzen 14.11, Antwerpen 15.11, Fredrikshamn 19.11.
Birka Carrier: Åbo/Hangö 13.11, Kotka 14.11, Bilbao 20.11.
Birka Express: Bilbao 13.11, Antwerpen 16.11, Helsingfors 19.11.
Birka Trader: Raumo 15.11, Hull 19.11.

Godby Shipping

Link Star: Holmsund 15.11, Luleå 17.11, Dublin 24.11, Holmsund, 2.12, Sundsvall 5.12, Dublin 11.12, Holmsund 18.12.
Midas: St Petersburg 16.11, Lübeck 19.11, St Petersburg 23.11, Lübeck 26.11, St Petersburg 30.11, Lübeck 3.12.
Mimer: Raumo 15.11, Rouen 20.11, Amsterdam 22.11, Bremerhaven 23.11, Fredrikshamn 27.11.
Miranda: Fredrikshamn 13.11, Raumo 14.11, Santander 20.11, Zeebrugge 23.11, Helsingfors 26.11, Fredrikshamn 27.11.
Misana: Ferrol 13.11, Santander 14.11, Zeebrugge 16.11, Helsingfors 19.11, Fredrikshamn 20.11, Raumo 21.11, Santander 27.11.
Mistral: Rouen 13.11, Amster-

INFOMÖTE

■ ■ **Ålands hotell- och restaurangskolas auditorium kl 19.00.** Besökarcenter i Bomarsund har öppet informationsmöte. Arkitekternas Auer & Sandås visar ritningar och informerar om det planerade besökarcentret.

NÖJE

■ ■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Dj Totte.

FÖRELÄSNING

■ ■ **Högsolan, Neptunigatan 17, kl 15.00-16.00.** Åland ur ett jämlikhetsperspektiv en presentation av rapporten; "Olika behandlingar i lika situationer". Föreläsare: Ester Miros, ÅSUB (rapportens författare).

■ ■ **Kvarteret i Tiden, Elverksgatan 10, kl 19.00.** Föreläsningsserien Röst i Norden: "Våra barnbarnbarns svenska: hur kommer den att låta och vad kommer den att användas till?" Föreläsare: Ulf Teleman, professor både vid Lunds universitet och i Roskilde universitetscenter och författare.

FÖRFATTARKVÄLL

■ ■ **Stadsbiblioteket kl 19.00.** Sten-Erik Abrahamsson, Catharina Gripenberg, Katarina Gäddnäs, Anders Larsson, Peter Mickwitz, Nalle Valtiala och Tom Paxal läser ur nya och kommande böcker. Konferencier: Leo Löthman. Musik av Christoffer Isaksson.

TEATER

■ ■ **Jomala Berghyddan kl 9.30 och 13.00.** "Sagan om Tummelisa på Åland". Skådespelare: Jonna Casagrande och Tove Qvickström turnerar med en finurlig och spännande version av H.C. Andersens saga. För barn från 4 år.

UTSTÄLLNING

■ ■ **Lumparlands bibliotek.** Astrid Lindgrens 100 år uppmärksammas med böcker och utställning av elevernas alster under veckan.

ÖPPET HUS

■ ■ **HandiCampen kl 19.00.** Välkommen du som har hjärt-, kärlsjukdom eller är anhörig. Fri diskussion med stödpersoner.

dam 15.11, Bremerhaven 16.11, Fredrikshamn 19.11, Raumo 21.11, Rouen 27.11.

Gustaf Erikson

Tingö: Raahe 12-14.11.
Green Selje: Teneriffa 8-9.11, St Petersburg 18-23.11.
Finnöak: Köpenhamn 1.11, Oslo 2.11, Halmstad 3.11, Malmö 3.11, Helsingfors 5-6.11.
Josefine: Norrköping 5.11.
Nathalie: Rauma 6.11.
Amore: Drammen 5.11.

Rettig Group Ltd Bore

Auto Baltic: Gdynia 11.11.
Auto Bay: Vissingen 11.11.
Auto Bank: Pasajes 11.11.
Belgard: Boston 12.11.
Borden: Malmö 12.11.
Bravaden: Esbjerg 14.11.
Estraden: Åbo 12.11.
Klenoden: Helsingfors 13.11.
Magnolia: Rotterdam 16.11.
Najaden: Amsterdam 6.11.
Nedgard: Hull 14.11.
Nordgard: Raumo 12.11.
Norking: i trafik Rotterdam/Teesport.
Norqueen: i trafik Rotterdam/Teesport.
Norsky: i trafik Zeebrugge/Teesport.
Norstream: i trafik Zeebrugge/Teesport.
Osgard: Grangemouth 13.11.
Seagard: Pasajes 15.11.
Sydgard: Kaskö 13.11.
Trenden: Amsterdam 12.11.
Westgard: Plymouth 11.11.

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

” Vem kan uttala en dödsdom över intellektuella utan att själv i samma ögonblick göra anspråk på att vara en?

MIKAEL LÖFGREN i DN

Ung, kvinnlig winterjazz

Kvinnligt och ungt. Den karaktäristiken av nästa års upplaga av Mariehamn Winter Jazz ger festivalens konstnärliga ledare Tom Eckerman. Den 7-10 februari genomförs vinterjazzen för nionde gången.

Först ut är också en kvinna. **Anna Rydén**, nu med eget band, inleder det egentliga festivalprogrammet på torsdag kväll i stadsbiblioteket. Med sig har hon **Kaj Sundblom**, piano och gitarr, **Fredrik Erlandsson**, trumpet, **Ella Grüssner**, fiol, **Erik Hellsten** bas och **Alexander Lindberg**, trummor.

Ung jazz bjuds det också på samma kväll på Parks bar med **Edward Mattsson** Quartet. Utöver Mattsson själv på saxofon och klarinett: **Henrik Magnusson**, piano, **David Lindberg**, bas och **Johan Dynesen**, trummor.

Tvärnordiskt

Redan här märks ett annat kännetecken för vinterjazzen: man går gärna över gränserna och sammanför musiker från flera nordiska länder.

Ungt, men heläländskt, är dock det band som lunchspelar på Parks bar på fredagen. Oh my! består av elever vid Ålands musikinstitut: **Victor Abrahamsson**, saxofon, **Emanuele Ferrari**, piano, **Christoffer Isaksson**, gitarr, **Emil Björkbo**, bas och **Alexander Brunnberg**, trummor.

Mera nordiskt bjuder vokalisterna som **Sinne Eeg** från Danmark och **Miss Li** från Sverige på. Båda i stadsbiblioteket på fredag kväll och solovokalisterna **Sidsel Endresen** från Norge på lördag.

Österifrån kommer i lördagens program vokalisterna **Mirella Pendolin** med gitarristen **Niklas Winter** – välkänd på Åland sedan tidigare – samt, keyboardis-

Vinterjazz. Klara för nionde upplagan av Mariehamn Winter Jazz. I förgrunden arrangörerna: Tom Eckerman, Sune Eriksson och Tomas Tornefjell. Bakom dem musikerna Fredrik Erlandsson, Anna Rydén och Victor Abrahamsson. Foto. ERKKI SANTAMALA

ten **Iiro Haarla** och basisten **Uffe Krokfors**.

Med finns också åländska Whatclub (of Mariehamn) med **Richard Palmer**, gitarr, **Jochum Juslin**, gitarr, och **Kjell Dahl**, bas samt **Vladimir Shafranovs** trio med gitarristen **Doug Raney**.

Workshop

Rum finns också för en workshop – enligt Fredrik Erlandsson med låg tröskel – på musikinstitutet under lördagen. Den utmynnar i en lokal final inför tävlingen Young Nordic Jazz Comets.

Liksom tidigare blir det

också jazz för barn i programmet Barnens söndag på stadsbiblioteket. Gäst denna gång är **Jojje Wadenius**. Med är också den traditionella kyrkokonserten i S:t Görans kyrka, nu med gospelkören Good News med **Johanna Grüssner**, **Anders Hallbäck** och **Camilla Heidenberg**.

Liksom under tidigare år gör hela festivalen en uppskattad tjuvstart på Park på onsdag kväll med vibrafonisten **Lars Erstrand** och hans Lars Erstrand four.

Alandica 2009

Stadsbiblioteket, Park, kyr-

kan och konstmuseet och musikinstitutet utgör spelplatser. Bland de svåra i sammanhanget är stadsbiblioteket och trolighen blir det den sista konserten där.

– Till år 2009 skall kultur- och kongresshuset Alandica vara klart och vi har redan bokat in oss där, säger Tom Eckerman.

Turistiskt

Eckerman och projektassistenten **Tomas Tornefjell** hopas på minst lika stor publik som i fjol då evenemanget lockade kring 1.000 personer. Evenemanget är möjligt

att genomföra tack vare ett man har stöd av Mariehamns stad och en rad jazzvänliga företag. Man samarbetar nu också med Ålands turistförbund som tryckt upp en elegant broschyr i hela 10.000 exemplar.

Mer information om evenemanget på hemsidan www.winterjazz.ax och www.myspace.com/winterjazz2008.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

”Väska för märkesberoende”, gjord av bland annat jeansrester, märken från kläder och rester från matt-rasklippning, finns bland det utställda.

Väskor i många former

kan man just nu se i en utställning i Finströms bibliotek i Godby. Det är **Mona Sundberg**, **Ringa Mari Sundberg** och **Fredrika Sundberg** som visar 26 olika väskor, alla nytillverkade av överblivet material från bland annat matt-rasklippning och olika syprojekt.

– Målet med utställningen är att inspirera andra till att använda det man har i garderoben och byrålådan för att skapa roliga och personliga handväskor, säger Fredrika Sundberg.

Väskorna är gjorda i olika tekniker såsom lappteknik, broderi, vävning, tygtryck, stickning och flera har inslag av ryateknik.

Till de mer ”udda” hör en discoväska gjord av cd-skivor, en väska tillverkad av en gammal bokpärm och ”Midsommardansen” som är en handväska i form av en midsommarkrona.

Utställningen visas till den 29 november under bibliotekets öppettider. □

Musikcafé i Önningebymuseet

blir det med sång och instrumentalelever från Ålands musikinstitut på torsdag, den 15 november, kl. 19.30. Det bjuds på sång- och instrumentalmusik av elever till lärarna **Jenny Ravali**, **Catherine Frisk Grönberg**, **Bertil Andersson**, **Siv Ekström** och **Kjell Frisk**. Uppträder gör också folkmusikgruppen Polkan går, kören Capella Vocalis, barnkören och olika band. Kaffeserveringen under konserten ordnas av Önningebymuseets vänner. Entrén är fri. □

Maja Sundblom

är det som håller fotoutställning på biblioteket i Föglö just nu. I lördagens tidning där vi berättade om utställningen blev förnamnet fel. Utställningen med ett tiotal bilder i färg och svartvitt pågår tills vidare och kan ses under bibliotekets öppettider. □

Nya Astrid Lindgren-

frimärken kommer ut i Sverige som julfrimärken. Motiven hämtas från Pippi Långstrump, Madicken, Lotta på Bråkmakargatan och Emil i Lönneberga, berättar nyhetsbyrån FNB. □

Södersunda kurade med Ronja

I går kväll kurades det skymning i en lång rad bibliotek på Åland och i hela Norden. Många skolor började dessutom dagen med att kura gryning. Nyan var med i Södersunda skola.

Klockan är nio och Jomalas biblioteks- och kulturchef **Gunilla Jansson**, som skall läsa ur **Astrid Lindgrens** ”Ronja Rövardotter” för Södersundaeleverna, parkerar sin bil vid skolan nästan på slaget nio. Hon berättar att hon är lite sen eftersom vägarna var så hala på morgonen.

Innan hon kan sätta i gång med läsningen vill hon nämligen tända en massa ljus som hon bär med sig i en korg. I det grå gryningsljuset och med alla lampor i gymnasalen släckta blir det riktigt stämningsfullt när ljusen är tända och Gunilla kan sätta sig till rätta på en kudde på golvet för att läsa.

Ungefär samtidigt läser man i många, många andra sko-

Kurar. Gunilla Jansson har just läst för eleverna i Södersunda skola. Ljusen brinner fortfarande, men taklysets har tänts och förtrollningen är bruten.

lor runt om i Norden någon av två utvalda texter av **Astrid Lindgren**, en ur ”Ronja Rövardotter” och en ur ”Pippi Långstrump”.

Lyssnar

Många räcker upp handen när Gunilla Jansson frågar vem som

läst ”Ronja Rövardotter” och långt fler har sett filmen, men ändå lyssnar de nästan åttio eleverna intresserat på det utvalda kapitlet som handlar om hur Ronja och Birk träffas första gången när Birk och hans familj är nyinflyttade i Borka-fästet, om hur de för att visa att de vä-

gar hoppar över Helvetesgapet som uppstod när Mattisborgen rämnade, om hur Birk tappar fotfästet och ramlar och om hur Ronja räddar honom med den läderfläta hon bär i bältet.

Både som inledning och avslutning sjöng eleverna ”Vargvisan” ur ”Ronja Rövardotter”. Den som börjar: ”Vargen ylar i nattens skog, han vill men kan inte sova...”

”Kul grej”

Gunilla Jansson beskriver den nordiska biblioteksveckans utvalda texter för kura skymning och kura gryning som ”en kul grej”, hon tycker att det är trevligt att så många runt om i Norden samtidigt hör samma texter.

I viss mån kan man i biblioteken se att de författare som ställs i fokus blir mer efterfrågade ett tag. I år gäller det kanske inte så mycket Astrid Lindgren som redan är så populär, men **Sigrid Undsets** ”Kristin Lavransdotter” kommer nog att lånas lite

mera tack vare biblioteksveckan tror Gunilla Jansson.

Som Nyan tidigare berättat är hela 35 bibliotek och andra institutioner med och förverkligar den nordiska biblioteksveckan på Åland denna gång.

I går kväll kurades det skymning kring ”Kristin Lavransdotter” i biblioteken i Finström, Föglö, Geta, Jomala, Kökar, Mariehamn, Sottunga och Sund. I Lemland ställde man **Joel Pettersson** i fokus genom att visa Karl Sahlgrens film ”Vem var Joel Pettersson”. På flera håll fortsätter veckan med olika arrangemang kring böcker och läsning, utställningar, med mera.

Mer om aktiviteterna kan man finna på Föreningen Nordens hemsida under adressen <http://www.norden.ax>. Biblioteksveckans egen hemsida finns under <http://www.bibliotek.org>.

TEXT & FOTO: JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Ljusa minnen av Jack

Kompositören och musikern Jack Mattsson är död. Natten mot söndagen gick Ålands musikaliska underbarn hastigt bort efter att plötsligt ha drabbats av allvarligt blödande magsår.

De senaste åren hade varit tunga i Jacks liv. Han hade då komponerat, arrangerat och dirigerat mängder av musik sedan 1970-talet och efter att i tjugofem år ha levt på, av och med musik dygnet runt, fick Jack Mattssons öron, sinne och kropp nog för tre år sedan.

– En morgon kom jag helt enkelt inte upp ur sängen. Det kändes som att det låg ett 300 kilos stenblock på bröstet, mina krafter var helt slut, berättade han när Nya Åland intervjuade honom för serien Sommarporträttet för tre månader sedan.

Det hårda musiklivet med sena nätter, intensiva skaparprocesser, högt tempo och inte alltid så hälsosam mat hade satt sina spår på Jack. Han var totalt

utbränd och försjönk i en djup depression. Musikern klarade inte ens längre av att höra minsta lilla tonslinga.

Men han hade långsamt blivit bättre och hade tillsammans med författaren **Lars Huldén** börjat arbeta med ett musikdrama om Joel Pettersson, som man hade tänkt erbjuda som öppningsnummer till invigningen av Alandica Kultur & Kongress.

Hur det verket var tänkt låta, och hur njutbar den musiken skulle ha blivit, lär vi knappast få veta. Men vi har många fantastiska verk signerade Jack Mattsson att njuta av. Längre än. Musik dör inte så länge någon lyssnar på den.

LINA ANTMAN

Det var då. 1992 framfördes Åländskt requiem första gången. Här sitter kompositören Jack Mattsson tillsammans med textförfattaren Valdemar Nyman och njuter av musiken under en repetition 1991. I bakgrunden syns dirigent Gunnar Julin.

Foto: STEFAN ÖHBERG

”En fantastisk människa”

Guy Karlsson och Jack Mattsson var goda vänner under en lång tid. Han är en av många som kommer att sakna Jack.

Guy Karlsson.

– Jag kan bara säga att han var en mycket, mycket god vän – en fantastisk människa som verkligen brydde sig om sina vänner. Så kände jag i alla fall, att han brydde sig uppriktigt om mig, säger Guy Karlsson, också han välbekant musikprofil på Åland och nära vän till Jack Mattsson.

Han har fortfarande inte hunnit smälta beskedet om vännens hastiga bortgång, och rösten är inte riktigt stadig när han berättar om Jack.

– Det finns så mycket man skulle kunna säga om honom. Han lämnar ett stort tomrum efter sig, både musikaliskt och personligt. Och inte bara på Åland utan också på andra håll var han uppskattad och omtyckt.

– Det är en stor förlust för det åländska kulturlivet. Visst var han lite sliten på sistone, men har ändå lämnat outplånliga spår efter sig och även om han själv är borta kommer han fortsätta leva kvar genom sin musik. Åländskt requiem, till exempel. De många, vackra solosångerna. Musikteatern Katrina – som man mycket väl kunde sätta upp igen. Den har inte framförts för sista gången, det är jag övertygad om.

Beatles formade Jack

Jack hyste ett mycket stort intresse för The Beatles. Han hade bland annat en mycket omfattande skivsamling som brann upp i en lägenhetsbrand och i början av 1980-talet bildade han tillsammans med ett gäng andra Beatlesfans en egen popgrupp, The Butlers, som uppträdde med idolernas musik. Man hade till och med likadana kläder, frisyrier och instrument som dem.

– Jack var den tidens barn, han växte upp med de fyra gossarna från Liverpool. Under de gångna åren har vi pratat mycket om The Beatles och lyssnat mycket på dem tillsammans och jag tror att de formade Jack på många sätt, både musikaliskt och som människa. Det var nånting i humorn de hade.

Om The Beatles haft stor betydelse för Jacks musikaliska utveckling, så har Jack haft stor betydelse för Guys.

– Han tog hand om mig när jag började studera vid Sibeliusakademien och utan honom hade jag nog inte varit där jag är i dag.

– Han hade ett stort, stort hjärta och var en av de snällaste människor jag nånsin mött. Trots att han inte mådde så bra den sista tiden visade han ändå stor omtanke om sina vänner.

Guy tystnar.

– Jag vill säga nåt riktigt, riktigt fint om honom. Det finns så mycket och vi är så många som sörjer honom, inte bara på Åland. Jag kommer att sakna honom enormt, det blir en svår lucka att fylla. Jag får fylla den med alla fina minnen jag har av honom.

– Jag hoppas han fått frid nu, att han får vila. Det unnar jag honom verkligen, vila.

LINA ANTMAN

lina.antman@nyan.ax

”Jack hade en särskild förmåga”

Jacks forna musiklärare Kaj-Gustav Sandholm sörjer en god vän och en fantastisk musiker.

Kaj-Gustav Sandholm.

Han låter tung på rösten. Han har redan nåtts av beskedet att Jack Mattsson hastigt ryckts bort.

– Jag har känt Jack i 35 år, ända sedan jag flyttade till Åland och han spelade i en kompgrupp jag ledde. Han kom sedermera att bli en god vän och en fantastisk musiker.

Kaj-Gustav berättar att sjuttonårningen redan då var nyfiken på musiken och på att utforska den.

– Det var under den här tiden han blev intresserad av att verkligen tränga in i musiken.

Intresset för att gå in i och bakom musiken förde så småningom Jack Mattsson till Sibeliusakademien.

– Först gick han till kantor. Han studerade också flöjt – en tid var han faktiskt en verkligt duktig flöjtist.

Så småningom började den unga åländska musikbegåvningen få beställningar och komponerandet tog allt större del av hans tid. Han skrev bland annat musik för Svenska teatern i.

– Jag tyckte att han också borde få beställningar från Åland och bad honom ta sig an en text som **Valdemar Nyman** skrivit. Jack gav inget entydigt svar, och sedan blev det helt tyst. Jag hörde inget från honom, men så plötsligt en dag dök han upp och ville visa en grej han hade gjort. Det var Åländskt requiem, i mina ögon hans största verk någonsin.

– Jag har alltid trott på hans förmåga att skriva musik. Han hade en särskild förmåga att skriva sångbara melodier och fånga in det folkliga i sin musik.

Jack Mattssons betydelse för det åländska musik- och kulturlivet kan knappast överskattas.

– Han har betytt massor för det musikaliska livet! Han var

visserligen verksam i Helsingfors. Men han hyste hela tiden en stark kärlek till Åland och det var här han hittade sin inspiration. Med sin musik förmedlade han en del av den åländska själen. Av alla de frågetecknen inför tillvaron som finns och av allt det som det är så svårt att sätta ord på kunde Jack i viss mån fånga och svara på i sin musik. Musik kan ibland vara det ord inte klarar av att vara.

Den åländska musikteatern Katrina, var det verk Jack Mattsson själv var mest stolt över.

– Genast när idén om att göra en åländsk musikteater föddes, tänkte jag på Jack. Och resultatet blev ju helt fantastiskt – många älskar sångerna från Katrina, särskilt Sommarspsalm.

Rolig sökarsjäl

Som människa beskriver han vännen som en rolig och humoristisk.

– Han sade det som föll honom in och både såg och plockade fram det roliga och humoristiska i det mesta. Samtidigt var han en människa som sökte och ville ta reda på. Han grävde, funderade och var till exempel mycket intresserad av de olika världsreligionerna – en verklig sökare.

– Vi har haft mycket kontakt under årens lopp, jag saknar en god vän och en fin musiker, tillägger han lågmält.

LINA ANTMAN

lina.antman@nyan.ax

”Han lämnar en lucka efter sig”

– Jack Mattsson lämnar nog en lucka efter sig. Han blir inte lätt att ersätta. Hans musik var lättillgänglig, men ändå personlig.

Det säger professor emeritus, författaren Lars Huldén som med musikteatern ”Katrina” inledde ett samarbete med Jack Mattsson som fortsatte till dennes bortgång.

Lars Huldén.

Lars Huldén berättar att det var Jack Mattsson som tog kontakt med honom om musikteatern ”Katrina” och bad honom skriva texterna. ”Katrina” blev, som bekant, en stor framgång.

– Det gick ju bra och vi fortsatte att samarbeta.

Runeberg, Joel

Huldén nämner bland annat ”Runeberg och kärleken” baserad på texter av nationalskalden Johan Ludvig Runeberg som de gjorde på uppdrag av Svenska litteratursällskapet i Finland för några år sedan. ”Runeberg och kärleken” hade premiär 2004 i samband med bokmässan i Göteborg och gavs sedan både i Helsingfors, Korsholm och Jakobstad.

Redan då var de i gång med arbetet på en ny musikteater kring Joel Pettersson, en idé som föddes i samband med musikteatern ”Katrina”.

Lars Huldén berättar att han för egen del i stort sett hade librettot klart för flera år sedan. Jack Mattsson hade också arbetet med musiken men hur långt han egentligen hunnit vet Huldén inte.

– Bara för någon vecka sedan hade vi dock kontakt och pra-

tade om projektet då var Jack väldigt optimistisk, säger han.

Huldén säger att han har mycket positiva minnen av sitt samarbete med Jack Mattsson genom åren.

– Det stämde helt enkelt väldigt bra. När jag till exempel arbetade med librettot till ”Joel” hade jag nog Jacks musik i bakhuvudet mest hela tiden.

– Till exempel musiken till midsommarpsalmen ur ”Katrina” var ju ett fynd.

problem med hälsan

Han säger att han nog märkte att Jack hade problem med hälsan under senare år, men att han hoppats att det skulle reda upp sig.

– Jack berättade själv för mig att han inte mådde bra, men under de månader som han nyligen vistades på Åland lät han mera optimistisk än tidigare när vi hade kontakt.

Därför kom dödsbudet oväntat också för Lars Huldén.

JAN KRONHOLM

jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Minnesextra i Radio Vega

Med anledning av tonsättaren och musikern **Jack Mattssons** död sänder Radio Vega ett program från år 2003 där **Leif Nystén** samtalar med Jack Mattsson och spelar musik av honom. Programmet ingick i serien Våra finlandssvenska tonsättare. Programmet i Radio Vega sänds i dag tisdag kl 18.03 och onsdag 14.11 kl. 22.15. Programmet Classica utgår.

Under DALBOdagen lottades följande vinster:

Mariehamns
PERSONDATORER AB

Vinnare av tävlingen USB Minne blev
Jessica Wiktröm, Saltvik

berrolfs

Vinnare av en Toyota necessär
Henna Kangashaka

Vinnare av en Toyota termos
Karin Lönnqvist

Grattis! Vinsterna hämtas från respektive företag

Debatt om budgeten i morgon

■ I morgon och två dagar framåt debatteras budgetförslaget i lagtinget.

Debatten inleds redan 9.30 på morgonen med presentation och så följer gruppanförandena och allmän diskussion. Debatten pågår ungefär till klockan 17.

På torsdag och fredag går man in på de olika huvudkapitlen som miljö, kultur, hälso- och sjukvård, trafik med mera. Då kan ledamöterna också presentera sina finansmotioner, som är drygt 50.

Om allt går enligt planerna är debatten slut till klockan 17 på fredag. (ht)

Omvänd debatt om barnbidrag Första barnet dyrast och behöver mest

Vill ge mer till fler. Harriet Lindeman (fs), avgående socialminister, säger att folk oftast har råd med det första barnet. När barnen blir fler blir det tufft, tre cyklar kostar mer än en. Här sitter Lindeman i regeringsbänken i lagtinget med centerens Runar Karlsson, som veterligen får sitta kvar. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

Det råder total enighet i lagtinget om att barnbidraget skall höjas liksom också utkomststödet och studiepenningen. Det enda man diskuterar är hur.

Förslaget går ut på att höja barnbidraget från 5 till över 30 euro i månaden beroende på antalet barn. För det första barnet blir höjningen från 105,45 till 110 euro och för det femte och därpå följande från 225,71 till 259 euro.

Gun-Mari Lindholm (ob) var i princip positiv, men ville diskutera en omvänd modell, där bidraget är störst för det första barnet, när man skall skaffa barnvagn och all annan utrustning, och sedan minskar.

– Lindeman hänvisade till Åsubs rapport om den relativa fattigdomen. Enligt den är det familjer med tre eller flera barn som har det tuffast.

Harry Jansson (Åf) stödde förslaget, men ville höja mer. Ensamförsörjartillägget, som nu är 37 euro, ville han höja till 80 istället för landskapsregeringens 50 euro.

Roger Jansson (fs) var inne på samma linje som Lindholm om att ge mest bidrag till det första barnet, för det är då familjen har mest ont om pengar.

– Det stör mig att ju äldre man blir, och ju äldre barnen blir, dess mer välbärgad blir man som förälder.

– Det är dyrare med cyklar till tre barn än till ett, replikerade Harriet Lindeman.

Höjningen av barnbidrag och ensamförsörjartillägg betyder i budgeten för nästa år en halv miljon euro, men då räknar man med att höjningen träder i kraft 1 mars. På årsbasis blir summan högre.

Utkomststödet justeras

I anslutning till barnbidraget justeras lagen om utkomststöd, så att de två inte tar ut varann. 20 procent av barnbidraget och 50 procent av ensamförsörjartillägget lämnas bort när man räknar ut inkomsten för en barnfamiljer som söker utkomststöd.

Harry Jansson efterlyste utbildning om det nya systemet för kommunerna så att praxisen blir densamma, något som Lindeman mer eller mindre lovade att komma.

Veronica Thörnroos (c) stödde förslaget på centerens vägnar men skulle gärna sett att stödet också binds till index.

Barbro Sundback (s) påpekade att stödet är bundet till index, men enligt en hemgjord åländsk modell som har inne-

burit att stödet på Åland inte har justerats på länge.

Studiestödet till index

Bred enighet var det också om att höja studiestödet. Kulturminister **Camilla Gunell** (s) berättade att man på rikssidan har en höjning på 15 procent på gång. Den åländska förhöjningen blir 12 procent och stödet kommer då upp i samma summa, 298 euro.

Dessutom skall stödet enligt förslaget höjas i enlighet med konsumentprisindex.

I budgeten ger det höjda studiestödet en ökad kostnad på 400.000 euro.

HARRIET TUOMINEN
harriet.tuominen@nyan.ax
tfn 528

Vad planeras för Gullåspatienter?

■ **Barbro Sundback** (s) vill veta hur allvarliga fuktskadorna på Gullåsen är och vilka åtgärder som planeras för att trygga patientsäkerheten.

Det här tar hon upp i en enkel fråga till lagtinget.

Att byggnaderna är fuktskadade är konstaterat, men omfattningen är inte helt känd. (ht)

Bore köper två nya fartyg

Rettig Group Oy Ab Bore fortsätter med sitt program att förnya flottan, meddelar rederiet.

Två gamla fartyg har sålts och två nya fartyg byggda år 2001 har inköpts.

Bores flotta har vuxit till 22 fartyg under de senaste åren. Bore har beslutat att minska flottans medelålder och börjat ett program att förnya flottan. På hösten har man sålt två fartyg byggda år 1991, m/v Smaragden och m/v Passaden, samt inköpt två torrlastfartyg byggda år 2001. Det handlar om m/v Swegard, som anslöts sig till Bores flotta i slutet av ok-

tober och m/v Fingard, som ska börja trafikera denna vecka.

Dessutom har Bore beställt två nya fartyg för leverans år 2011.

– Detta förstärker vår position inom kontraktsfart som växer kontinuerligt. Fingard och Swegard är fartyg av den typ och storlek som intresserar våra kunder, säger **Jhonny Husell**, Bores Executive Vice President Commercial.

Omsättningen för år 2007 beräknas uppgå till 75 miljoner euro och bundet kapital till 250 miljoner euro. Antalet anställda är cirka 450. (ka-f)

Sossarna tiger om ledarfrågan

■ Först vid höstmötet onsdagen den 28 november avslöjas vem som ska leda Ålands socialdemokrater framöver.

– Arbetet med partiordförande frågan pågår. Vi har bestämt att vi inte säger något förrän på höstmötet, säger **Göte Winé** som leder valkommittén.

Efter valnederlaget aviserade partiledare **Barbro Sundback** sin avgång. Efter det har det sagts att hon eventuellt sitter kvar ännu en tid eftersom en av de presumtiva efterträdarna, **Camilla Gunell**, väntar barn. (ao)

Den trevliga butiken i Kroklund!

MATKROKEN

Saltvik, Kroklund
Tel. 48 177
Fax 48 041

Livsmedel Bankservice Postombud Bensin Blommor
Videofilmuthyrning Tips & Lotto

Veckans erbjudanden 13–17 november

SIDFLÄSK färskt, bit/skivor	4 ⁹⁵ / _{kg}
STRIMLAT GRISKÖTT färskt/marinerat	5 ⁹⁵ / _{st}
BOG/HÖGREV med ben	5 ⁹⁵ / _{kg}

Laxfilé, färsk	10 ⁹⁵ / _{kg}
Lammfärs	7 ⁹⁰ / _{kg}
Grislägg benfri, rimmad	7 ⁹⁵ / _{kg}

Ät frukt & grönt och må bra

Broccoli 300 g, Spanien	0 ⁸⁹ / _{st}
Morötter 3 kg, Finland	1 ⁸⁹ / _{påse}
Vindruvor 500 g, Brasilien	2 ⁹⁹ / _{ask}
Klementiner Spanien	1 ⁷⁹ / _{kg}

Pannfärdigt till helgen, lätt & gott Gäller fredag-lördag 16-17 november

Panerad wienerschnitzel	12 ⁹⁵ / _{kg}
Marinerade lamm grytbitar	10 ⁹⁵ / _{kg}
Grisrullader ostfyllda	9 ⁵⁰ / _{kg}
Griskarré plommonspäckad	6 ⁸⁵ / _{kg}

Vi SMÅ - barnartiklar

Måndag-onsdag 12-15, måndag-tisdag 18-20,
första lördagen i månaden 12-15. Tfn 0457 361 3230

Du kan också beställa varor för avhämtning via vår e-post:
order@matkroken.aland.fi

Ni kan lämna
returburkar i vår
returglas/burk
maskin

ÖPPET:
Må-fre
9.00-18.00
Lördag
9.00-15.00

Välkommen in!

ÄSSÄ

Online

HYR DIN
VIDEO-
FILM PÅ
MATKROKEN

MATKROKEN
ÄR POSTOMBUD
OCH HAR SAMMA
ÖPPETTIDER SOM
BUTIKEN!
TEL. 48 282

TANKA
FÖRMÅNLIGT
DU OCKSÅ
HOS OSS
MED KORT
OCH SEDEL
DYGNET RUNT

Dyrt att ansluta till Jomalaavlopp

■Från årsskiftet kostar det minst 2.800 euro att ansluta sig till avloppsledningsnätet i Jomala. I dag kostar det 940 euro.

Den kraftiga höjningen beror delvis på att avgiften inte har höjts sedan början av 1990-talet och på ökat intresse att ansluta sig till följd av de strängare kraven på rening.

– Det här är fortfarande självkostnadspris, så det blir inte pengar över, konstaterar tekniska nämndens ordförande **Clas-Göran Holmberg**.

Men hittills har alla i kommunen fått vara med och betala för anslutningarna, vilket alla inte har tyckt om. Holmberg tror att det blir rättvisare på det här sättet, även om han håller med om att höjningen är stor nu när den kommer. (ht)

Åtal för brott i Eckerö

■Tre tonåringar har erkänt skadegörelse och inbrott på olika platser i Eckerö.

Polisen har lämnat ärendet till åklagaren.

En rad brott begicks i Eckerö den 15 och 16 september i år. Sandvikens festplats, Eckeröhallen och en buss i Käringundsbyn utsattes för skadegörelse. Och någon eller några gjorde inbrott i Lillpuben.

Totalt handlade det om skador för cirka 12.000 euro.

Polisen har i samtliga fall identifierat gärningsmännen. Enligt förundersökningsmaterialet har brotten begåtts av två eller tre personer födda 1991 som är finländska medborgare med fast bostadsadress på Åland.

Tonåringarna har erkänt och ärendet har lämnats till åklagaren för åtalsprövning. (pd)

Skatteprocenter fastställda

■**LUMPARLAND.** Under kommunstyrelsens sammanträde i tisdagskväll fastställdes skatteprocenterna för 2008 års inkomstskatter och fastighetsskatter. Kommundirektör **Tomas Urvas** meddelar att styrelsen på kommunfullmäktiges möte i nästa vecka kommer att föreslå oförändrade skattenivåer.

–I praktiken innebär detta att inkomstskattesatsen förblir 18,5%. De allmänna fastighetsskattenivåerna ligger fortsättningsvis på 0,3%, för de stadigvarande boende på 0%, för fritidstugor 0,9% och för allmännyttiga samfund (det vill säga ungdomslokaler) 0%, informerar Urvas.

Lumparlands kommun har, liksom övriga kommuner, fått en inbjudan till projektet Barnskyddsjouren. Tomas Urvas berättar att man antecknade detta för kännedom och bekantade sig med materialet, med avsikt att återkomma till saken under nästa möte.

Fullmäktigeledamoten **Annikka Jansén** beviljades befrielse från sina kommunala förtroendeuppdrag, eftersom hon flyttat från kommunen. Under fullmäktiges möte i nästa vecka kommer styrelsen lägga fram sitt förslag om vem som skall ta över hennes uppdrag för den resterande delen av mandatperioden.

–I övrigt diskuterades bara förvaltningsärenden, säger Urvas. (lt)

FINANSMOTIONERNA

Oppositionen skär 5 miljoner

Småföretagare. Om Olavi Ilmanens företag Fisk-kojan hade varit ett småföretag och han inte just hade sålt det så hade han haft vänner inom oppositionen. Lägre kommunalskatt och hjälp med skattegränsbyråkratin utlovas i finansmotionerna. Arkivfoto: FREDRIK TÖRNROOS

Om oppositionen fick bestämma skulle budgeten för nästa år krympa med 5 miljoner euro. Man föreslår i finansmotionerna nerskärningar på nästan 7,5 miljoner och nya anslag för knappt 2,5 miljoner. Men hela sanningen är det inte.

De obundna vill designa om polisen, men antyder ingen kostnad. Likaså vill partiet få utrett ett allmänt skatteavdrag för småföretagare, men inte heller där talas det om några pengar. Socialdemokraternas krav på allmän tandvård och avgiftsfri busstrafik finns det

heller inga summor för liksom de frisinnades krav på mera utrymmen i Självstyrelsegården.

(s) satsar på skärgården

Socialdemokraterna vill ändra på ett enda anslag i budgeten. Man vill ge 40.000 euro till Företagsam skärgård.

Men flera av de nio motionerna innehåller förslag, som på sikt kan kosta en hel del.

Partiet vill ha ner högkostnadsskyddet för sjukpensionärer till 125 euro. Man vill ha in en skrivning om att allmän tandvård införs 2009. Man vill samordna hemsjukvård och hemtjänst till sammanhållen hemvård.

Vidare vill socialdemokraterna införa en lånegaranti för företagare. Man vill att landskapsregeringen nästa räknar ut kostnaderna för avgiftsfri busstrafik i hela landskapet.

Partiet vill veta vad de funktionshindrade kostar kommunerna, man vill ha en trafiksäkerhetsplan som ökar tryggheten för barn som går eller cyklar till skolan och slutligen vill partiet ha en helhetsplan med miljö-, energi-, trafik- och näringspolitik för att främja en grön tillväxt. (ht)

(Åf) sparar på parkering

Ålands framtid får enkelt ner utgiftssidan med 1,7 miljoner och späder på med 955.000 euro.

Partiet tycker inte landskapet skall satsa pengar i parkeringsanläggningen vid kk-huset. Där ryker en miljon. Man tycker ÅHS blir för dyrt och drar ner med 500.000 och så stryker man 212.000 för upphovsrättskostnader.

De man vill satsa på är 500.000 för enskilda avlopp, 90.000 för språkråd, 250.000 för ensam-

försörjartillägg, 100.000 på miljövänlig värme och 15.000 som stöd för direktsändningar från lagtinget.

Flera av de 14 motionerna handlar om ändringar i text. Det handlar om självstyrelseutveckling, rationalisering av förvaltningen, Åland och EU där man vill ha en utredning av konsekvenserna ifall lagtinget säger nej till EUs reformfördrag med mera. Partiet vill också att besökscentret i Bomarsund separeras från museibyråns övriga verksamhet. (ht)

(ob) stryker bostadslån och golf

Med några enkla ord stryker de obundna 4,5 miljoner från utgiftssidan i budgeten.

Totalt drar de obundna ner utgiftssidan med 5,4 miljoner och ökar med 1.170.000 euro.

Bostadslånen till hyreshus vill man dra ner från 7,5 till 5 miljoner euro och satsningen på golf minskas från 3,5 till 2 miljoner.

Bostadslånen vill man på sikt föra över till privata långivare och golfbanebygget

vill partiet likaså privatisera.

Näringsrätten vill de obundna ha kvar som förut, men med stärkt språkskydd. Och EUs reformfördrag kan enligt dem godkännas av lagtinget endast om inflytandefrågorna lösts; parlamentsplats, talerätt, subsidjaritetskontroll.

Ålands radio är ett kärt tema. Man vill ha ett nytt system för finansieringen av Ålands radio och tv, man vill ha alla TV4-kanaler över Smedsbole, bland annat bingolotto i TV4+ och man vill att Ålands radio själv

betalar upphovsrättskostnaderna på 212.000 euro.

Partiet vill ge större allmänt avdrag till småföretagare, men anger ingen summa. 500.000 finns i Ålandstillägg till dem med lägsta pensionerna, man efterlyser ett system för ersättning av sålskador och vill ha mer rättvisa taxor hos Mise.

Besökscentret i Bomarsund får 500.000 mindre av de obundna, som vill ha in privata intressen. 170.000 vill de satsa på säker trafik i Lemland Söderby. (ht)

(fs)-pengar för skattegräns

De frisinnade stryker 332.000 i budgeten och lägger in 275.000 euro.

Det mesta av det nya från de frisinnade är 250.000 euro till småföretagarna för att klara skattegränsbyråkratin. Partiet vill också ge 25.000 för att landskapet skall kunna erbjuda en utbildningsplats vid Röda kors skolan i Norge varje år. Nu kan en ny studerande från Åland börja där vartannat år.

Skattegränspengarna får man genom att stryka lika mycket i överföringarna till utjämningsfonden.

Ytterligare vill de frisinnade ta bort 50.000 euro av anslaget för upphovsrättskostnader, man vill alltså att Ålands radio betalar mera ur licensinkomsterna. Och så vill partiet stryka en föreslagen ny tjänst vid museibyran som informationskoordinator.

Vidare vill man ha ett förslag på hur skärgårds-

Inte dyrt än. Socialdemokraterna vill införa allmän tandvård. Än så länge gäller den enbart skolelever, här på Kökar, och speciella grupper av befolkningen. Foto: STEFAN ÖHBERG

Populär. Ålands radio intresserar framförallt de obundna, men nu vill också Ålands framtid och de frisinnade att radion av licensmedlen skall betala upphovsrättskostnader. Nu finns ett anslag i budgeten för detta.

Foto: ERKKI SANTAMALA

HARRIET TUOMINEN
harriet.tuominen@nyan.ax
tfn 528 464

Masserar med maskin. Mikael Nyqvist använder här en massagemaskin för att behandla hästens muskler, när det handlar om stora hästmuskler underlättar maskinen arbetet mycket. Hästarna verkar inte bry sig om att maskinen borrar. Katten Maja håller koll på vad som händer i stallen.

Laserpenna. Genom att använda en lasermaskin på Oden får Mikael hästens blodcirkulation att öka. Genom att använda laser skyndar man på läkningsprocessen. Det är som massage men mer djupverkande och effektivt.

Kan orsaka smärta. En dåligt anpassad sadel kan resultera i ryggont hos hästen. Mikael märkte spänningar runt Volants manke och ser därför efter hur sadeln ligger. Det visar sig att Volants spänningar beror på något annat, sadeln ligger som den skall.

Volant får hjälp. Mikael Nyqvist använder sig av både massage, kiropraktik och laser när han behandlar hästar. Här är det halvblodet Volant som släpper genom manipulation av leden.

Micke masserar och manipulerar

Det är tyst och lugnt i det lilla stallet i Saltvik. Nu och då hörs en frustning eller en suck från någon av hästarna och emellanåt piper Mikael Nyqvists lasermaskin till.

I stallgången står hästen Oden. Han är på återbesök hos hästmassören och av hans lugn att döma verkar han nöjd med behandlingen.

– Micke behandlade Oden några gånger 2005 och 2006. Första gången var han väldigt stel och sned i muskulaturen, höger bogblad satt helt ”fast”. Nu vill jag få honom kontrollerad för att se om allt står rätt till, och samtidigt få lite tips och råd om hur jag kan fortsätta arbeta med honom för att komma vidare, berättar matte **Camilla Karlsson**. Mikael Nyqvist är utbildad hästmassör. Han jobbar heltid med att behandla hästar, både på Åland och i Sverige.

– Jag började redan 1997, men då på deltid, de senaste sex åren har jag jobbat heltid med massage och kiroprak-

tik. Tre dagar i veckan är jag i Sverige. Där behandlar jag proffstränarna **Jim Fricks** och **Per Lennartssons** travhästar.

Med tiden har Mikael fått allt fler ridhästar som patienter.

– Nu tycker jag nästan bättre om att behandla ridhästar. Ryttarna har inte lika bråttom med att få i gång hästen igen direkt efter en behandling och tack vare en längre rehabiliteringstid ser man bättre resultat hos ridhästarna. Inom travet är det så viktigt att snabbt få i gång hästen så den kan tävla, det ligger mer pengar i den sporten, säger Mikael.

Snett kors

13-åriga Oden, som är en korsning mellan varmblood och nordsvensk, är en ridhäst. Camilla har gjort sin hemläxa och stretchat Oden efter så gott som varje ridtur, något som har gett resultat.

Mikael känner igen Odens kropp och får en liten reaktion vid manken och ryggen på höger sida. Även

vid den så kallade SI-leden, den led som förbinder hästens bakdel med ryggen, har Oden lite ont. Det rör sig emellertid inte om några stora problem.

– Jag börjar med att fixera korset, berättar Mikael, klättrar upp på en pall och lägger tryck på Odens bakdel. Det knäpper till och vips ligger leden som den skall.

Kan man säga vad som orsakat felställningen?

– Snedhet i korset kan bero på att hästen någon gång har gått omkull, att den har rullat fast i boxen eller trampat snett i hagen, det kan finnas många orsaker.

Hur vet man att hästen behöver behandlas?

– Man kan märka det när man rider, om hästen till exempel har svårt att böja sig, inte vill gå på volter, inte vill hoppa, går snett med huvudet eller inte går på rakt spår. Muskulära problem kan också visa sig som häl-tor. Märker man att hästen är ovillig på något sätt kan det bero på att den har ont, säger Mikael.

Hovens temperatur

Efter att Mikael har fixerat

Odens SI-led kontrollerar han bogarnas rörlighet.

– Sedan kollar jag senor och gaffelband, om de är svullna eller om det finns några gallor i benen. Jag kollar ledernas rörlighet och hovarnas temperatur.

Mikael berättar att hovarna skall vara lika varma. Är någon hov varmare än de andra är det ett tecken på att något inte står rätt till. Odens ben hittar Mikael inga fel på så då är det dags för lasern.

– Lasern ökar blodcirkulationen och skyndar på läkningsprocessen. Det är som massage men mycket mer djupverkande och effektivt, berättar Mikael.

Slutligen plockar Mikael fram en massagemaskin. Maskinen vibrerar och borrar tyst. Oden bryr sig inte ett dugg när Mikael kör med maskinen över ryggen.

– Nästan alla hästar accepterar det här. De som inte går med på att jag använder maskinen kan nog räknas på en hand.

Tungt arbete

Mikael berättar att han förr masserade hästar helt för

hand. Med lasern och massagemaskinens hjälp har arbetet blivit avsevärt mycket lättare.

– Det är väldigt stora muskelpaketet det handlar om och jag märkte att mina leder började bli dåliga. Utan hjälpmedlen skulle jag knappast kunna arbeta som hästmassör längre.

Mikael säger att många tror att man förlorar känslan om man använder maskiner när man arbetar.

– Men man känner ju efter var hästen har ont först. Känner man inte efter är det ingen vits att börja massera musklerna eller manipulera lederna, för då vet man ju inte var problemet sitter.

Det har nu gått en timme. Oden är färdigbehandlad och behöver inte komma på återbesök, om inget nytt problem uppstår. Mikael ordinerar några dagars vila. Sedan är det bara för Camilla att rida på som vanligt igen, förhoppningsvis med en smidigare och friskare häst.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax

m får hjälp. Han har en liten låsning i ena armbågen, som Mikael får att

ar muskler

Glada killar.

Volant var lite skeptisk till behandlingen i början. Efter ett tag fann han sig dock och stod lugnt och stilla medan Mikael tog hand om honom.

Fakta/Hästmassage

■ Hästmassagen har i dag blivit en av de populäraste friskvårdsbehandlingarna på häst. Man har börjat att inse värdet i att kunna använda massage i förebyggande syfte, att ligga ett steg före rörelseproblemen. Rörelseinskränkningar är ett av de vanligaste problemen som en ryttare eller kusk upplever i samband med träning och tävling. Muskelspänningar är relaterade till dessa och uppkommer genom påfrestningar i leder och muskler. Träningsätt, viloperioder, uppvärmning, nedvärmning, foder osv. är viktiga faktorer som påverkar hästens sätt att använda sina muskler.

■ Massagen är ett effektivt sätt att "lära känna" hästens muskulatur, alltså hur hästen bygger upp sin muskulatur under träning. Ryttaren vill ha en häst som belastar sig jämnt och rör sig på ett vägvinnande och smidigt sätt. Utifrån optimal muskelbalans kan styrka och snabbhet utvecklas fortare, utan att hästen visar mentalt motstånd.

■ En massagebehandling går till så att massören använder sina fingrar, knogar och armbågar för att trycka och töja på hud- och muskelvävnad. Detta medför att blodcirkulationen ökar och kroppens slaggprodukter, inklusive mjölksyra, drivs bort snabbare. Hästens gensvar vid massage ökar kontakten och ger ökat förtroende. Alla dessa positiva effekter är förklaringen till varför hästen kan öka sin prestationsförmåga med upp till 20 procent, vilket kan vara avgörande för en tävlingshäst.

Källa: www.axelsons.se

Fakta/Hästkiropraktik

■ En behandling börjar med att kiropraktorn tittar på hästen både vid rörelse och när den står uppställd. Det kiropraktorn tittar efter är till exempel avvikelser i hästens symmetri, ojämnheter vid gång och snedhet i hästens exteriör.

■ Därefter rörelsepalperas hästens olika leder och hästens muskler palperas för att hitta eventuella spänningar. Efter genomförd undersökning behandlas hästen utefter de fynd som hittats. I behandlingen använder kiropraktorn sig endast av händerna. Justeringarna utförs med en snabb impuls över den rörelseinskränkta leden.

■ Kiropraktorn ger även hemråd som till exempel stretchövningar, ridövningar och lättare massage.

Källa: www.hastkiropraktik.se

Fakta/Laser

■ Laser används vid inflammationer i muskler, leder, nerver och senor för att påskynda läkningen i det skadade område. Har också bra effekt vid ödem, hudsprickor och sårsläkning.

■ Behandlingen påverkar det lokala immunförsvaret, ökar blod- och lymfcirkulationen, höjer ämnesomsättningen i cellerna och ökar utsöndringen av olika ämnen, bland annat endorfiner och prostaglandiner vilka påverkar smärtillståndet positivt.

Källa: www.hastohalsa.se

Alltid nära dig 13-18.11

Oxrullader

av nöt inre stek

..... kg **12,90**

Benfritt sidfläsk

..... kg **4,80**

Skärgårdswienerkorv

..... st **7,90**

Emmental

Blåstämplad 350 g (EP 11,11/kg)

VALIO.....st **3,89**

Potatislimpa

500 g (EP 5,90/kg)

..... st **2,95**

Blodbröd

300 g (EP 4,63/kg)

.....st **1,39**

Munkring

60 g (EP 9,16/kg)

..... st **0,55**

Leverlåda

400 g (3,13/kg)

..... st **1,25**

Päron

Rico, Abate Fetel, Italien

..... kg **1,99**

EXTRA

God betjäning. För dig.

- **Mariehamn:** Citylivs, Klintens Livs, Malins Livs,
- **Brändö:** Einar Holmberg
- **Geta:** Getaboden
- **Föglö:** Föglöbutiken

- **Jomala:** Sven Mattsson
- **Lumparland:** Matboden
- **Vårdö:** Vårdö Närbutik
- **Saltvik:** Kvarnbo Butiken

PLUSA

**NOVEMBER MÅNADS
PLUSSA
ERBJUDANDEN**

Klementiner

1,5 kg:s påse **PÄRKKA**

MED PLUSSAKORT

(EP 1,33/kg) st **1,99**

UTAN PLUSSAKORT

(EP 1,66/kg) st **2,49**

Sunnuntai specialvetemjöl

2 kg

MED PLUSSAKORT

(EP 0,35/kg) st **0,69**

UTAN PLUSSAKORT

(EP 0,48/kg) st **0,95**

Marli Juissi saftdrycker

1 l

MED PLUSSAKORT

(EP 0,67/l) 3 st **2,00**

UTAN PLUSSAKORT

(EP 0,79/l) st **0,79**

Gefilus saft- drycker

1 l

MED PLUSSAKORT

..... st **1,85**

UTAN PLUSSAKORT

..... st **2,09**

Vill höja. MCAs vd Ove Andersson får inte inkomster och utgifter att gå ihop utan en ny höjning av avgifterna. Dessutom behöver staden skjuta till mera eget kapital till bolaget och borgen för lån. Fullmäktige tar beslut i kväll. Foto: ERKKI SANTAMALA

MCA vill höja avgifterna igen

Mariehamns centralantenn vill höja grundavgiften till hushållen nästa år samtidigt som man ber om 70.000 euro i tillägg från staden.

MCA ägs av staden och har i dag ett aktiekapital på drygt 13.000 euro, vilket gör bolaget sårbart. Därför ber man att staden går in med ytterligare 70.000. Stadsstyrelsen har förordat.

Men MCA behöver också höja avgifterna för att få verksamheten att gå ihop. Enligt de siffror man gett till stadsstyrelsen har man på ett år kostnader på 514.000 euro och inkomster från grundavgiften på knappt 450.000. Underskottet är närmare 68.000 euro på ett år.

Nu vill man höja grundavgiften för egna hem från 103,20 till 110 euro och för lägenheter från 64,50 till 88,30 per år. Höjningen skulle ge drygt 110.000 euro till nästa år och ge ett överskott på 40.000.

Ytterligare vill MCA höja avgiften för digitalkort från 35 till 40 euro, vilket ger 12.380 euro till i kassan.

Stadens ledning har också fått en uppställning som går under rubriken ”MCAs ekonomiska kris”. Den visar att bolaget under oktober-december i år har kostnader för 189.728 euro och inkomster på 62.490 euro. På utgiftssidan finns löner 54.000, Canal Digital 52.000, Mariehamns telefon 24.000, Viasat 14.000, försäkringar 10.000, eurosport 7.000 samt underhåll, räntor, hyror med mera.

Det ger ett underskott på de tre månaderna på 125.238 euro.

För att lösa detta har man vidtagit olika besparingsåtgärder, men vill också ta ett lån på 100.000 euro, utöka checkkrediten från 50.000 till 80.000 euro och att staden skjuter till ett kapitallån.

Enligt förslaget från stadsstyrelsen kan staden borgen för ett kombinerat investerings- och finansieringslån på högst 200.000 euro.

Hur det blir tar stadsfullmäktige ställning till på sitt möte i kväll.

HARRIET TUOMINEN

Brändöskatt sänkt en procent

BRÄNDÖ. Trots idrotts-hallsbygge, skolrenovering och ett nyrenoverat äldreboende – Brändö sänker skatten med en hel procent till nästa år.
– Vi har flyt nu, säger Olof Holmberg som la förslaget och fick fem fullmäktigeledamöter med sig.

Det är första gången på över 20 år som skatten sänks i Brändö. Förslaget från kommunstyrelsen låg på en sänkning om en halv procent. Men Olof Holmberg föreslog en hel procent, från 18 till 17 procent.

– Vi har råd, säger han. Om skatten höjs i dåliga tider ska den också sänkas när det går bra.

Jämn omröstning

Trots många investeringar och nybyggnationer i kommunen vågar fullmäktige alltså sänka skatten. Beslutet klubbades i en jämn omröstning i förra veckan efter en lång och ingående debatt,

– Visst har vi gjort stora satsningar med vi har haft flyt och prickat in investeringarna i en sådan tid att vi fått bra med bidrag av landskapet. Det som återstår nu är ett nytt reningsverk, säger Olof Holmberg.

För förslaget röstade sex personer, utöver Olof Holmberg var det Peter Jansson, Christer Gustafsson, Åsa Lind, Jan-Tore Thörnroos och Roger Husell.

För en halvprocentig sänkning röstade fem ledamöter, Tomas Sjöman, John England,

Skolrenovering. På Brändö renoveras skolan och en alldeles ny idrottshall har invigts. Trots detta sänker man skatten nästa år med en procent, från 18 till 17 procent. Bilden är från februari i år. Foto: ERKKI SANTAMALA

Margaret Lundberg, Tommy Öström och Mathias Eriksson.

Från landskapet

Det är det reviderade systemet vad gäller landskapsandelar som ger klirr i kassabotten. Hela 270.000 euro mer än i fjol räknar man med att få från landskapet.

Fastighetsskatten blir den samma som i år. Det innebär att enbart fritidsboende beskattas, med 0,90 procent. Intäkterna från dem blir 26.000 euro.

Uppgifterna kommer från

kommundirektör John Wrede.

Pengar till äldre

Ytterligare en positiv nyhet vad gäller ekonomin i Brändö att att regelverket kring det danaarv som gått till äldreomsorgen nu har blivit fastställt, efter över ett års manglande i de politiska instanserna.

Det gäller ett danaarv från Birger Eriksson om 150.000 euro. Nu är stadgarna till en fond utarbetade och det innebär att fem procent av avkastningen kan lyftas varje år.

– De ska, enligt vad man

erfar var Birger Erikssons önskan, enbart sättas på äldreomsorgen, säger John Wrede.

Det betyder årligen 7.500 euro mer till de gamla. Det blir socialnämnden som får avgöra var pengarna ska sättas.

Däremot kvarstår ett problem med Solkulla – en vikarierande föreståndare verkar svårt att få tag i under det dryga år Elisabeth Forsman är tjänstledig. Vikariatet är nu lediganslaget ytterligare en omgång.

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451

Sälj det du inte behöver med en annons i Torget

Lämna din annons:

Telefon dygnet runt:
0600 91 219
Kostnad 5,05 € + lokalsamtalsavgift

SMS:
Skicka **TORGET** barnvagn säljes, 75€, tel 23 444 till **173521**
Kostnad 0,95 €

torget.ax NYHET!
Nu kan du lämna din annonstext och ladda upp bilder på hemsidan.
Kostnad 0€

Priser för privatpersoner:
Annonser i tidningen och på torget.ax 0€
Bild på hemsidan 0€
Bild i tidningen 10€
Signatur svar 10€
Alla priser inklusive moms

Faktureringsavgift tillkommer på fakturor under 33€

torget.ax

Ålands största köp & säljmarknad

Begagnade bilar på

Åland

**SUBARU
LEGACY
4WD STW
2,5 -04**

Medkörd: Endast 64.000 km.
Kontinuerlig fyrhjulsdraft, manuell låda med hög/låg-växel, aut. klimatanläggning, farthållare, airbags + sidoairbags, färdator, dragkrok, s+v-däck på alufälgar, fullständig servicebok.

**VÄLHÄLLEN 4-HJULSDRIVEN
KVALITETS-FARMARE!**

PRISSÄNK:
25.900€ (tidigare 27.900€)

**VOLVO V70
2,4 T aut.
BUSINESS
-01**

Medkörd: Endast 101.000 km.
Fullt utrustad V70:a med turbo-maskin på 200 hk, automatlåda, aut. klimatanläggning, farthållare, STC-antispinn, dragkrok, stora Volvo-stereo, airbags + sidoairbags, s+v-däck på fälgar, dragkrok, fullständig servicebok.

MYCKET PRISVÄRD V70-A!!

PRISSÄNK:
19.900€ (tidigare 22.900€)

**FÖRMÄNLIG FINANSIERING
VIA GE-MONEY**

ERbilab

Vikingagränd 1 A 22100 Mariehamn
Tfn 14750 GSM 0400 595 732

**Volvo V40 1,8
75-årsjubileum -02**
Medkörd: 75.000 km.
Pris: 15.500€.

**Ford Focus 1,6 (100 hk)
STW Limited -04**
Medkörd: 60.000 km.
Pris: 14.500€.

Fiat Brava 80 SX -99
Medkörd: 89.800 km.
Pris: 4.900€.

**Volvo V70 2,5T aut
Summum -05**

Medkörd: 39.000 km.
S+v-däck på alufälgar, radio-6x CD-växlare, (RTI) bilnavigatör, hel soft läderklädsel, Bi-Xenon-ljus, integrerade barnstolar bak, parkeringsradar bak, fARTHållare, färdator, DST, elinfällbara yttre backspeglar, regnsensor, aut. avbländning på innerbackspegeln, elmanövrerat förarsäte.

Pris: 39.900€

**MOTOR • COMPANY
BILHUSET I MARIEHAMN**

Västra utfarten
Tel. *5252. Tom Enestam 525 303,
Tony Sommarström 525 309
www.motorcompany.ax

**Opel Vectra Enjoy
Farmare -04**
Medkörd: 107.000 km. Pris: 23.950€

Saab 900 SE 5D -97
Medkörd: 97.000 km. Pris: 9.700€

Volvo V40 Wagon -00
Medkörd: 170.000 km. Pris: 9.900€

**Toyota Avensis 1,7
Terra 5D -98**
Medkörd: 78.000 km. Pris: 10.350€

**Opel Vivaro
diesel lång -02**

Mätarställning: 84.000 km.

Diesel, manuell. Sommar- + vinterdäck, elhissar, elspeglar, ställbar ratt, fjärrstyrt centrallås, dragkrok m.m.

Pris: 18.500€

– Vägen till en bra affär –

BILHALLEN

Elverksgatan 7, Tel *19 800 Fax 527 735
Stanley 527 720, Niklas 527 722
Öppet vard. 8-17, lör 10-13

DEMOBILAR

**Toyota Corolla 1,6
Linea Sol STW -05**
Mätarställning: 56.000 km.
Pris: 17.900€

**Renault Megane 1,4
Break STW -02**
Mätarställning: 80.000 km.
Pris: 11.700€

**Citroën Xsara 1,8
Break STW -99**
Mätarställning: 188.000 km.
PRISSÄNK: 6.900€.

**Volkswagen Transporter
2,5 TDi -99**

Diesel, manuell, vit.
Sommar- + vinterdäck, dragkrok, elfönsterhissar, fjärrstyrt centrallås, radio

Pris: 16.800€

berrolfs

Uppgårdsvägen 14, tel 22 285 • Öppet: vard. 9.00-17.00, lörd. 11-14

**Chrysler Sebring 2,7 -01
på inkommande**

Medkörd: endast 23.000 km.
Färg: Beige metallic.

Toyota Yaris Verso 1,5 -04
Medkörd: 59.600 km.
Färg: Beige metallic. Pris: 15.500€

**Nissan Sunny
1,6 Sedan -90**
Färg: Grön metallic. Pris: 1.300€

**Audi A6 Allroad Avant
V6 2,7 Quattro -03**

Automatic Tiptronic. Mätarställning: 43.300 km. MAXUTRUSTAD! Larm, läderklädsel, navigation inkl. färdator, radio/CD med växlare, 5" TV-monitor, backsensor, dimljus, eljust. stolar, Xenon strålkastare, 250 hk, vinterdäck m.m.

Nypris: över 100.000€
Pris: 43.500€

**DAN'S BIL
& solskydd**

G. godbyvägen 11, tfn 018-17325

**NU SÄNKER
VI PRISERNA
på de flesta av våra
bytesbilar pga
skattesänkningen
på nya bilar!**

**SPECIALERBJUDANDE
JUST NU!**

Garmin Navigatör 250 till alla som köper en bytesbil från oss!

**BMW 320d
Touring -05**

Mätarställning: 9.500 km.
Manuell, diesel. AC, DTC-väggreppskontroll, farthållare, backradar, regnsensor, färdator, Advantage paket, s+v-däck, 4 x alufälgar, 163 Hk, 0-100 km/h 8,6 sek, bränsleförbrukning bl. körn. 5,9 l/100 km. CO2-utsläpp 158 g/km.

**Pris före skattesänkningen: 44.900€
Nu nytt pris: 39.500€**

BILCENTER
www.bilcenter.ax

Uppgårdsvägen 18, Biförsäljning:
vardagar 9-17, lördagar 10-13, tel 12 551
Reservdelsförsäljning: vardagar 8-16, tel 12 552

FAKTA OM VINTERDÄCK

- Under december, januari och februari måste man enligt lag använda vinterdäck på person-, paket-, och specialbilar vars totalvikt är högst 3500 kg.
- Vinterdäck kan vara dubbdäck eller dubbfria s.k. friktionsdäck märkta med M/S.
- Dubbdäck får användas från den 1 november till den 31 mars eller till den måndag som infaller närmast efter annandag påsk, beroende på vilket datum som infaller senare.
- Dubbdäck får användas även under annan tid om vädret eller föret kräver detta.
- En släpvagn med en totalvikt större än 750 kg måste utrustas med dubbdäck om dragbilen är försedd med dubbdäck.

Mönsterdjup

- Mönsterdjupet på ett däck mäts på slitbanans huvudspår.
- Minimikrav på mönsterdjup vintertid (december, januari, februari) är 3,0 mm.
- Man rekommenderar ett mönsterdjup på minst 5 mm om fordonet skall framföras på krävande vinterväglag.

Rekommendationer

- En inkörningssträcka på 500 1000 km rekommenderas för nya dubbdäck.
- Om endast två nya däck byts på bilen skall de nya däcken monteras på bakaxeln oberoende av om bilen är fram- eller bakhjulsdriven.
- Med rätt lufttryck i däcken säkras bilens köregenskaper.

Källa: LR Trafikavdelningen

LEDIG ANNONSPLATS!

Kontakta vår
annonsavdelning
Tel. vxl 23 444 eller
annons@nyan.ax

Torkarblad

**Köp 2 och du får
5 liter spolarvätska
på köpet!**

DAX

DELAR MED FÖRDELAR
Vikingagränd/Lövdalsvägen. Tel 31 210.
Vardagar 8.30-17, lördagar 10-14

KÖPTRYGGHET - HANDLA ÅLÄNDSKT!

Rädda barnen satsar på julgodis som gör extra gott

Tryffel ger trygghet åt barn i Nepal

Ge bort en läckerbit i jul och betala minst 10 euro. Då gör du två goda gärningar i ett.

Tryffeln är specialgjord och pengarna går via Rädda barnen till barn i Nepal en trygg och bra skola.

Barn i världen som far illa och god choklad som vi får snaska i oss – är det en bra kombination?

Vid närmare eftertanke så är det så. Det anser initiativtagaren **Janina Björni**, verksamhetsledare vid Rädda barnen, som tillsammans med kocken **Michael Björklund** och läraren **Joakim Helala** vid Ålands hotell- och restaurangskolans bageri- och konditorilinjé har tagit fram den här godbiten.

– Man äter ju ändå choklad vid julen och då är det bra om pengarna går till ett bra ändamål, säger Janina Björni.

– Helst av alla skulle förstås alla världens barn få äta choklad, men det innebär ju en del transportproblem, konstaterar Michael Björklund.

Hundra bitar

Specialtryffeln består av äppel, kanel och åländsk Älvados. Receptet i sin helhet avslöjar inte gånet. En målsättning var att så mycket som möjligt att råvarorna skulle vara lokalt producerade.

Hundra tryffelbitar är färdiga och väntar nu på sina köpare. Försäljningen inleds vid Barnkonventionens dag den 20 november.

De säljs vid julmarknader i Mariehamn och vid Rädda barnens kontor.

Hundra skolor

Priset är satt till minst 10 euro. Intäkterna går oavkortat till Internationella Rädda

Samling vid tryffeln. En godisbit ger dubbel glädje, läcker julsmak hos mottagaren och dessutom hjälp till skolgång för barn i Nepal. Här samlas skaparna av mästerverken. Från vänster längst fram läraren Joakim Helala och bakom Malin Weckman, Tina Helgas, Malin Häger, Laura Gädhnäs (skymd) Stefanie Grüssner Andersson, Tove Fournell, Emma Hansson, Robert Malm, Anders Överström och Michael Björklund.

barnens kampanj att under fem år jobba för att barn ska få gå i skola i Nepal. Speciellt läggs fokus på barn i områden som drabbats av krig och långvariga konflikter. För dem är skolan livsviktig.

Inbördeskrig

Nepal har länge plågats av inbördeskrig. Många skolbyggnader har förstörts och över tusen privata skolor har lagt ner. Bristen på skolmaterial är också stor.

I detta område satsar Rädda barnen på att bygga 100 skolor fram till år 2010.

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

Åländsk tryffel. Julgodis som ska göra extra gott.

Stormskärs-Anders intervjuas i NWT

Känd i Värmland.

Stormskärs-Janne i Anders Sims tappning är uppmärksam i Värmland.

Foto: FREDRIK TÖRNROOS

Värmlandsbördiga Anders Sims, Nya Ålands reporter som gör Stormskärs-Janne på stadshusscenen i Mariehamn, intervjuas i sin gamla tidning NWT, Nya Wermlandstidningen i Karlstad.

Han får berätta hur det kom sig att han fick en av huvudrollerna i uppsättningen och vad pjäsen handlar om.

– Det är Ålands nationalepos kan man säga. Handlingen utspelar sig under mitten av 1800-talet och kretsar runt Janne, som jag spelar, och Maja. Berättelsen är väldigt känd, inte minst på det finska fastlandet där den gjordes som tv-serie på 70-talet. Nu kommer föreställningen ”hem igen” och spelas för första gången på Åland. Alla vill gå och se den, säger Anders Sims till NWT:s reporter **Carl Edlom**, som i misslag skriver Mariestad istället för Mariehamn.

Igenkänd

Hur känns det att som oerfaren stå inför en fullsatt salong, frågar NWT.

– Det är lite nervöst men en häftig känsla. Jag blir igenkänd på stan! Det är roligt eftersom man som journalist sällan får beröm, det är kul när helt okända kommer fram och kramar om en och säger att föreställningen var så vacker.

Skola rösten

För den värmländska tidningen avslöjar han också att han vill fortsätta skola rösten så att han kan sjunga klassisk musik.

Sedan kommer det en intressant uppgift i en fotnot: ”Anders Sims har tidigare gjort inhopps som journalist på NWT och är lillebror till **Anna Sims**”.

Detta föranleder Nya Ålands reporter att ringa upp sin pappalediga kollega och fråga: Vem är Anna Sims som är så känd i Värmland?

– (skratt) Hon har precis varit nöjesredaktör på den tidningen, men nu blivit reporter där, säger lillebror (uw)

Rekordpublik för Högtryck

Högtryck spelade för en rekordstor publik när de i lördags delade scenen med svenska dansbandsveteranerna Thorleifs i Österbotten.

Botniahallen i Korsholm är Finlands största allaktivitetshall, och dansarrangörerna hade tippat på 2.000 besökare när Thorleifs och Högtryck spelade i lördags. Men det kom mellan 2.500 och 3.000 danssugna österbottningar, berättar **Johan Lindholm** i Högtryck.

– Publikmässigt var det garanterat vår största spelning. Det var nog ovanligt med så mycket folk, och roligt att stå bredvid våra barndomsidoler Thorleifs.

De två banden turades om på scenen och spelade non-stop i sex timmar, så Högtryck hann inte prata mycket med de svenska stjärnorna.

Men Thorleif själv, med efternamnet **Torstensson**, lär ha kollat in Högtryck och sagt till personalen att bandet lät ”himla bra”.

Högtryck får allt fler spelningar utanför Åland, även

på ställen som man inte varit tidigare. Hittills har bandet sju bokningar på fastlandet nästa år.

Packat. Uppemot 3.000 personer lockades till Botniahallen för att höra på Thorleifs och Högtryck, med vokalissan Ramona Nordberg.

Foto: PRIVAT

PATRIK DAHLBLOM

Fem rader gav 5.000

Berit Birn fyllde i en kupong, vann en plats på PAFs bingofinal i lördags – och gick hem 5.000 euro rikare.

Den storvinsten betalas ut om någon spelare lyckas fylla bingolappen på de 50 första numrena.

– Om det hade gått ett nummer över så hade den vinsten gått bort, säger Berit Birn.

Hon är ingen inbiten bingospelare.

– Jag spelar någon gång nu och då. Något roligt skall jag hitta på för vinstpengarna, kanske blir det en resa.

En annan ålänning, godby-bon **Ingolf Dahlblom**, hade också turen med sig.

I finalen fick han 750 euro för sin treraders bingo och 500 euro för fyrradersbingo som han delade med **Tia Kettunen** från Lahtis.

Nästan för mycket

Kvällens stora vinnare blev **Sonja Stenberg** från Uppsala.

Hennes femradersbingo var värd 10.000 euro.

– Det blev nästan för mycket, var hennes kommentar när hon fick veta att vinstsumman var i euro och inte i kronor.

Drygt 300 spelare från Sverige, Åland och riket deltog. Man kunde inte köpa biljett till evenemanget. Deltagarna hade vunnit sina platser, inklusive resor och hotellövernattningar.

– Vi är jättenöjda, säger PAFs informationschef **Christer "Krille" Mattsson**.

Artisten **Arja Saijonmaa** varvade finska och svenska i sin show, och hon var aningen nervös när det blev dags för henne att sköta bingooutropet.

– Det är aldrig lätt att köra sådana här tävlingar tvåspråkigt. Jag tyckte att det fungerade hyfsat bra, men till nästa gång kanske vi har ett färdigt manus, säger Krille Mattsson. För det blir en nästa gång.

– Vi vill göra det igen vid samma tidpunkt nästa år, med ett liknande upplägg. Nu hade

Åländsk vinnare. Berit Birn fick en kram och 5.000 euro.

Foto: PAF

drygt 300 bingospelare på plats och det gick bra. Nästa år blir det kanske litet fler som vinner finalplatser.

Vem skall då stå för underhållningen och utropet, om det behövs en tvåspråkig artist

som både svenskar och finländare känner igen? Kanske **M.A. Numminen**?

– Det får vi se.

PATRIK DAHLBLOM
redaktion@nyan.ax

Artist och utropare. Arja Saijonmaa ledde bingospelet och showade på två språk. Foto: PAF

Största checken. Ivriga bingospelaren Sonja Stenberg från Uppsala trodde att hon vunnit 10.000 kronor – men det var nästan tio gånger så mycket, för prissumman var i euro. Foto: PAF

Sälj

det du inte behöver med en annons

i Torget

NYHET! Ladda upp bilder på hemsidan

torget.ax

Ålands största köp & säljmarknad

NY MENY

med höstens smaker och viner valda med omsorg

varmt välkomna till vår restaurang Borgå och Ari med personal

ARKIPELAG

Tel 24020 info@hotellarkipelag.aland.fi www.hotellarkipelag.com

Luciakandidaterna 2007

Vem vill du se som årets Lucia?

Rösta och ge samtidigt ditt bidrag till luciainsamlingen.

Du kan också bidra till insamlingen genom att köpa lucialotter och luciamärken.

Ge ditt bidrag!

Hjälp lucia hjälpa

Rösta på Ålands Lucia 2007

Jag ger min röst åt kandidat nr _____

Jag understöder årets luciainsamling med _____

skriv summan som bifogas

Årets insamlade luciamedel går till
Drogförebyggande verksamhet för ungdomar, 50%
Enskilda hjälpbehövande på Åland, 50%

Bidrag kan också sättas in på luciainsamlingens konton i alla banker.

Röstsedeln bör vara hos Folkhälsans luciakommitté, Styrmanngatan 10, 22100 Mariehamn senast fredagen den 30 november kl. 12.00.

Namn: _____

Adress: _____

Hemkommun: _____

I SAMARBETE MED

nyan.ax

mt MARIEHAMNS TRYCKERI AB

Tyres for the pro driver you are

g-Force Stud
KONTROLL PÅ ISEN - som verkligen känns!

- **STARTA:** effektiv dragförmåga
- **KÖRA:** optimala köregenskaper
- **STANNA:** effektiv bromsförmåga

Rundbergs Bil & Service Ab Tel 15 222
Rollic Ab Karlbergsv. 2. Tel 23 611

BFGoodrich
TAKE CONTROL

Johan Larsson
:post: johan.larsson@nyan.ax
:telefon: 528 462

sport

”Det är stort, självklart, jag har gjort något som ingen annan har gjort.

NYBLIVNE VÄRLDSREKORDHÅLLAREN ANDERS LARSSON.

Världsrekord av Larsson i fridykning

Nytt världsrekord. Anders Larsson tävlar för Sverige men är bosatt på Åland. I helgen satte han nytt världsrekord i fridykning när han slog det gamla rekordet med sex meter. Det nya rekordet är nu 120 meter.

Foto: JONAS EDSVIK

FRIDYKNING. Anders Larsson satte i söndags nytt världsrekord i fridykning. Det nya rekordet ligger nu på 120 meter. – När jag vände vid 100 meter var det bara att köra på, säger Larsson.

Tänk er fotbollsplanen på WHA. Långsidan mäter 100 meter. Vid den distansen vände Anders Larsson i söndags. Och simmade ytterliggare 20 meter. Ett straffområde. Plus den där halvmånen utanför.

– Det har gått bra på träning och därför ringde jag in en domare, säger Larsson

dagen efter världsrekordet.

Det var under en uppvisningstävling på Mariebad som det gamla rekordet på 114 meter raderades. Tävlingsformen var bröstsim utan armtag, en form som inte finns med i VM. Men det är ingenting som fräntar rekordet från Larsson.

– Det är stort, självklart, jag har gjort något som ingen annan har gjort, säger han.

Trots att Larsson skulle försöka sig på rekordet valde han att förbereda sig något annorlunda än tidigare. Vanligtvis brukar han simma lite under vatten innan tävling, men den här gången

valde han att göra hela uppvarmningen på land. En teknik som alltså gick hem. Till slut.

– Det var tungt redan efter 50 meter, men det brukar det vara med den här tekniken eftersom man har mycket koldioxid i kroppen. Men sedan var det bara att bita ihop.

Tävling på Åland

Och bet ihop gjorde han. Efter att ha vänt på 100 meter kände han att rekordet var inom räckhåll. Bara några bantag till. Så tänkte han.

– Jag visste ungefär när jag passerade halva längden att

jag hade slagit rekordet. Så jag hade koll på det.

Och när han hade simmat sex meter längre än det gamla rekordet steg han upp. Som en ren säkerhetsåtgärd. Men visst fanns där mer att ge. Men efter 120 meters bantag är kroppen hyfsat slut. Och dessutom under vatten.

Så här dagen efter är det också benen som tagit mest stryk. Han har inte träningsverk eller någon smärta, men känner sig sliten. Några problem att återhämta sig efter 120 meters andningsuppehåll är det dock inte.

– Det känns ingenting.

Kroppen återhämtar sig på några minuter och är fantastisk på det sättet. Det är inte som att dyka på djup där man har trycket att ta hänsyn till.

Nästa mål för Larsson är fridyknings-VM där han har en sjundeplats att försvara. Men först är det dags för tävling redan på lördag. Här på Åland. Viking Pool Challenge är den första stora fridykartävlingen på Åland och Larsson är med som arrangör. Men han kanske simmar någon längd. Starten är beräknad till 16.15.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Mika Niskala.

Niskala erbjuden kontrakt

■FOTBOLL. IFK Mariehamns Mika Niskala funderar för närvarande över ett kontraktserbjudande från klubben. Hans kontrakt med IFK gick ut den sista oktober men har han inte hört något konkret från andra klubbar. Han ska förhoppningsvis bestämma sig i veckan huruvida erbjudandet är tillräckligt attraktivt. (jl)

Förlust för tennis-juniorer

■TENNIS. I helgen förlorade MLK:s juniorer klubbkampen mot Huddinge TK på Bollhalla. Kampen var jämn in i det sista och Huddinge avgjorde först i den sista omgången. Slutresultatet skrevs till 41–35 i Huddinges favör. (jl)

Sportens kom ihåg

■ **IFK Orientering.** Höstmöte torsdag 15 november 18.30. Idrottsgårdens konferensrum. Alla välkomna.

■ **MLK-Tennis:** Lagtävling 24 november, sista anmälningssdag onsdag 14 november. Anmälan på Bollhalla.

■ **ÅID-cykel:** Cykelmek-kurs, torsdag 15 november 19-21, i redskapsgaraget i Vikingahallen. Anmälningar till kursledare Harry Rönnberg på 0457-5301526. Program: Vanliga fel som är lätta att fixa själv med enkla basverktyg; Hur preparerar man sin vintercykel för säker vintercykling?; Vad göra åt sommarhojen/racern så den är fräsch nästa vår när det blir dags att för första cykelturen?

■ **ÅSSF:** Viltmål cup 2 20+20 idag 18.30 på Bredmobanan.

■ **ÅSSF:** Viltmål cup 1 30+30 den 30 november 18.30 på Bredmobanan.

■ **Öspelen arrangörer:** Idag 18.00 samlas alla som kommer att vara engagerade i NatWest Island Games XIII på Åland 2009 för gruppfotografering. Du som ännu inte är involverad är också välkommen! Plats: Torggatan 4, Postens hus. Ingång från bakgården

■ **Öspelens Supporterklubb (ÖSPA):** Reservera kvällen 16 november för höstmötet. Närmare info kommer snart i medlemsbrev.

DART

Klubbttävling, 9 november, 9 deltagare.

1) Lasse Åkerlund, 2) Jim Andersson, 3/4) Sandra Karlsson, 3/4) Lars-Ove Lampén.

Bästa utgång: Johnny Lindberg 104.

Ny tjänst snart i hamn

■SEGLING. Åländska segelsällskapet satsar framåt och hoppas inom kort kunna anställa en verksamhetsledare. Tjänsten är helt ny i föreningen och anmälningstiden gick ut i lördags. Fem sökande från både Finland och Sverige kämpar om platsen. Och enligt **Henrik Lundberg** från ÅSS finns där några intressanta namn.

Men beslut i frågan kommer inte att tas förrän efter årsmötet den 23 november eftersom föreningen vill att den nya styrelsen ska ta beslutet. Först

efter årsskiftet börjar anställningen. Och det är ett stort steg framåt för föreningen.

– ÅSS har aldrig haft någon anställd tidigare på heltid. Men det ligger i tiden då vår verksamhet har vuxit. Det är svårt att sköta det på ideell basis. Det är ett steg framåt för hela klubben och en utveckling mot att sköta den mer professionellt, säger Lundberg.

Huvuduppgifterna för tjänsten är att sköta gästhamnen och klubbens administrativa frågor. (jl)

Setvinst för JIK-juniorer

■VOLLEYBOLL. Jomala IK:s damjuniorer tog sin första setvinst för säsongen när de i söndags mötte Solna på bortaplan.

Tyvärr blev det till slut

förlust med 1–3. Men matchen var ändå ett stort steg framåt.

Nästa match för juniorerna är på söndag 14.00 i Ballichallen. (jl)

Poängfest av Öhman

■INNEBANDY. Hannes Öhman i Storröta IBK plockade hem hela fem poäng i söndagens vinstmatch borta mot Caperio/Täby FC. Facit skrevs till ett mål och fyra assist och matchen slutade 8–7 till Storröta efter att Öhman efter 28 sekunder in i sudden death

assisterade fram till det avgörande målet.

Öhmans mål kom i den andra perioden och betydde att Storröta tog ledningen med 7–5. Öhman har totalt gjort 15 poäng i årets liga och leder Storrötas interna poängliga. (jl)

Plötslig förlust för Järfälla IBK

■INNEBANDY. Det blev inga ålandspoäng när Järfälla IBK i söndags förlorade borta mot serieledarna Warberg IC.

Matchen slutade 7–6 till Warberg efter sudden death. Järfälla är allt jämnt kvar på en niondeplats i Svenska superligan. (jl)

SKYTTE

Luftgevärscupen, deltävling 1, Bredmo 6 november. A: 1) Fredric Olofsson, ÅSSF, 576, 2) Kristina Nordlund, ÅSSF, 570, 3) Tom Mattsson, ÅSSF, 565, 4) Andreas Virtanen, ÅSSF, 560, 5) Bror Eriksson, ÅSSF, 544, 6) Peter Hellsten, ÅSSF, 543
MS14: 1) Elin Liewendahl, ÅSSF, 288, 2) Mathias Nordberg, ÅSSF, 273, 3) Ellen Mattsson,

ÅSSF, 245, 4) Mikael Nordas, ÅSSF, 237, 5) Rickard Rosbäck, ÅSSF, 222

MS12: 1) Christoffer Blomqvist, ÅSSF, 161, 2) Max Mattsson, ÅSSF, 131, 3) Elin Abrahamsson, ÅSSF, 127

S10: 1) Maria Liewendahl, ÅSSF, 197, 2) Rasmus Rosbäck, ÅSSF, 193, 3) Julia Jansson, ÅSSF, 184

NB 12-14: 1) Marcus Forsberg, ÅSSF, 174

ÅRSMÖTE

hålls fredagen den 16 november kl 19.00 på Club Marin med stadgeenliga förhandlingar.

Supé med måltidsdryck och kaffe 16 €.

Förhandsanmälan, senast 14.11, tel 15501

Alla medlemmar hjärtligt välkomna!

Styrelsen

Varning för domarbrist

Dålig ersättning skrämmer bort de yngre domarna

FOTBOLL. Det är svårt att hitta nya domare. När det gamla gardet slutar kan domarbristen på Åland vara ett faktum. Och det är den ekonomiska biten som stoppar många. Nu måste Ålands fotbolls-förbund nyanställa för att möta problemet.

Detta menar Christer Lillie, domartillsättare på ÅFF, och Marco Johansson, ordförande i Ålands domarklubb.

Efter en genomförd säsong är det nu dags för Ålands fotbollsförbund att planera inför nästa år. Och återigen är domarfrågan aktuell. Precis som i övriga Finland är det svårt att rekrytera nya domare och än svårare att få dem att stanna kvar som domare.

Härom veckan var därför representanter från Finlands bollförbund på Åland och diskuterade just domarfrågan med ÅFF. Och framförallt hur de ska få domarna att fortsätta efter genomförda kurser. Men några enkla lösningar kom de inte fram till.

Christer Lillie tror sig dock veta varför det är så svårt att hitta nya domare.

– Det är inte speciellt bra betalt och när vi försöker ragga nya domare och talar om för dem vad ersättningen ligger på säger de att vi själva kan göra det.

Och så är det också. Snittlönerna för domarna på Åland är väldigt hög.

– Det är mest vi äldre som håller på, säger Lillie. Den dagen vi slutar blir det katastrof.

Över snittet

Trots få domare har den gångna säsong fortskridit utan större problem. Det menar domarklubbens ordförande Marco Johansson.

Ersättningen offside? Allt färre ungdomar väljer att bli fotbollsdomare. Det tar för mycket tid och ersättningen är för låg. Dessutom får de höra mycket gnäll från sidlinjen. Foto: JONAS EDSVIK

– Vi har en relativt bra säsong bakom oss. Problemet på Åland är att varken lag från öst eller väst vill spela här under veckorna. De flesta matcher blir på lördagar klockan 17.00. Vi behöver 15-20 domare varje helg.

Johansson tycker heller inte att domarna har speciellt dåligt betalt.

– Jag tycker att domarna på Åland har bra betalt. Om man

jämför med fastlandet ligger vi över snittet.

Samtidigt är Johansson medveten om att många domare lägger ner mycket tid för att allting ska fungera. Det blir ofta ett par matcher efter varandra varje helg och detta är inte optimalt.

Måste nyanställa

Han anser även att både ÅFF och domarklubben måste bli

bättre på att rekrytera nya domare men kanske framförallt att se till så de fortsätter döma. Och för att detta ska fungera finns det bara ett alternativ.

– Jag skulle vilja se en person på kansliet som bara jobbar med domarfrågor. Det gör ett jättejobb på kansliet men de hinner inte med domarfrågorna, säger Marco Johansson.

Även Christer Lillie är inne på samma spår när han förklarar hur de ska rekrytera nya domare.

– Vi måste ut på fältet och kanske anställa någon på hel- eller halvtid som kan hjälpa våra nya domare in i domarrollen. Inte är det meningen att så här gamla som jag ska döma mest. Nu ligger det på ÅFF att de sätter igång och anställer en person, säger han.

Men hur ska ni rekrytera nya domare?

– Jag vet inte riktigt. De som man pratar med är unga spelare och de spelar själva på lördagar. På söndagar har jag många domare men då är det inga matcher.

Nu får du chansen att göra lite reklam. Varför ska man börja döma fotboll?

– Jag har hållit på i halva mitt liv. Det är väldigt socialt och jag känner mig som en lärare som är med och fostrar unga killar. Det är väldigt, väldigt givande. Jag har inga planer på att sluta.

För er som vill fylla på underifrån när de äldre domarna slutar bör planera in någon helg i januari och februari då nybörjarkurserna hålls. Och ersättningen då? Den ligger på 36 euro och uppåt.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Elitdomare vill att klubbarna tar ansvar för rekryteringen

FOTBOLL. Tony Asumaa är FIFA-domare och ska till helgen döma den sista omgången i EM-kvalet. Han ser hur många domare på Åland slutar alldeles för tidigt.

– Det är föreningarnas sak att de rekryterar inom de egna leden och att förbundet lägger matcherna så att det möjliggör för domarna, säger han.

FIFA-domaren Tony Asumaa tycker att det borde diskuteras mer etik inom klubbarna. Samtidigt säger han att domarna måste kunna ta lite gnäll. – Det ska vara lite motstånd. Men måste våga göra misstag och ta emot kritik för misstagen.

Foto: PRIVAT

– Domarna är där för att alla ska spela enligt samma noter och domaren ingriper när någon spelar fel ton, säger han.

Asumaa anser även att klub-

barnas arbete måste börja i de allra yngsta leden och han jämför med volleybollen där man nästan aldrig ser någon som protesterar mot ett domslut. Och om de gör det åker de upp på läktaren direkt.

– Kanske borde konsekvenserna vara hårdare om man bryter mot reglerna och protesterar mot domaren.

Asumaa tror inte att högre ekonomisk ersättning är den enda vägen till att locka fram fler domare. Problemet med för få domare finns över hela Europa. Trots att de ekonomiska förutsättningarna många gånger är bättre än i Finland.

I Sverige, till exempel, tjänar en domare nästan dubbelt så mycket än i Finland. Men förutsättningarna mellan Sverige och Finland går inte att jämföra menar Asumaa.

Kan göra karriär

Istället gäller det att hitta rätt personer med det rätta engagemanget. Det är där nyckeln ligger tror Asumaa. Och det

är upp till klubbarna att hitta dessa personer.

– Klubbarna måste förstå att domarna behövs för att de ska kunna bli några matcher.

Men Asumaa ser också Ålands speciella problem. Att alla matcher i stort sett spelas samtidigt. Därutöver är många domare även spelare. Problematiken är tydlig. Men det är även Asumaaas karriär.

– Nog kommer man snabbare ut i Europa som domare än som spelare från Åland, säger han.

Och vad som behövs på Åland är enkelt. Fler domare.

– Vi har kvaliteten men inte kvantiteten. Och det är det som behövs och det är det som är viktigt. Inte är det viktigt att jag dömer en EM-kvalmatch. Jag kan vara en förebild för dem som dömer på gräsrotsnivå men det är de som bör premieras, säger Asumaa.

Vilken match i EM-kvalet som Asumaa ska döma på lördag är ännu inte officiellt.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax

RIKSNYTT

Fler nya vindkraftverk. Alla möllor är uppe på Båtskären och i full drift. Snart kan de få sällskap på andra sidan Finska viken, där Estland planerar Baltikums största vindkraftpark.

Foto: JONAS EDSVIK

Estnisk vindpark för 60 miljoner

TALLIN. Estniska statens energibolag Eesti Energia investerar nästan 60 miljoner euro i den hittills största vindparken i Baltikum.

Den byggs i Aulepa i Nuckö kommun i västra Estland.

Vindparken i Aulepa ska tas i bruk våren 2009.

Omkring 90 procent av den energi som Eesti Energia producerar kommer idag från skifferkraftverken i östra Estland. Fler vindparker planeras i östra Estland och vid sjön Peipus.

Stor affär

För WinWind vore en beställning av vindkraftverken en betydande affär, i praktiken den största i företagets historia, säger vd Veli-Matti Jääskeläinen.

– Affären har dock inte slutgiltigt slagits fast. Men vi kan säkert alldeles snart berätta om saken för vår del, säger Jääskeläinen. (FNB)

Vanhanen tror på gemensam elmarknad

■ HELSINGFORS. Statsminister Matti Vanhanen (c) ser det som naturligt att de baltiska och nordiska ländernas elnät och elmarknader förenas i framtiden. Vanhanen sade i en intervju för FNB att en samgång skulle förbättra

elsäkerheten i regionen.

Energifrågor var ett centralt tema under Vanhanens besök i Litauen på måndagen. Vanhanen träffade under den dagslånga arbetsvisiten bland andra premiärminister Gediminas Kirkilas. (FNB)

Ekonomi

Dieselpriiset skjuter i höjden

■ HELSINGFORS. Priset på dieselolja stiger i en klart snabbare takt än priset på bensin för tillfället. Priset på diesel har ökat med uppemot 10 cent inom en vecka, säger Jarmo Nupponen som är vd för Olje- och gasbranschens centralförbund.

– Dieseln är mycket dyr just nu, säger Nupponen.

Prisökningen på råoljan märks nu tydligare i priset på diesel än i priset på bensin. Bensinpriset hålls i styr av priskonkurrensen och av att efterfrågan minskat då vädret blivit kallare.

– Pristrycket på bensin är inte likadant nu som under den så kallade bilsäsongen,

bekräftat Jouko Helin som ansvarar för detaljförsäljningen på Neste Oil.

På dieselpriiset har den kallare årstiden motsatt effekt eftersom bensinstationerna övergått till att sälja diesel av vinterkvalitet vilken är dyrare än sommardiesel.

Priset på diesel varierar för tillfället mellan 1,10 och 1,20 euro. En liter 95-oktanig bensin kostar 1,30-1,40 euro.

Priset på råolja steg till nästan 100 dollar per fat under förra veckan. På måndagen sjönk priset klart men enligt experterna är det bara en tidsfråga innan gränsen 100 dollar spracks. (FNB)

MÖTEN

Västra Sunds vatten höstmöte

onsdag 21.11. kl. 19.30 på Sportkila, klubbhuset

MÖTEN

Medlemmar i Åländska Studentföreningen i Helsingfors r.f.

kallas till

valmöte

tisdag 20.11 kl. 19.15 i Kupolen, Mannerheimv. 5 B, Helsingfors.

Ärenden som behandlas är val av styrelse och funktionärer samt fastställande av medlemsavgifter för 2008

Välkomna!

MÖTEN

Bomarsunds-sällskapet r.f.

Besökarcenter i Bomarsund

öppet informationsmöte onsdagen den 14 november kl 19.00 i Hotell- & restaurangskolans auditorium

Arkitekterna Auer & Sandås visar ritningar och informerar om det planerade besökarcentret

MÖTEN

ÅLANDS KONSTFÖRENING R.F.

håller

HÖSTMÖTE

lö 24.11 kl. 16-18 i Ålands konstmuseum

Konstnärerna Tello Anttila och Kalle Wikberg presenterar utställningen "Erövrare av Europa"

Kaffeservering

Stadgeenliga förhandlingar och aktuella ärenden

VÄLKOMNA!

ÖVRIGT

ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Tandläkarmottagningen i Mariehamn har flyttat.

Ny adress: Ålandsvägen 26, telefon 538 524.

Jourhavande tandläkare: telefon 14 600.

Ledande tandläkaren

MÖTEN

ÅTH
PRODUKTER

Andelsägarna i Andelslaget

Ålands Grönsakslager

kallas härmed till

ordinarie andelsstämma

på hotell Arkipelag

fredagen den 23 november 2007 kl. 19.00

Vid stämman behandlas de ärenden som enligt §11 i andelslagets stadgar ankommer på ordinarie andelsstämma samt styrelsens förslag till ändring av 1, 7, 11, 14 och 20§§ i andelslagets stadgar.

Styrelsen föreslår att andelslagets stadgar ändras enligt följande:

att andelslagets firma är Ålands Trädgårdshall Andelslag

att andelsinsatsens storlek genom fondhöjning höjs från 151,37 till 160 euro,

att andelslagets styrelse består av minst fem och högst sju ordinarie medlemmar utan styrelse-suppleanter, och

att den s.k. utlänningsparagrafen, 20§, stryks i dess helhet

Boksluts- och övriga handlingar kan avhämtas på bolagets kontor. Handlingarna utdelas också vid stämman.

Välkommen!

De andelsägare med respektive hälft som önskar stanna på middag efter stämman bör anmäla om detta!

Bindande anmälan gällande middag per telefon 364615 senast den 16.11.2007.

Styrelsen

Hård kritik mot kärnkraftsstöd

Företagare: Varför reagerar ingen mot ålandslagens beslut?

ÅEA:s styrelseordförande Jan-Erik Mattsson: Andelsägarna kan utse ny styrelse på stämman

Ingen logik i satsningen

Ålands energie vd:

Nya Åland igår. Ålands Elandelslag kommenterar artiklarna i Nya Åland den 12 november angående ÅEA:s elproduktionssatsningar.

■ **Då Ålands elandelslag** beslöt att delta i förplaneringen av ett eventuellt sjätte finskt kärnkraftverk förutsåg styrelse och förvaltningsråd att kritik kunde uppstå. Man ansåg dock att det är deras ansvar att även se till att ÅEA:s elenergianskaffning i framtiden kan säkras på ett ekonomiskt sätt.

Kärnkraft kommer oberoende av ÅEA:s beslut nu och i framtiden att vara en del av den finska elproduktionen. Finlands riksdag har också ansett att det är säkrare att Finland själva hanterar sin energiförsörjning än t.ex. förlita sig på leverans från sitt östra grannland. De ekonomiska och miljömässiga fördelarna överväger de eventuella kärnkraftsteknologiska nackdelarna som kan finnas.

På samma sätt som ÅEA tar ett ansvar för miljön genom att sträva till förnyelsebar energiproduktion genom vindkraft så kan man också med fog ifrågasätta om det är ansvarstagande att inte delta i ett kärnkraftsprojekt i ett land med hög teknologisk kunskap.

Beslutet hölls inte hemligt länge, beslutet togs i mitten på september och info gick ut sex veckor senare. ÅEA struntar definitivt inte vad andelsägarna anser, men beslut måste tas i en viss ordning.

Det var Fennovoimas beslut att samordna informationen för alla de, notera, ca 60 deltagande bolagen i Finland. Ett privat bolags strategiska beslut bygger på en större mängd information än vad som är möjligt att delge varje andelsägare och således är en medlemsomröstning inte ändamålsenlig. Beslut skall tas i enlighet med de förvaltningsorgan bolaget har.

Styrelsen hänsköt frågan till förvaltningsrådet som består av en på stämman vald andelsägare per kommun. Det finns en stark opinion både i Finland och i Sverige för kärnkraft vilket säkert avspeglas även här på Åland.

Fennovoima ägs till 66 % av ca 60 olika bolag i Finland, däribland lokala elbolag samt handels-, industri- och servicebolag. Se närmare www.fennovoima.fi. Det finns inget ryskt ägande såsom påstods i artikeln. Så här har finska bolag i mer än 50 år byggt sina energiportföljer. ÅEA:s andel i Fennovoima är klart mindre än 1 %.

De initiala satsningarna i Fennovoima är små. De kommande utredningarna i det tvååriga planeringsskedet skall ta fram de ekonomiska och miljömässiga förutsättningarna för projektet.

Riksdagen beslutar slutligen om ett sjätte kärnkraftverk får byggas och i så fall vem av Fortum, TVO eller Fennovoima. ÅEA:s beslut i sig omfattar deltagande i planeringsskede utan förpliktelse men med en möjlighet att gå vidare.

Det är lätt att vara negativ till kärnkraft om man inte behöver ta ansvar för alternativet. Ställda inför klimathotet känns det naturligt att inte satsa på fossilkraft. De reella alternativen i Finland är dock få. Redan idag är Finland världsledande på utnyttjande av biobränslen. Med stora ansträngningar kan andelen förnyelsebar energi i Finland, inklusive vindkraft, ökas till 35 % till år 2020.

Dessutom importeras idag väldigt mycket elenergi från Ryssland. Hur skall då övrigt elbehov produceras? I kampen mot klimathotet krävs en hel palett med åtgärder där även kärnkraften är en del. En annan viktig del i detta är energibesparing där ÅEA genom införande av fjärravläsning ger kunden möjligheter att aktivt följa med sin elförbrukning.

ÅEA har även tagit initiativ till att delta i Handels- och Industriministeriets och Motivas energisparprogram för finska elbolag. På Åland skall detta hanteras genom Ålands landskapsregering vilka idag väntar på svenskspråkig information om programmen.

ÅEA:s satsningar i vindkraft fortsätter och har första prioritet. Om vindkraftsplanerna kan förverkligas kan mer än 50 % av ÅEA:s elenergibehov fås från vindkraft. En förutsättning för vindkraft är att det finns baskraft tillgänglig.

Under 2006 var 20,7 % av den energi ÅEA sålde kärnkraftsproducerad och det kommer inom överskådlig framtid att finnas kärnkraft i den el som alla åländska elleverantörer levererar på Åland och i den situationen är det kanske bättre att ÅEA stöder modern finsk kärnkraft än att förlita sig på import. EU vill öka självförsörjningsgraden på energi i Europa.

Ålands Elandelslag
Jan Wennström

Satsning skall ses på längre sikt

■ **Kommentarer till** artikeln med Ålands Energis vd **Hennning Lindström** i Nya Åland 12 november.

Det är skillnad i att äga ett kraftverk själv och kunna använda energin därifrån för självkostnadspris istället för att köpa energin från elmarknaden.

På samma sätt som för de flesta stora elproduktionsanläggningar i Finland bygger Fennovoima på principen om att delägarna får köpa sin respektive andel av produktionen till självkostnadspris. Därefter får man använda energin själv eller sälja den på marknaden.

Så är också upplägget med ÅEA:s köp av andelar i torvkondenskraftverket i Haapavesi. Vi köper elenergi från produktionen till självkostnadspris till den del som vi äger andelar i kraftverket och säljer vidare elenergin till marknadspris i Finland och får på så sätt ett försäljningsbidrag jämfört med inköpet.

Får ÅEA totalt sett ett överskott eller underskott mellan inköp och försäljning justeras kundpriserna därefter, så skedde t.ex. med pris-sänkningen den 1 juli i år. ÅEA delar inte ut vinster till andelsägarna.

ÅEA satsar inte pengar från eldistributionen på produktionsandelar, en sådan kors-subventionering får inte ske. Anskaffningar i produktionsandelar belastar eller gynnar elenergiaffärsverksamheten.

Under de fem år som ÅEA själva köpt in sin egen energi (tidigare köptes energin via Ålands Energi) från elmarknaden har ÅEA haft ett överskott mellan försäljning och inköp så ingen kan påstå att ÅEA:s nätverksamhet finansierar elhandeln.

I den här frågan kan man inte enbart se på enskilda år utan det skall ses på längre sikt.

Ålands Elandelslag
Jan Wennström

NYANS ROS

...till **Mariebads personal** som hjälpte oss så mycket lördag 10.11 med vårt "Pool Disco". Power Club.

...till **Åsa Isaksson** och hennes kör. Ni var jätteduktiga, hoppas vi ses igen och till **Per** och **Andrea Nyberg** för skön musik och fin stämning i novembermörkret. Aktivitetsgruppen på Rönngården rosar.

...till **Mikael med personal** som höll caféet öppet i Mariebad under vårt "Pool Disco" 10.11 så att våra ungdomar som blev hungriga efter allt bus och bad fick något i magen. Power Club.

...till **Anne-May Pehrsson** som ordnade resa till Stormskärs Maja och god middag på Indigo. Teatergruppen rosar.

...till **dig som hittade min plånbok** utanför Minimarket i fredags och lämnade in den till kassan. Annika rosar.

TV-programmet

tisdag 13 november

7.00 Gomorron Sve- rige [89599413] 10.30–12.30 UR-pro- gram [3165706] 13.00 Rapport [58077] 13.05–14.05 Argument (R) [1247771] 14.50 På dessa skuldror [5499684] FILM Svenskt drama från 1948. I rollerna: Ulf Palme, Holger Löwenadler, Anita Björk. 16.30 Andra Avenyn (R) [4042] 17.00 Rapport [74121] 17.10 Gomorron Sverige [711110] 18.00 Türkisch für Anfänger [65145] 18.25 Flag stories – en français [1210416] 18.30 Krokomax [7706] 19.00 Bolibompa [8874] 20.00 Bobster [503] 20.00 Lilla Aktuellt – kortny- heter [85394] 20.05 Grand prix [694684] 20.30 Rapport [71936] 21.05 Andra Avenyn [291597] Svensk dramaserie från 2007. Del 24 21.35 Mitt i naturen [183139] Naturmagasin. Del 10 av 16. Martin Emtenäs gör hembesök hos mulvadene. 22.05 Plus [808416] Konsumentmagasin. Del 10 av 15. 22.35 Säsongstart: Toppform [4417874] Livsstilsserie. Del 1 av 10. Blossom Tainton Lindquist och kocken Rune Kalf-Hansen tar sig an fem deltagare från ”Toppforms” tidigare säsonger. 23.05 Simning: Världscupen [3139232] Sammandrag av dagens finaler. 23.35 Kate & Leopold [6849435] FILM Amerikansk komedi från 2001. Stuart, en man från nutidens New York, hittar ett sätt att resa i tiden och på en av sina ”resor” råkar han få med sig Leopold, en gentleman från 1800-talet, in i vår tid. Medan Stuart funderar på hur han ska få tillbaka Leopold till rätt tid upplever Leopold New York – och kärleken. Bredbild. I rol- lerna: Meg Ryan, Hugh Jack- man, Liev Schreiber. 1.30 Rapport [9645559] 1.40 Kulturnyheterna (R) [2891578] 1.50 Grotesco (R) [3208917] 2.20–7.00 SVT24 [20368153]	10.30–16.00 24 di- rekt [69817400] 17.05 Fråga doktorn (R) [8976394] 17.50 Hockeykväll (R) [95400] 18.20 Nyhetstecken [8840042] 18.30 Oddasat [58313] 18.45 Uutiset [2153110] 18.55 Regionala nyheter [9354955] 19.00 Aktuellt [28597] 19.15 Go’kväll [119023] Magasin. Christopher O’Regan berättar om Kungliga slottet. Intervju med aktuell gäst. Se- rien ”Drömliv” om vad vi vill förändra i våra liv. 20.00 Kulturnyheterna [67400] 20.10 Regionala nyheter [4837110] 20.30 Musikbyrån (R) [7435] Musikmagasin. Del 2 av 6. ”Musikbyrån” har tagit tempen på den nya växande svenska hårdrock-scenen. Programle- dare: Magnus Broni. 21.00 Säsongsavslutning: Rakt på med K-G Bergström [9416] Intervjuserie. Del 10 av 10. 21.30 Anaconda [8787] UR. Ungdomsmagasin. 22.00 Aktuellt [24787] 22.25 A-ekonomi [7992416] 22.30 Vetenskapsmagasinet [4771] Del 5 av 10. Svensk sjukvård hävdar att borrelia är lätt att behandla. I andra länder finns läkare som menar att borrelia kan leda till livslånga, svärbe- handlade problem och att enda boten är årlång medicinering med antibiotika. I takt med att fästingarna blir fler i Sverige har också gruppen av patienter som anser sig drabbade av kro- nisk borrelia vuxit. Bredbild. Även 18/11. 23.00 Sportnytt [68752] 23.15 Regionala nyheter [9768110] 23.25 Kulturnyheterna [5936936] 23.27 Eftersnack [208458690] 23.50 Grosvold [5143023] Norsk pratshow. Gäster: Ailo Gaup och Are Kalvø. Program- ledare: Anne Grosvold. Även 18/11. 0.35 Sonja Åkesson (R) [9145801] K special. 1.35–2.20 Supernatural (R) [2351066] Amerikansk thrilleriserie från 2006.	7.30 Beverly Hills [2995145] 8.25–8.55 Home and away [9329145] 9.55 Montel Williams show [7607874] 10.50 Våra bästa år (R) [5532042] 11.40 Oprah Winfrey show (R) [6183145] Am pratshow från 2006. 12.30 Rachael Ray [1028936] 13.25 Momento [7408665] 13.50 Våra bästa år [6431961] 14.40 Oprah Winfrey show [1067329] 15.35 Cityakuten [3910042] 16.30 Nanny [523348] 17.00 Missing [787139] 18.00 Jims värld [411139] 18.25 Simpsons [842665] 18.55 2 1/2 män [301348] 19.25 Update [3495868] 19.30 Navy CIS [337503] 20.30 Sjukhuset [543597] Svensk dokumentärserie från 2007. Janne på ambulansen får ett larm om en man med svår andnöd. Även 17/11. 21.00 Grannfejden [983752] Svensk dokumentärserie från 2007. Vanan att gå lättklädd och ibland naken ledde till att Karin Klang vräktes från lägenheten av sin hyresvärd. 21.55 Update [9470023] 22.00 Den där Mary [1986058] FILM Amerikansk komedi från 1998. Ted kan inte glömma sin gamla skolkärlek, den vackra Mary. Trots att han inte sett henne sedan hennes familj flyt- tade till Florida för många år se- dan kan han inte sluta att tänka på henne. I hopp om att få frid i sinnet anlitat han en privatde- tektiv för att leta reda på henne. I rollerna: Ben Stiller, Cameron Diaz, Matt Dillon. Regi: Peter & Bobby Farrelly. 0.15 Update [1722424] 0.25 Bones [6160288] 1.30 Sex and the city [1486191] 2.00 2 1/2 män (R) [7562337] 2.25 The shield [8084578] 3.20 Law and order [6237578] 4.10 Little Nikita [9555998] FILM Amerikanskt drama från 1988. I rollerna: Sidney Poitier, River Phoenix, Richard Jenkins. 5.50 Los Lopez [6152917] Amerikansk komediserie från 2001. 6.15–7.00 Ricki Lake [1387424]	6.30 Äntligen hälsa – yoga [5998874] 6.50 Nyhetsmorgon [62561923] 11.00 Nyheterna [380400] 11.05 Efter tio [7310351] 12.00 Nyheterna [585348] 12.05 Efter tio, forts [2017348] 12.30 Jackpot [1122706] 13.25 Hem till gården [278481] 13.55 Nyheterna [9173428] 14.00 Direkt: Dagens rätt [157329] 14.30 Nya tider (R) [165348] 15.00 Doktorn kan komma (R) [630042] 15.50 Nyheterna [4286145] 15.55 Dawson's Creek [3453139] 16.45 Kung av Queens [4312961] Amerikansk komediserie från 2003. 17.15 Tredje klotet från solen [5290665] Am komediserie från 2000. 17.40 Will & Grace [996690] Amerikansk komediserie från 2005. 18.05 That ’70s show [211771] Amerikansk komediserie från 2003. 18.35 Deal or no deal [758232] Svensk underhållnin från 2006. 19.05 Keno [3579874] 19.10 Deal or no deal [745503] 19.30 Ekonominyheterna [989955] 19.45 Lokala nyheter [279145] 20.00 Nyheterna [542868] 20.30 Veterinärerna [541139] Svensk djurserie från 2007. Del 6 av 16. Katten Majsan kommer på besök. 21.00 Äntligen hemma [892400] Svenskt inredningsprogram från 2007. 22.00 Älskade Astrid Lindgren [623348] Svensk dokumentär från 2007. En bild av fenomenet Astrid Lindgren. 22.55 Nyheter [1382110] 23.35 America's got talent [4352619] Amerikansk under- hållningsserie. 0.35 Vem äldras värst? [1066269] 1.00 Millennium [5489004] 1.55 Pojken som fick nytt hu- vud (R) [1704375] Brittisk doku- mentär från. 2.45 Natlliv [3723559] 3.50 Lost [9017627] 4.30 Alias (R) [9012085] 5.15 Kung av Queens (R) [9932375] 5.35 Lättlagat (R) [6139066] 6.00–6.30 Lättlagat (R) [284269]	FST5 6.00–10.00 X3M: God morgon med A-laget A-laget tillsammans med Petski, Isa, Anne och Magnus. 16.30 Bettina S Pratshow. I dag träffar vi författaren Hannele Mikaela Taivassalo och rockbandet The Giant Leap. 17.14 Kortnytt 17.15 Finland Dokumentärserie. Om Fin- lands geografi. Del 12 av 14. Ivalo. 17.30 Poff! Lär dig teckna se- rier Del 1 av 5. Poff! 17.45 Buu-klubben Den lilla svamp hatten Cape- lito, Mulle Meck bygger en båt och Expedition Prästkra- gen. Del 3 av 5. 18.15 TV-nytt 18.30 Zon5: Loppshop Musik för hela slanten. Jonas får gäster från Melodi Grand Prix. 18.45 Zon5: Sportkampen Del 8 av 11. Landhockey. Det frivilliga morgonpasset visar sig vara en landhockeymatch. 19.00 Dokumentären: Vänster hands pianist Japansk dokumentär. Den framstående japansk-fin- ländska pianisten Izumi Tateno drabbades år 2004 av en stroke som så gott som förlamade hans högra hand. Mitt i all förtvivlan hittas ett pianostycke skrivet enbart för vänster hand. 19.50 1 000 km ortnamn Danskar, ester och vargar. Varför uttalas Borgå med hårt g-ljud? 20.00 TV-nytt 20.20 Sportnytt 20.25 Obs Aktualiteter. 21.00 Sportmagasinet Människor i idrottens värld. 21.30 Pinsamt Dansk komediserie från 2005. 21.55 Höök Svensk kriminalserie. Del 11 av 12. 22.55 Kvällsnytt 23.00–23.15 Oddasat	24 Dags för vinterdäck! Lär dig hjulbytetets hemligheter. På webben och IPTV www.24.ax TV ÅLAND INFOKANALEN Ars longa ”Konsten består”. Och visst hörs det lite finare när det sägs på latin! Men den bedående åländska konsten finns inte på Åland just nu, den är på språng. Tv Åland berättar var. (Ej Smedsböle) ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ 6.45–10.00 Gomorron. Program- ledare: Leif Sundberg. 6.50 Be- traktelse. Av Ann-Charlotte Funck. Även 20:40. 6.55 Ålandsnytt. 7.00 Aktuellt. 7.30 Ålandsnytt. 8.00 Aktuellt. 8.30 Ålandsnytt. 9.02 Mu- sikpaletten: Spelmansmusik. 9.30 Ålandsnytt. 9.45 Sagostunden. I dag lyssnar vi till den andra delen av sagan om Barnen får inte svälta, skriven av Hjalmar Bergman och uppläst av Astrid Ohlgren. Veckans samtliga avsnitt även fredag 12:30. 10.00–15.00 Mittpådan. Program- ledare: Tom Wiklund. 10.30 Ålands- nytt. 11.30 Ålandsnytt. 11.40 Mus- ik. 12.00 Aktuellt. 12.10 Musik. 12.15–12.30 Kulturen. Även 17:45 och lördag 9:15. 13.00 Ålandsnytt. 13.03 Rätt skall vara rätt. Fråge- tävling. 14.00 Ålandsnytt. 14.03 Lyssnarnas telefonönskemusik. 15.00 Ålandsnytt. 15.03 Min musik. Programledare: Petronella Thorén. Även lördag 15:00. 16.00 Aktuellt. 16.10–17.45 Åland i dag. Programledare: Tommy Karlsson Ravström. 16.15 Firmabilen. Även lördag 12:00. 17.00 Ålandsnytt. Även 19:00. 17.45 Kulturen. Repris. 18.00 Aktuellt. 18.03 Ålandsnytt. Även 20:00. 18.06 Musik. 18.30 Gäst i Gomorron-studion. Repris från Gomorron. 18.40 Musik. 19.00 Ålandsnytt. Från 17:00. 19.10 Åland i dag. Från 16:15. 20.00 Ålandsnytt. Från 18:03. 20.03 Åland i dag. Från 17:10. 20.40–20.45 Betraktelse. Repris. 5.30 Musik.
---	---	---	--	--	---

24

Se det med egna ögon!

www.24.ax

5.55 Ettans morgon-tv [11841936] 9.15 Livet i Ballykissangel [4659665] 10.05 Nöjesrävarna [3866787] 10.30 MOT [2058] 11.00 Tv-nyheter [47936] 11.05 Tillbaka till Aidensfield [9668874] 12.00 Dagens rubriker [91597] 13.00 Tv-nyheter [43145] 13.05 Runtomkring på Island [8060400] 14.15 Vardagens våghalsar: Kloakdykare [2381787] 14.30 Läkarna [5706] 15.00 Tv-nyheter [90400] 15.05 Mord och inga visor [2706787] 15.55 Ordboken [9128597] 16.00 Forskningsresanden: GJ Ramstedt [4023] 16.30 Loppis Redesign [9110] 17.00 Tv-nyheter [50067] Finsk text på text-tv 335. 17.08 Tillbaka till Aidensfield [300290042] 18.00 Tv-nyheter och väder [1955] 18.30 Ilona Rauhala [2874] 19.00 K-kont [42619] 19.20 K-trappan [6475145]	Ett mångsidigt kul- turprogram. 20.00 En sann histo- ria: I stormens skugga [771] 20.30 Tv-nyheter och väder [75961] Finsk text på text-tv 335. 20.55 Sportrutan [1650810] 21.00 Försvunnen [8503874] FILM Brittiskt drama från 2004. I rollerna: Ray Wins- tone, Lindsay Coulson, Gary Lucy. Regi: Adrian Shergold. 22.35 Extras – Jag vill också bli stjärna [4339042] Del 2 av 12. Tjuren vid hor- nen. 23.05 Tv-nyheter [4303313] 23.10 Prisma: Rymdturisten [8069226] Amerikanske Greg Olsen drömde om att få göra en rymdfärd. Nu håller hans dröm på att gå i uppfyllelse. Resan som kostar 20 milj. dol- lar startar i Baikonur i Kazak- stan. Målet är en rymdstation som kretsar kring jorden. 0.00–0.10 Euronews [97998]	6.00 Dolt ord [36110] 7.00 Tellusspel [99446] 8.00 Tellus-frågesport [7187706] 8.50 Gänget och jag [7994690] 9.15 Regionala nyheter [4056936] 10.35 Hjärtan i brand [2504313] 11.00 Hederns pris [5308961] 11.55 På flygplatsen [5599874] 12.20 Hund-tv [1127145] 12.30 Den rätta frågan [7665] 13.00 Oi kallis Suomenmaa [4119435] FILM Finskt drama från 1940. I rollerna: Ansa Ikonen, Eino Kaipainen, Vilho Auvinen. Regi: Wilho Ilmari. SV. 14.25 Gårdagens Finland ur filmperspektiv [727077] 14.55 Galen grej [637400] 15.25 Den mänskliga faktorn [6362435] 16.15 McLeods döttrar [8135110] 17.00 Lilla isbjörn på äventyr [84752] 17.25 Lilla tvåan [925232] 18.00 Den rätta frågan [35416] 18.25 Hjärtan i brand [5912077] 18.50 Tv-nyheter [2241329] 19.00 Regionala nyheter	[16706] 19.10 Sportru- tan [5838955] 19.15 Tvåans höstväder [5835868] 19.20 Akuten [6358961] 20.00 Vänner för alltid [10313] 20.50 Livets nödtorft [4785665] De arbetande djuren. 21.00 Aktuella tvåan [38787] 21.50 Tv-nyheter, väder och sport [9143868] 22.05 Dokumentärprojekt: Ka- tri och Kaitsu [1207597] Jean Bitar gjorde för tio år se- dan en dokumentär om min- deråriga Katri som fick barn med Kaitsu. 23.30 Dokumentärprojekt: Tabu [86139] Iranier talar om kärlek, sexualitet och religion. Iraj Mirzas erotiska dikter från mer än hundra år tillbaka talar sitt eget språk. 0.30 Tv-spelet OK – den rätta frågan [8629066] 2.00 Tellus-frågesport [4105714] 3.00–4.00 Sudoku [4109530] 4.00 Mikämikä-typeli [4125578] 5.00 Sudoku [4196066]	6.25 Godmorgon Finland [56551042] 9.10 Vad ska vi äta i dag? [1516313] 9.15 Hollyoaks [8230110] 9.45 Korsord [3790961] 10.30 Emmerdale [338495] 11.00 Nöjesnytt [655226] 11.10 Köpkanalen [1007706] 13.20 Word Puzzle [6955435] 13.55 TOP5-frågesport [550348] 14.25 Hett på fastighetsmark- naden [2092752] 14.50 Motorcykelmössen [819023] 15.20 Intensiven [3044481] 16.15 Matstället [489416] 16.30 TOP5-frågesport [895077] 17.00 De vackra och de djärva [321042] 17.25 Vad ska vi äta i dag? [9935868] 17.30 Emmerdale [793665] 18.00 Svansviftare [794394] 18.30 Fräscha upp hemmet [702313] Carita, Teuvo och Susanna löser renoverings- och inred- ningsproblem. 19.00 Sjuans nyheter [347435] 19.15 Kauppalehtis ekono- miska nyheter [191874]	19.25 Dagens väder [6685787] 19.30 Dolda liv [819042] 20.00 Familjeband [608503] 21.00 Flykten [166597] Amerikansk thrillerserie. Kontaktproblem. 22.00 Tians nyheter [160348] 22.20 Resultatrutan [1506023] 22.30 Keno [793690] 22.31 CSI [100243690] Amerikansk kriminalserie. Blod är tjockare än vatten. En misshandlad och våldtagen kvinna identifierar gärnings- mannen men DNA-testet pe- kar åt annat håll. 23.30 CSI [249874] Am kriminalserie. Las Vegas nattfjärilar. Det är många som inte orkar i det hektiska Las Vegas. – Serien fortsätter med nya, femte säsongens avsnitt. 0.30 Heroes [3705085] Am dramaserie. Kollisions- kurs. 1.25 Nöjesnytt [1599795] 1.35 Köpkanalen [50439172] 1.40–6.15 Sportchatt och Po- ker [51459917] 6.15 Köpkanalen [6450004]
--	---	---	--	---	--

Nyankortsvinnare:
**Keijo Sjöblom
Lemland**
Vinner en Sverigelott. Vinsten skickas på posten.

debatt

”En hel sjöman tatuerad med rosor ger vi till den vänliga gast som förtöjde om skutan när förtampen hade gått av i stormen.
TACKAR GÖR VALTE JAN MED BESÄTTNING.

Besökscenter, äntligen! Åländska livsmedel

■**Knappast** har något turistiskt projekt på Åland förberetts och övervägts grundligare än besökscentret i Bomarsund. Nu finns centret med i budget-förslaget och kommer sålunda så småningom att komma på de nyvalda lagtingsledamöternas bord.
Än en gång är det därför skäl att påminna om detta projekts historia.

Redan under 1990-talets allra första år var flera experter involverade och arbetet resulterade i digra utredningar och en av landskapsstyrelsen godkänd delgeneralplan. Rapporterna framhöll Bomarsunds ”unika ställning som fornminne och historisk sevärdhet inom både landskapet, i Finland och i Europa”.
Det sägs klart ut: Detta är vad turist-Åland skall satsa på. ”Det storslagna fornminnet har så unika förutsättningar och kvaliteter, att man genom god marknadsföring kan få det att växa till ett av Nordens mest betydande besöks- och turistmål.” Många har gjort liknande bedömningar, den senaste i raden den norske resegurun **Jens A. Riisnaes**, som i TV kallar Bomarsund en av Nordens mest intressanta historiska platser.

Så nära var förverkligandet av ett besökscenter att skisseritningar framtoogs och medel för själva bygget allokaderades i landskapsbudgeten i slutet av

Dataanimation. ”Knappast har något turistiskt projekt på Åland förberetts och övervägts grundligare än besökscentret i Bomarsund.” skriver Bomarsundssällskapets styrelse. Här Prästötornet från borggårdssidan enligt en dataanimation gjord av Ålands teknologocentrum.

1990-talet. Då föll projektet på oenighet visavi besökscentrets placering i den känsliga miljön.

Under de två senaste åren har en parlamentarisk kommitté förstärkt av experter arbetat intensivt med Bomarsundssamrådets framtid. Arbetet finansieras delvis med för ändamålet

beviljade EU-medel. Kommittén arbetar på landskapsregeringens uppdrag och utifrån regeringsprogrammet, som nämner Bomarsund som ett av tre turistiska tyngdpunktsområden.
Kommittén har stannat för en betydligt anspråkslösare satsning än den åretruntan-

läggning som delgeneralplanen och Bomarsundssällskapet förespråkade, men det viktiga är att kompromissvilja har funnits och att enighet denna gång uppnåtts såväl om besökscentrets storlek som om placeringen.

Bomarsundssällskapet och arkitektbyrån Auer & Sandås en presentation av ritningar och planer för besökscentret. Alla intresserade är välkomna till Hotell- och restaurangskolans auditorium kl 19.

Bomarsundssällskapets styrelse
Den 14 november ordnar

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ ■ Är Thomas på yrkes bygg 1 singel? Jävligt het!:-) **En som är intresserad.**

■ ■ Kan någon klargöra när man enligt alkohollagen är uppenbart berusad och ej blir serverad alkohol? Var kan eller går gränsen? **Fest & sexprinsen.**

■ ■ Hur katten menar du...?:) **0457.**

■ ■ Är killen som jobbar i receptionen (oftast på torsdagar) på Avancia singel? Du har oftast en hatt på dej... **Lilla jag :]**

■ ■ Är Tomas i Ghs 9Aa singel? **Hemliga beundraren**

■ ■ Löljliga bilar. Datsun 120Y, Corvette 427, Chevrolet Vega, Challenger Hemi, Talbot Horizon och Ford Granada. **040.**

■ ■ Detta kallar jag vuxenmobbing på högsta nivå ,varför får inte Carola äta med sina dagisbarn som hon alltid gjort... Mår barn och Carolas mage bättre av att inte få äta tillsammans? **0457.**

■ ■ Hej har julen kommit redan till Sund? Full jul belysning invid branddepån. Sen lyser det till midsommar. **Varför så brått?**

■ ■ Oj oj, nu måste även jag säga mitt angående alla stackars djur! Jag är själv djurvän men har heller inte glömt att bland annat hästar utvecklar vinterpäl! Får dom inte det är det ägarnas fel! Hästar är vana sen några år tillbaka och klarar sig bra innan människan la sig i. Bojkotta hunduppfödare som förstör rashundar pga utställningsresultat! Angående fåren, de klarar sig också men alla djur måste få mat och ha tillgång till vatten! **0400.**

■ ■ Börjar hålla med och de som är trevliga är bokade, jag är nog inte släkt i alla fall, lite inavel piggar bara upp. **040.**

■ ■ Anngående sorgflaggningen föra veckan på grund av det vansinniga som hände i Tusby så såg jag hela 2 flaggor på halvstång i Mariehamn! En på Mariebad och en på Klinten! **0457.**

■ ■ Camilla, kan du texta mig, har tappat ditt nummer, du ser mig med hunden utanför ditt jobb, ok. **040.**

■ ■ Även Viking Lines kontor sorgflaggade. All heder åt dom! **0457.**

■ ■ Ha ha, det var det dummaste jag hört, att när man vill ha något gott fikabröd på kvällen ibland så ska man tänka på blodsockret. Alla har nog inte problem, som du tydligen har. **Gottegrisen.**

■ ■ Jag tycker att Åland borde införa viltstängsel, man vet aldrig när det kommer ett svettigt rådjur. **040.**

■ ■ Tät skog som skydd åt hästar på vinterbete! Vaaaa! Man undrar ju verkligen om vi här på Åland alls har något djurskydd? Vad menar Peter

Saul, när han godkänner att dessa utsatta hästar skall få vindskydd och tak, när det stormar och regnar/ snöar av att gå till tät skog? När det blåser hårt och kommer regn/snö, så är absolut inte skogen något skydd! **0400.**

■ ■ Du Ros-Mari, om du tycker att kaffet är blaskigt, vad skall man då säga om priset 10,40 euro för kaffe och liten bulle på ett kafé i centrum? **Lennart.**

■ ■ Nyan, hur kan ni bara sätta in Egan Söderholms ”kåseri” i måndagens tidning. Har ni inget bättre att trycka än en persons trångsynta syn på hundar och vidriga berättelse om grannens hund? **040.**

■ ■ En katt sprang ut framför bilen utanför Matthuset på Ålandsvägen kvart över tio på söndagsmorgonen. Vi hörde en duns och var säkra på att den dog direkt. Men när vi parkerade och letade efter katten var den försvunnen. **Nio liv?**

■ ■ Nu är det dags att Centern går ut och tydligt deklarerar sin

ställning i kärnkraftsfrågan. Jag hoppas verkligen att de som saknar stöd i fråga om kärnkraft från sina partier avgår ur landelslagets styrelse. **Abonnent.**

■ ■ Angående Sundmans dikeskörning så handlar det om att få ett korrekt domslut! Nu blev det ju inte så, eftersom målet blev nedlagt av någon outgrundlig anledning! Och därmed inte blev prövat i högre instans där givetvis Ömsen skulle ha följt det domslutet. **A-08.**

■ ■ Är det någon som saknar en brun-svart kattunge? Finns en liten tjockis på Skogshöjden i Krokland som längtar hem. **0457.**

■ ■ Varför flaggar inte Åland på halvstång? Det är sorgligt. Åland är Finlands Kongo. År 30 år efter med sina lagar och godkänner inte nya EU-lagar. **En från finska Amboland.**

■ ■ En hel sjöman tatuerad med rosor ger vi till den vänliga gast som förtöjde om skutan när förtampen hade gått av i stormen. Tackar gör **Valte Jan med besättning.**

■**Vad påverkar** våra val då vi handlar i livsmedelsaffären eller besöker den lokala restaurangen? Är det priset, kvaliteten eller kanske livsmedlens ursprung som avgör? Ett universalt fenomen är att lokalt producerade livsmedel prioriteras framom utländska. Mjölken och osten ska vara från det lokala mejeriet, ölet från det lokala bryggeriet, köttet från slaktaren man bor granne med, fisken upptagen vid stugans brygga och grönsakerna från eget land.
Verkligheten är emellertid inte så pittoresk.

Åländska livsmedel har högt anseende och exporteras i stor skala till våra grannregioner men hemma är tillgången ibland begränsad. Kyldiskarna i livsmedelsbutikerna och à la carte-listorna på restaurangerna är späckade med utländska råvaror samtidigt som de åländska råvarorna lyser med sin frånvaro.

Orsakerna till detta finns förstås hos både producenterna och konsumenterna. Produkti onskostnader gör det svårt att konkurrera på den globala marknaden samtidigt som konsumenten, sin lokalpatriotism till trots, väljer det billigaste och enklaste alternativet.
Logistiken verkar vara ett problem för både privathushåll och restauranger: man vill köpa allt från samma ställe, vilket gynnar grossisterna och supermarkterna. Samtidigt får lokala småskaliga livsmedelsproducenter svårt att få ut sina förträffliga produkter på marknaden.

Enligt Nordiska ministerrådet har de nordiska länderna utomordentliga möjligheter att tillsammans bli en föregångsregion i Europa och internationellt. Detta gäller även inom gastronomi och livsmedelsproduktion.
Det kräver dock förändringar såväl hos producenterna som hos konsumenterna. Våra nordiska livsmedel kan serveras i de europeiska finrummen först efter att de hittat vägen tillbaka till våra egna köksbord och vi lärt oss ”paketera” produkterna attraktivt.

Sven Schauman
www.nynordiskmad.org

HÄLGE

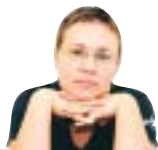
ZITS

”Gubben är den senaste flugan. Och männen lyckas som vanligt åldras utan att bli gamla.

KOLUMNISTEN KARIN OLSSON I EXPRESSEN

ledare

Nina Fellman
Epost: nina.fellman@nyan.ax
Telefon: 528 441

Inga Heller Kiki Alberius-Forsman

Le – du är i Spanien

Gråvädersdagar i november kan man tänka på den reklamslogan som numera syns över hela Europa ”Le du är i Spanien”.

Vi är många som är i Spanien. Lite då och då. Vi är många som blivit lite lite vana vid det spanska.

Dunk, dunk, dunk. Du beställer en café con leche (kaffe med mjölk) och alltid hörs detta skarpa dunkande i det annars också så påfallande högljudda caféet. En kaffebeställning och genast detta dunk, dunk, dunk. Det åstadkoms när kaffefiltret skakas ur. När nytt kaffe ska malas. När du är van vid det ljudet, då kan du le. Då är du i Spanien.

Då är du också van vid alla fimpar vid bardisken. Vid att det är svårt att se vem som är gäst och vem som jobbar på stället – alla dricker, röker, babblar, gestikulerar, skrattar. Snart reagerar du heller inte längre på att frukostvärdinnan på hotellet skär upp ananassen och stoppar några bitar direkt i egen mun. Så där som man gör hemma. ¡Sí claro!

Du vet att du är i Spanien när du ser ett evinnerligt sopande framför hus och butiker, att alla leenden du ser är blixtrande brunögda och att du möts av glada tillrop: ”¡hasta luego!” (på återseende!) av människor du aldrig kommer att se igen.

Du vet att du är i Spanien när du strosar på en trottoar och börjar tänka på de rullstolsburna, som antagligen måste ta sig fram på gatorna. Trottoarerna är buckliga och ojämna och har en hel del präktiga fallgropar. Snart funderar du inte heller längre på varför så många bilister faller ihop backspeglarna när de parkerat, överallt av ren rutin. Förklaringen bakom det är förstås att gatorna – eller rättare sagt gränderna – är så trånga att det är svårt att ta sig fram om de skulle vara utfälda. Och ut mot gatan blir de påkörda. ¡Sí claro!

Du blir snart van med att en kvinna har med sig ett par tre småbarn i klädbutiken, som klänger på henne under tiden hon vill sälja sina plagg till dig.

Du inser nyttan av att det finns ett farmacia (ett apotek) i varje gathörn och du förvånas inte över alla tydliga dofter av biff, av sopor, av svett, av blommor, av curry. Allt hör till vardagen och i matbutiken hittar du snart vatten och Digestivekex lika lätt som hemma under tiden affärsmannen från Pakistan står och ser på tv:n, ett spanskt program där man driver med alla okunniga mörka invandrare. Han skrattar och du småflinar. Ni är båda utböljningar i detta leende land. ¡Sí claro!

Du är i Spanien – det vet du säkert – när du inte ens hunnit lämna flygterminalen innan du fått fem vänskapliga klappar på axeln och att du automatiskt försöker andas lugnt och tänker på att hålla munnen stängd och tungan uppe i gommen när taxichaffisen kör mot rött. Le bara. Du är i Spanien.

Dessutom; någonstans över Pyrenéerna förvandlas alla mammor till madamer – från ”mum to Ma´am”. Det är bara att le. Känslan varar längre. ¡Sí claro!

Inte alla nobelförfattare blir lästa. Det blir Doris Lessing, och hon är väl värd uppmärksamheten. Dessutom kan hon se in i framtiden.

Nobelprisförfattaren Doris Lessing har en lång produktion bakom sig, och hon har testat fler genrer än de flesta. Hon är också en författare som i första hand är berättare, inte förnyare av romanens form. Det betyder att hon faktiskt blivit läst av en bredare krets än de litterära nydanare och poeter som Svenska akademien i regel favoriserar.

Till de av Doris Lessings romaner som fått ett mer blandat mottagande hör hennes science fiction-produktion, och det är synd. En vassare civilisationskritik får man nämligen leta efter. I hennes böcker är det inte de tekniska innovationerna eller de spektakulära rymdfärderna som är centrala, de blir lika parentesiska som omnämnandet av en mobiltelefon i en samtida roman. I stället handlar de om universella mänskliga problem beskrivna med den frihet det ger att frigöra sig från realtid och realverklighet.

Under senare år har Doris Lessing gett ut ytterligare en framtidsvision som inte låter sig inordnas i renodlad science fiction. Inte ett rymdskepp finns i sikte, inga laserpistoler eller utomjordiska monster. I stället handlar ”Mara och Dann” om klimatets inverkan på mänskliga civilisationer. Berättelsen börjar i sydligaste Ifrik, där torkan och sanden är på väg att göra slut på de civilisationer som blomstrat där. Berättelsens syskonpar tar sig långsamt norrut, där isbergen i Yerrup sakta börjat smälta och livet åter blir möjligt i nordligaste Ifrik.

Vi befinner oss alltså en istid och en halv framåt i tiden. På sin resa möter Mara och Dann spåren av försvunna civilisationer, sjunkna städer, teknik som blivit obrukbart skrot och legender som överlevt årtusendena.

Det säger en hel del om Doris Lessings styrka som författare att man måste läsa boken med en karta i handen och Afrikas historia bredvid för att man blir så nyfiken på referenserna.

Berättelsens dynamik ligger i civilisationernas samspel med klimatet. Den långa tidslinjen gör det så uppenbart att förutsättningarna för en högkultur i allt verkligt väsentligt ligger bortom mänsklig kontroll, även om man så ihärdigt som vi vår västerländska civilisation gått in för att förstöra själva förutsättningarna för livet på vår planet.

Före oss har fantastiska civilisationer vuxit fram, blomstrat och dött bort. Efter oss, samma sak. Vårt mänskliga perspektiv på liv

Istid. Enligt vetenskapen är en ny istid så småningom på väg, för så har det alltid varit förut. Läs Doris Lessing om du vill veta hur det går. Foto: JONAS EDSVIK

är inte mycket längre än en generation bakåt och en framåt, och det är ingenting.

Förändring kommer. Istider kommer och går. Inte ens vårt västerländska världsheravälde, så självsäkra vi är i dag, kommer att bestå.

Doris Lessing går längre än så. Hon säger att människor kan vara goda, men oftast genom historien i kampen för överlevnad tvingats till onda hänsynslösa handlingar. Hon säger att makt alltid korrumpierar. En styrelseform, en elit, en härskande klass kan börja livskraftigt och med de bästa förutsättningar, men degenererar förr eller senare och störtas för att ge plats åt något nytt och mer handlingskraftigt.

Visst vet vi detta, men vet vi det verkligen? Accepterar vi att sanningen om vår tid bara blir ett flyktigt och snabbt bortglömt kom-

matecken i människans historia, och att vårt verkliga mänskliga värde består i hur väl vi förmår leva våra liv i förhållande till andra? Läs skönlitteratur. Läs Doris Lessing.

Nina Fellman

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981. Ut kommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag. Medlem av Tidningarnas förbund. Kontrollerad upplaga 2006: 7.279 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag

ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15

KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax

Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonsavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449

DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.

REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
tfn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:
Anna Björkroos/Ulf Weman
tfn (018) 528 442
sport@nyan.ax

Arkiv: Marita Smeds
tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax

Familjeredaktör:
Maj-Len Lindholm
tfn (018) 528 449

Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportredaktör: Malin Tillström
tfn (018) 528 478
sport@nyan.ax

ANNONSAVDELNINGEN
Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax

ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax

Ekonomichef:
Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab, Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER
1.1.2007

Fortlöpande helår..... 164 €
halvår..... 88 €
kvartal 45 €

STOPPTIDER FÖR ANNONSER

Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färgannonser
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12

Target: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket. © lantmäterverket, tillstånd nr 364.

TURLISTA 17.9 – 20.12 2007					
M:HAMN 01.50 ¹⁾ 11.00 ³⁾	ÅBO 08.00/09.00 ¹⁾ 17.00/18.30 ²⁾	M:HAMN 12.55 L 23.20 L	M:HAMN 04.25 13.05 L ¹⁾ 23.30 L ²⁾	STOCKHOLM 09.30/17.00 18.15/19.15 ¹⁾ 06.00/07.30 K ²⁾	M:HAMN 23.45 01.40 10.50
M:HAMN 23.55	H:FORS 09.55/17.00	M:HAMN 04.15	L = Långnäs K = Kapellskär		

Passagerare med el. utan fordon skall vara på plats i check-in sen. 30 min före avg. varerter incheck. bilj. försälj. ej kan garanteras Torgg. 14, tel 16 711 eller 06001 74552 www.tallinksilja.fi

- 1) Charter 10–11.11 och 22–26.11. Ring för mera info!
- 2) Charter 11–12.11
- 3) Charter 12.11 avg. 11.50 Långnäs

TALLINK
Sthlm - Mariehamn - Tallinn

ÅRSKORT 10€!
Ger rabatt på restor till Tallinn, kom in så berättar vi mera!

18.00 – 00.50 → 01.00 – 10.00
10.00 – 05.00 ← 04.50 – 18.00

Torggatan 14, tel 16 711. www.tallinksilja.fi
Check-in senast 30 min. före avgång

ÅLANDSTRAFIKEN 20.8–31.12.2007

Mariehamn–Kapellskär, Kapellskär–Mariehamn
TRAFIKEN INSTÄLLD TOM 22.11

Med anledning av detta vill vi särskilt lyfta fram avgångarna kl 01.10, 04.35, 10.15, 14.25 från Åland–Stockholm. Från Stockholm–Åland vill vi gärna tipsa er om avgångarna kl 07.45, 16.45, 18.00, 20.10

Vänligen kontakta Viking Lines resebutik för alternativa avgångar, tel 26 211

ÅLAND–STOCKHOLM dagligen			ÅLAND–FINLAND dagligen		
ÅLAND	STOCKHOLM		ÅLAND	ÅBO	H:FORS
01.10 L	06.30		03.30 L	07.35	
04.35 M	09.40		14.25 M	19.50	
10.15 M 2)	15.30		23.45 M		10.00
14.25 M	18.55		14.10 M	08.45	
14.10 M	07.45		01.00 L	21.00	
23.35 M	16.45		04.25 M		17.30 3)
07.45 M	18.00 2)				
03.20 L	20.10				

2) Reservation för charteravgång
Reservation för charteravgång, kontakta vår resebutik för info. 3) Julkryssning med annan avgångstid, kontakta vår resebutik. Jultrafiken: kontakta vår bokning!

Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före ord. avgång. Bokad biljett skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min. (i M:hamn 20 min. vid avg. kl 07.00 och 08.00) före ord. avg. Transfer Mariehamn (Storag. 2)–Långnäs 1 timme före avgång, även Långnäs–Mariehamn, 12 EUR/person.

M=Mariehamn L=Långnäs
Boka alltid din resa!
VIKING LINE
Storagatan 2, tel 260 111, bokn. 262 11
www.vikingline.ax

Startpaket för byggare:

Parskydd 100 000 euro
Förmållig livförsäkring för två personer
+ Sjukkostnadsförsäkring med självrisk

Premieexempel:
25–29 år 16 euro
30–34 år 17 euro
per person och månad

ALANDIA BOLAGEN
www.alandia.com

Turlista t.o.m. 24/4 2008

OBS! Lokala tider

Från Eckerö			
Alla dagar		13.30	18.30
Fredag–måndag	8.30	13.30	18.30

Från Grisslehamn			
Alla dagar	10.00	15.00	
Torsdag–söndag	10.00	15.00	20.00

Buss: Till Stockholm från alla båtankomster. 8.30-turen via Cityterminalen. Från Stockholm (T) Tekniska högskolan 2 h före alla båtavgångar. Till Uppsala 13.30- och 18.30-turen. Från Uppsala Hjalmar Brantingsgatan (Willy's) kl. 8 och 13 till 10- resp. 15-turen. Från Mariehamn 1 h före båtavgång. Till Mariehamn efter båtankomst. Extra turer fr. Eckerö: 6/12 kl. 8.30 och 26/12 kl. 8.30. Extra turer fr. Grisslehamn: 5/12 kl. 20.00 Ej trafik 24–25/12 samt 31/12 kl. 18.30 och 1/1 2008 kl. 10.00

ECKERÖ LINJEN
Bokning tel. 28 300, växel 28 000, Grisslehamn 0175-258 00.
Bokning även på www.eckerolinjen.ax

BIRKA PARADISE

Alla dagar M:hamn 10.00 → Sto 15.45

Sönd-tisd M:hamn 18.00 → Sto 02.00
Onsd-lörd M:hamn 18.00 → Sto 03.30

BIRKA CRUISES
Ö ESPLANADG. 7. TEL: 27027
FAX: 15118 www.birkaline.com

Fem-dygns-prognos nyan.ax

RING SÅ KÖR VI! DAGLIG LASTBILSTRAFIK till och från Åland. Tel. 24 111

SAMTRANS

dagens ålänning | **vädret** | **dagens rätt**

”Ska träffa en vän och laga ett dragspel”

Dagens ålänningar heter Karl Börje och Britt-Marie Lund, de är födda på 30-talet och har har varigt gifta 50 år och är pensionärer. Paret är bosatt i Godby och är aktiva i pensionärsföreningen där de brukar dansa, sjunga, simma och vara allmänt sociala. Varannan dag brukar de gå ut på morgonpromenad, och i dag träffar dom på Nyan i centrum av Godby.

Hur har ni firat farsdag?
– Det har varit full fart.
– Vi firade och jag blev firad, jag fick en ros, säger Karl Börje.

Vad har ni tänkt att göra i dag?
– Vi ska handla, sedan skall vi fara till stan där jag ska träffa en vän och laga ett dragspel, säger Karl Börje.

Britt-Marie skall gå till biblioteket för att läsa tidningar och låna böcker.

Är ni intresserade av musik?
– Jag spelar dragspel, det har jag gjort i 50 år, säger Karl Börje

Tror ni på jultomten?

Påväg till stan. Dagens ålänningar Karl Börje och Britt-Marie Lund är på väg till stan för att handla, laga ett dragspel och gå till biblioteket. Foto: ANDRÉAS DIENERT

– Jag är nog lite tveksam, säger Britt-Marie.
Karl Börje skrattar och säger:
– Ja, och tomten skall komma med Nya Åland.
Har ni några husdjur?
– Grannens katt som flyttade hem till oss, men det är en historia för sig.
Vad tycker ni om att bio Savoy stängs?
– Det ska öppnas så fort som möjligt!
Kommer ni ihåg någon

film som ni såg på när ni var unga?
– Badflickan med Esther Williams. Hon simmade så fint.
När Britt-Marie var ung slösade hon bort alla sina veckopengar när hon gick på bio varannan dag.
Vem vill ni hälsa till?
– Barn och barnbarn, vi kan inte räkna dom alla, säger Britt-Marie, med ett leende.
Karl Börje hälsar till alla vänner och dragspelare.

NAYAB IKRAM (prao)

Tisdag
Stockholm +2/+0 0,9m
Åbo -1/-6 0,5m
+1/-2 1,2m
+1/-2 2,0m
8/5 temperaturen på dagen/nästa natt 1,7m våghöjden

Onsdag
Stockholm +2/-4 1,1m
Åbo -2/-9 0,2m
+0/-3 0,9m

Torsdag
Stockholm -1/-2 0,9m
Åbo -2/-2 0,9m
+1/+1 0,9m

I går kl 14
Jomala +3
Åbo +1
Helsingfors +1
Stockholm +3

temp. vind m/s
Nyhamn +4 NO 8
Märket +4 NO 10
Kumlänge +3 ONO 5

Vattenståndet i går kl 14
Föglö +32 cm Åbo +26 cm

Solen i dag
Mariehamn 8:33 16:15
Helsingfors 8:13 15:55
Stockholm 7:37 15:28

Max/min temp. 5.11 - 12.11. klo 8
Jomala +8,1 9.11. -4,0 8.11.
Åbo +6,5 9.11. -3,2 8.11.
H:fors +5,7 6.11. +0,5 12.11.

För ett år sedan
Jomala +2
Åbo -1
Helsingfors -1

Utomlands i går
Köpenhamn +4 Paris +9
Oslo +4 Wien +7
Bryssel +7 Madrid 17
Berlin +2 Rom 18
Moskva -3 Aten -
London +6 Las Palmas 24

METEOROLOGISKA INSTITUTET
Vädertjänsten Tel.060010600 3,95 /min +Isa

Köttfärs med curry
1 purjolök
1 paprika
2 morötter
1 msk olja
400 g nötfärs
1 dl buljong
1 tsk currypasta, röd eller grön
0.5-1 tsk salt
1 krm peppar
fullkornsbulgur eller fullkornsriss, mango chutney

Skölj, ansa och skiva purjolök och paprika. Skala morötterna och riv dem grovt. Bryn köttfärsen i oljan i en stekpanna. Tillsätt purjolök, paprika, morötterna, buljong och kryddorna. Låt det sjuda 10 minuter. Servera med fullkornsbulgur eller fullkornsriss och mango chutney

TIPSA 0457-313-4444 **MESSA 0457-323-4444** **RING 018-23444**

ARKIPELAG

Lunchbuffé
Tisdag 13.11
Friterad gös med pepparrotssaioli, L Paella, GH
Sirapsstekt kålrotsbiff
Dagens soppa

Strandg. 31, AX-22100 M:hamn
Tel +358 18 24020
info@hotellarkipelag.aland.fi
www.hotellarkipelag.com

MÅNADENS ERBJUDANDE

TVÄTTMASKIN 5 kg
I2000 AAB 385€
AWO 4515

MICROUGN
VT 256 vit 162€

KEA-CENTER
Varvsvägen 2, 22100 Mariehamn, tel. 22 424
Öppet: vardagar 9-17, lördagar 10-13

Nyttiga ROOIBOS RÖDBUSK TE

ROOIBOS
Naturell
Honungsdröm
Kala Hari
Cream Grey
Körbsår
Jordgubb
Mocca

TOTTOS
Ljung Hong

Signes Ost & delikatesser
i Sittkoff tel. 22 501

DATA GROUP
IT-projekt & service

MP C2500AD
Ricoh MP C2500 kombinerar enkelt användning och produktivitet i en svartvit enhet med färgmöjligheter. Oavsett om du letar efter en digital kopierings-/ utskrifts-/ scannerlösning eller en fullt utrustad multifunktionell enhet med fax- och efterbehandlingsmöjligheter kan MP C2500 anpassas efter dina specifika behov.

MKAB.com
Skarpansv. 26, tel 13 536, fax 16 566
Öppet: vardagar 8.30-17.00

datorer • nätverk • skrivare • kopiatorer • service • kassasystem • kontorsmöbler • kontorsmaterial

KUMHO DÄCK

Kumho 185/65 15"
..... 84€

Nankang 185/65 15"
..... 62€

KUMHO TYRES

J-S DÄCK
Jomala, Torp
Tel 040 729 4200
0400 804190

Livets bästa stunder är nyktra.

Ålands Nykterhetsförbund r.f.
Tel. 13 979 http://home.aland.net/anf

KALMERS PRIS SÄNKT

GARMIN NÜVI 200
med Norden inbyggd
Nu prissänkt
€ 179

VIKINGAGRÄND
MÅN-FRE 8-17 LÖRD 10-14 TEL 12 012 WWW.KALMERS.AX

ALCRO

HEJ!
Du glömmar väl inte att anmäla dig till vår tjejkväll torsdagen 15.11 kl. 18.00!

colorama Färghuset
Möckelörondellen tfn 16 216 . Öppet: vard 7.30-18, lörd 10-14